

ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

II/VI DOLNOŚLĄSKI KONKURS BEZPIECZEŃSTWA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Zarządu Województwa Dolnośląskiego

i

**Stowarzyszenia Gmin Polskich
Euroregionu Nysa**

„UCZĘ SIĘ BEZPIECZNIE ŻYĆ”

**Pod Honorowym Patronatem
Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji Jerzego Millera**

**Katarzyny Hall – Ministra Edukacji Narodowej
(w uzgodnieniach)**

**Ewy Kopacz – Ministra Zdrowia
(w uzgodnieniach)**

**Bogdana Klicha – Ministra Obrony Narodowej
(w uzgodnieniach)**

Marka Łapińskiego – Marszałka Województwa Dolnośląskiego

Polsko-Czesko-Niemieckiego Prezydium Euroregionu Nisse-Nisa-Nysa

*Szanowni uczestnicy Konkursu "Uczę się bezpiecznie żyć", dzieci i młodzież
Dolnego Śląska, nauczyciele i kierownicy placówek oświatowych, rodzice*

Przekazujemy Wam "Założenia Programowe" do VI Konkursu Bezpieczeństwa dla Dzieci i Młodzieży "Uczę się bezpiecznie żyć", mającego II edycję dolnośląską na rok szkolny 2009/2010. Intencją zespołu specjalistów z różnych dziedzin, który pod kierunkiem Pani Elżbiety Lorenc-Mytnik materiał ten opracował, jest dostarczenie Wam wskazówek w zakresie przygotowania się do Konkursu.

Autorzy:

*Elżbieta Lorenc-Mytnik (nauczyciel, laureat konkursów MEN i Kancelarii Prezydenta, autor autorskich programów, konsultant Komisji Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, członek Komitetu Redakcyjnego „Programu wspierania systemu bezpieczeństwa Województwa Dolnośląskiego”),
Marian Stebelski (konsultant metodyczny, autor opracowań i podręczników szkolnych, specjalista w dziedzinie I pomocy, członek Komitetu Redakcyjnego „Programu wspierania systemu bezpieczeństwa Województwa Dolnośląskiego”),*

a także specjaliści z różnych dziedzin wielu instytucji, zaangażowali się by stworzyć podstawy merytoryczne, które ułatwią dzieciom i młodzieży nabycie wiedzy i umiejętności.

Pragnę podkreślić, że wolą organizatorów jest stworzenie szerokiej płaszczyzny współpracy wszystkich podmiotów na rzecz wspierania systemu bezpieczeństwa Województwa Dolnośląskiego, a także obszarów Niemiec i Czech objętych transgraniczną kooperacją w ramach Euroregionu Nysa.

System ten rozumiemy jako wszechstronne współdziałanie na rzecz bezpieczeństwa, w którym edukacja dzieci i młodzieży miejsce ma szczególne. Dążymy więc by nasi młodzi obywatele umieli pomóc sobie i innym oraz zachowywali się w odpowiednio w różnych sytuacjach. Z tego powodu uczestnicy Konkursu w sposób praktyczny będą rozwiązywali zadania na stacjach konkursowych.

"Założenia Programowe" pozwolą Wam poznać szczegółowy zakres merytoryczny Konkursu. Sugerujemy placówkom oświatowym wykorzystanie idei i zakresu Konkursu dla prowadzenia działań edukacyjnych w przedszkolach i szkołach. Konkurs nie jest bowiem celem samym w sobie, lecz wpisywać się powinien w proces edukacyjny szeroko pojętego bezpieczeństwa. Cieszy nas, że wiele placówek oświatowych wykorzystuje nasze sugestie, wiele ma również autorskie programy. Postrzegamy to jako ogromny potencjał naszego regionu i podejmiemy działania by został on w pełni wykorzystany.

Dzieło wychowywania, edukacji, kształtowania... nowych pokoleń jest wyzwaniem odpowiedzialnym i niełatwym. Pozytywne efekty osiągane są wyłącznie w sytuacji wykreowania płaszczyzn współpracy: w rodzinie, szkole (przedszkolu), w gminie (mieście), w regionie, w kraju. Z tego powodu Konkurs "Uczę się bezpiecznie żyć" pragnie przyczynić się do budowania takiej właśnie płaszczyzny, z udziałem wszystkich instytucji i osób będących podmiotami w edukacji dla bezpieczeństwa.

Niech więc "Założenia Programowe" staną się swoistym przewodnikiem zarówno w przygotowaniu do Konkursu, jak i wszystkich innych działaniach pozwalających osiągnąć wiedzę i umiejętności na rzecz budowania społeczeństwa obywatelskiego w obszarze bezpieczeństwa.

*Członek Zarządu
Województwa Dolnośląskiego*

/-/

Zbigniew Szczygieł

Założenia Programowe opracował Zespół Redakcyjny:

Elżbieta Lorenc – Mytnik

Marian Stebelski

Konsultanci:

Elżbieta Rusiniak – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

Krzysztof Kafel – Ministerstwo Edukacji Narodowej

Ministerstwo Sportu i Turystyki

Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej

Dorota Dziubińska – Komenda Główna Policji

Leszek Ryk – Uniwersytet Wrocławski

Tadeusz Stankowicz – Pełnomocnik Zarządu Województwa Dolnośląskiego

Maciej Gałęski – Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Nysa

- **Cel główny:** *Wsparcie systemu bezpieczeństwa Województwa Dolnośląskiego poprzez nabycie przez dzieci i młodzież wiedzy i umiejętności pomocy sobie i innym oraz bezpiecznych zachowań w sytuacjach zagrożeń i w życiu codziennym.*

Cel ten realizowany będzie w ramach Konkursu, w czasie którego uczestnicy rozwiązywać będą praktyczne problemy zainscenizowane na stacjach konkursowych, a także poprzez prowadzenie permanentnej edukacji w placówkach oświatowych na wszystkich etapach edukacyjnych. Organizatorzy Konkursu postrzegają istotny potencjał edukacyjny w zakresie bezpieczeństwa w rodzinach oraz w innych miejscach prowadzących w sposób kompetentny takie działania.

Cele uzupełniające:

- *Wsparcie systemu bezpieczeństwa transgranicznego w ramach Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa oraz bezpieczeństwa międzynarodowego, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów pogranicza polsko-niemieckiego i polsko-czeskiego.*
- *Wspieranie systemów bezpieczeństwa w gminach i powiatach Dolnego Śląska.*
- *Realizacja „Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do roku 2020” oraz „Programu wspierania systemu bezpieczeństwa Województwa Dolnośląskiego”*

Obszary Założeń Programowych Konkursu:

1. Pierwsza pomoc
2. Bezpieczeństwo w ruchu drogowym
3. Ekologia
4. Ochrona przeciwpożarowa
5. Ochrona przeciwpowodziowa
6. Bezpieczeństwo dnia codziennego
7. Turystyka i rekreacja

Konkurs nawiązuje do:

- celów i zadań dotyczących bezpieczeństwa zawartych w regulacjach prawnych, zwłaszcza ustawowych
- rządowych programów bezpieczeństwa, szczególnie „Razem bezpieczniej”, „Bezpieczne wakacje”
- inicjatyw i aktywności podmiotów rządowych i pozarządowych

SPIS TREŚCI

KLASY „0”	11
<i>Cele konkursu dla kategorii klas 0</i>	12
OBSZAR I: PIERWSZA POMOC	14
TEMAT 1: WZYWANIE POGOTOWIA RATUNKOWEGO.....	14
TEMAT 2: APTECZKA PIERWSZEJ POMOCY	14
TEMAT 3: POMOC PRZY SKALECZONYM PALCU	14
TEMAT 4: POMOC PRZY KRWAWIĄCYM NOSIE	14
TEMAT 5: POMOC PRZY ZŁAMANEJ NODZE	15
TEMAT 6: POMOC PRZY OPARZENIACH.....	15
OBSZAR II: BEZPIECZEŃSTWO W RUCHU DROGOWYM	16
TEMAT 1: BEZPIECZNE PORUSZANIE SIĘ PO DROGACH W MIEŚCIE	16
TEMAT 2: BEZPIECZNE PORUSZANIE SIĘ W RUCHU PIESZYM PO DROGACH POZA TERENEM ZABUDOWANYM	16
TEMAT 3: BEZPIECZNE PORUSZANIE SIĘ ROWEREM PO MIEŚCIE I POZA TERENEM ZABUDOWANYM	16
TEMAT 4: SZLAKI ROWEROWE.....	16
OBSZAR III: EKOLOGIA	17
TEMAT 1: OCHRONA PRZYRODY NA SZLAKU TURYSTYCZNYM	17
TEMAT 2 : SEGREGACJA ODPADÓW	17
OBSZAR IV: OCHRONA PRZECIWOPOŻAROWA	18
TEMAT 1: POŻAR W MIESZKANIU.....	18
TEMAT 2: POŻAR W PRZEDSZKOLU LUB SZKOLE	18
TEMAT 3: POŻAR W LESIE.....	19
OBSZAR V: BEZPIECZEŃSTWO DNIA CODZIENNEGO	20
TEMAT 1: ZACHOWANIE W PRZYPADKU KONTAKTU Z OSOBĄ NIEZNAJOMĄ	20
TEMAT 2: ZACHOWANIE W PRZYPADKU ZNALEZIENIA ZWIERZĘCIA	20
TEMAT 3: ZACHOWANIE W PRZYPADKU ATAKU PSA.....	20
TEMAT 4 : ZACHOWANIE W PRZYPADKU ZNALEZIENIA DZIWNEGO PAKUNKU.....	21
TEMAT 5 : ZACHOWANIE W PRZYPADKU ZNALEZIENIA PORTMONETKI	21
TEMAT 6: BEZPIECZNIE Z PRĄDEM.....	21
TEMAT 7: BEZPIECZNE MIEJSCA DO ZABAW.....	22
TEMAT 8: BEZPIECZNIE PODCZAS ZAGUBIENIA W MIEŚCIE	22
TEMAT 9: BEZPIECZNIE PODCZAS ZAGUBIENIA W CENTRUM HANDLOWYM	23
TEMAT 10: BEZPIECZNIE PODCZAS ZAGUBIENIA NA DUŻEJ IMPREZIE Z UDZIAŁEM DZIECI ..	23
OBSZAR VI: TURYSTYKA I REKREACJA	24
TEMAT 1: SZLAKI W GÓRACH.....	24
TEMAT 2: ZABYTKI NA TURYSTYCZNYM SZLAKU	24
TEMAT 3: BEZPIECZNIE NAD WODĄ	24
TEMAT 4: BEZPIECZNE PRZETRWANIE PODCZAS ZAGUBIENIA W LESIE	25
KLASY I - III	26
<i>Cele konkursu dla kategorii klas I - III</i>	27
OBSZAR I: PIERWSZA POMOC	29
TEMAT 1: ZACHOWANIE SIĘ W MIEJSCU WYPADKU.....	29
TEMAT 2: WEZWANIE POGOTOWIA RATUNKOWEGO	29
TEMAT 3: APTECZKA PIERWSZEJ POMOCY	29
TEMAT 4: KRWAWIĄCY NOS.....	29
TEMAT 5: POMOC PRZY SKALECZENIACH.....	30
TEMAT 6: POMOC PRZY KRWOTOKACH	30
TEMAT 7: POMOC PRZY ZŁAMANIACH – ZŁAMANIE ZAMKNIĘTE NOGI NA ODCINKU PODUDZIA.....	30
TEMAT 8: POMOC PRZY ZŁAMANIACH – ZŁAMANIE ZAMKNIĘTE RĘKI NA ODCINKU PRZEDRAMIENIA	31
TEMAT 9: POMOC PRZY OPARZENIACH.....	31

TEMAT 10: POMOC PRZY ZATRUCIACH TABLETKAMI LUB ŚRODKAMI CHEMICZNYMI	32
TEMAT 11: POMOC PRZY OMDLENIACH	32
OBSZAR II: BEZPIECZEŃSTWO W RUCHU DROGOWYM	33
TEMAT 1: BEZPIECZNE PORUSZANIE SIĘ PO DROGACH W MIEŚCIE	33
TEMAT 2: BEZPIECZNE PORUSZANIE SIĘ W RUCHU PIESZYM PO DROGACH POZA TERENEM ZABUDOWANYM	33
TEMAT 3: BEZPIECZNE PORUSZANIE SIĘ ROWEREM PO MIEŚCIE I POZA TERENEM ZABUDOWANYM	33
TEMAT 4: ZNAJOMOŚĆ WYBRANYCH ZNAKÓW DROGOWYCH	33
TEMAT 5: UMIEJĘTNOŚĆ PORUSZANIA SIĘ PO MIASTECZKU RUCHU DROGOWEGO NA ROWERZE	34
TEMAT 6: SZLAKI ROWEROWE	34
TEMAT 7: BEZPIECZNE PORUSZANIE SIĘ ŚRODKAMI KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ	34
OBSZAR III EKOLOGIA	36
TEMAT 1: OCHRONA PRZYRODY NA SZLAKU TURYSTYCZNYM	36
TEMAT 2 : SEGREGACJA ODPADÓW	36
OBSZAR IV: OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA	37
TEMAT 1: POŻAR W MIESZKANIU	37
TEMAT 2: POŻAR W SZKOLE	37
TEMAT 3: POŻAR W LESIE	38
OBSZAR V: OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA	39
TEMAT 1: PRZED POWODZIĄ	39
TEMAT 2: GDY WIADOMO, ŻE POWÓDŹ CIĘ NIE OMINIE	39
TEMAT 3: W CZASIE POWODZI	39
TEMAT 3: GDY WODA USTĄPI	40
OBSZAR VI: BEZPIECZEŃSTWO DNIA CODZIENNEGO	41
TEMAT 1: ZACHOWANIE W PRZYPADKU KONTAKTU Z OSOBĄ NIEZNAJOMĄ	41
TEMAT 2: ZACHOWANIE W PRZYPADKU ZNALEZIENIA ZWIERZĘCIA	41
TEMAT 3: ZACHOWANIE W PRZYPADKU ATAKU PSA	41
TEMAT 4: ZACHOWANIE W PRZYPADKU ZNALEZIENIA DZIWNEGO PAKUNKU	42
TEMAT 5: ZACHOWANIE W PRZYPADKU ZNALEZIENIA PORTMONETKI	42
TEMAT 6: BEZPIECZNIE Z PRĄDEM	42
TEMAT 7: BEZPIECZNE MIEJSCA DO ZABAW	43
TEMAT 8: BEZPIECZNIE PODCZAS ZAGUBIENIA W MIEŚCIE	43
TEMAT 9: BEZPIECZNIE PODCZAS ZAGUBIENIA W CENTRUM HANDLOWYM	43
TEMAT 10: BEZPIECZNIE PODCZAS ZAGUBIENIA NA DUŻEJ IMPREZIE Z UDZIAŁEM DZIECI ..	44
TEMAT 11: NIEBEZPIECZENSTWA ZWIĄZANE Z SURFOWANIEM PO SIECI W INTERNECIE	44
OBSZAR VII: TURYSTYKA I REKREACJA	45
TEMAT 1: SZLAKI W GÓRACH	45
TEMAT 2: ZABYTKI NA TURYSTYCZNYM SZLAKU	45
TEMAT 3: BEZPIECZNIE NAD WODĄ	45
TEMAT 4: BEZPIECZNE PRZETRWANIE PODCZAS ZAGUBIENIA W LESIE	46
KLASY IV - VI	47
<i>Cele konkursu dla kategorii klas IV - VI</i>	48
OBSZAR I: PIERWSZA POMOC	51
TEMAT 1: ZACHOWANIE SIĘ W MIEJSCU WYPADKU	51
TEMAT 2: OCENA CZYNNOŚCI ŻYCIOWYCH I OKREŚLENIE RODZAJU POMOCY	51
TEMAT 3: WEZWANIE POGOTOWIA RATUNKOWEGO I SŁUŻB RATUNKOWYCH	52
TEMAT 4: POMOC NIEPRZYTOMNEMU KTÓRY ODDYCHA	52
TEMAT 5: OCENA STANU POSZKODOWANEGO PRZYTOMNEGO	52
TEMAT 6: POMOC PRZY NIEPRAWIDŁOWYM ODDECHU	52
TEMAT 7: POMOC W PRZYPADKU NIEDROŻNOŚCI DRÓG ODDECHOWYCH	53
TEMAT 8: UTONIĘCIA	53
TEMAT 9: PADACZKA	53
TEMAT 10: POMOC PRZY DUŻYM KRWOTOKU I WSTRZĄSIE	53
TEMAT 11: POMOC PRZY ZRANIENIACH	54
TEMAT 12: POMOC PRZY AMPUTACJI	54
TEMAT 13: POMOC PRZY RANACH KŁUTYCH	54
TEMAT 14: POMOC PRZY USZKODZENIACH KOŚCI I STAWÓW	54

TEMAT 15: POMOC PRZY ZATRUCIACH	55
TEMAT 16: POMOC PRZY ODMROŻENIACH.....	55
TEMAT 17: POMOC PRZY OPARZENIACH TERMICZNYCH I CHEMICZNYCH.....	55
TEMAT 18: POMOC PRZY PORAŻENIACH PRĄDEM O NISKIM I WYSOKIM NAPIĘCIU	56
TEMAT 19: POMOC PRZY UKĄSZENIACH PRZEZ PSA, KOTA I DZIKIE ZWIERZĘTA	56
TEMAT 20: POMOC PRZY UŻĄDLENIACH	57
OBSZAR II: BEZPIECZEŃSTWO W RUCHU DROGOWYM.....	58
TEMAT 1: BEZPIECZNE PORUSZANIE SIĘ PO DROGACH W MIEŚCIE	58
TEMAT 2: BEZPIECZNE PORUSZANIE SIĘ W RUCHU PIESZYM PO DROGACH POZA TERENEM ZABUDOWANYM	58
TEMAT 3: BEZPIECZNE PORUSZANIE SIĘ ROWEREM LUB SKUTEREM PO MIEŚCIE I POZA TERENEM ZABUDOWANYM.....	58
TEMAT 4: ZNAJOMOŚĆ WYBRANYCH ZNAKÓW DROGOWYCH	58
TEMAT 5: UMIEJĘTNOŚĆ PORUSZANIA SIĘ PO MIASTECZKU RUCHU DROGOWEGO NA ROWERZE.....	59
TEMAT 6: BEZPIECZNE PORUSZANIE SIĘ ŚRODKAMI KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ	60
TEMAT 7: WYPADEK DROGOWY Z UDZIAŁEM CYSTERNY	60
OBSZAR III EKOLOGIA.....	61
TEMAT 1: EKOLOGICZNA GOSPODARKA W DOMU.....	61
TEMAT 2: SEGREGACJA ODPADÓW	61
TEMAT 3: ODPOWIEDZIALNE ZAKUPY.....	61
TEMAT 4: OCHRONA PRZYRODY NA SZLAKU TURYSTYCZNYM.....	61
TEMAT 5: GATUNKI ZWIERZĄT ZAGROŻONYCH W POLSCE	62
OBSZAR IV: OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA.....	63
TEMAT 1: POŻAR W MIESZKANIU	63
TEMAT 2: POŻAR W SZKOLE	63
TEMAT 3: POŻAR W LESIE.....	64
OBSZAR V: OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA.....	65
TEMAT 1: PRZED POWODZIĄ	65
TEMAT 2: GDY WIADOMO, ŻE POWÓDŹ CIĘ NIE OMINIE	65
TEMAT 3: W CZASIE POWODZI	65
TEMAT 4: GDY WODA USTĄPI	66
OBSZAR VI: BEZPIECZEŃSTWO DNIA CODZIENNEGO.....	67
TEMAT 1: BEZPIECZNIE PODCZAS ZAGUBIENIA W MIEŚCIE	67
TEMAT 2: ZACHOWANIE W PRZYPADKU KONTAKTU Z OSOBĄ NIEZNAJOMĄ	67
TEMAT 3: NIEZNAJOMY ZAPRASZAJĄCY DO SAMOCHODU	67
TEMAT 4: ZACHOWANIE W PRZYPADKU ZNALEZIENIA ZWIERZĘCIA	67
TEMAT 5: ZACHOWANIE W PRZYPADKU ATAKU PSA.....	68
TEMAT 6: ZACHOWANIE W PRZYPADKU ZNALEZIENIA DZIWNEGO PAKUNKU	68
TEMAT 7: ZACHOWANIE W PRZYPADKU ZNALEZIENIA PORTMONETKI	68
TEMAT 8: BEZPIECZNIE Z PRĄDEM.....	68
TEMAT 9: NIEBEZPIECZENSTWA ZWIĄZANE Z SURFOWANIEM PO SIECI W INTERNECIE	69
TEMAT 10: NIEBEZPIECZENSTWA WYNIKAJĄCE Z ZABAW ZE ŚRODKAMI PIROTECHNICZNYMI.....	69
TEMAT 11: NIEBEZPIECZENSTWA ZWIĄZANE Z ZAŻYWIANIEM NARKOTYKÓW, ALKOHOLIZMEM I NIKOTYNĄ	69
TEMAT 12: PRZEMOC W SZKOLE	70
TEMAT 13: PRZEMOC W RODZINIE.....	70
TEMAT 14: ZŁY DOTYK.....	70
OBSZAR VII: TURYSTYKA I REKREACJA	71
TEMAT 1: SZLAKI W GÓRACH.....	71
TEMAT 2: SZLAKI ROWEROWE.....	71
TEMAT 3: ZABYTKI NA TURYSTYCZNYM SZLAKU	71
TEMAT 4: BEZPIECZNIE NAD WODĄ	72
TEMAT 5: BEZPIECZNE PRZETRWANIE PODCZAS ZAGUBIENIA W LESIE	72
GIMNAZJUM.....	74
<i>Cele konkursu dla kategorii gimnazjum.....</i>	<i>75</i>
1. PIERWSZA POMOC.....	78
TEMAT 1: ZACHOWANIE SIĘ W MIEJSCU WYPADKU.....	78

TEMAT 2: OCENA CZYNNOŚCI ŻYCIOWYCH I OKREŚLENIE RODZAJU POMOCY	78
TEMAT 3: WEZWANIE POGOTOWIA RATUNKOWEGO I SŁUŻB RATUNKOWYCH.....	79
TEMAT 4: POMOC NIEPRZYTOMNEMU KTÓRY ODDYCHA	79
TEMAT 5: OCENA STANU POSZKODOWANEGO PRZYTOMNEGO	79
TEMAT 6: POMOC PRZY NIEPRAWIDŁOWYM ODDECHU.....	79
TEMAT 7: POMOC W PRZYPADKU NIEDROŻNOŚCI DRÓG ODDECHOWYCH	80
TEMAT 8: UTONIĘCIA.....	80
TEMAT 9: POMOC PRZY ZAWALE SERCA	80
TEMAT 10: POMOC PRZY NAPADZIE PADACZKI	81
TEMAT 11: POMOC PRZY DUŻYM KRWOTOKU I WSTRZĄSIE.....	81
TEMAT 12: POMOC PRZY ZRANIENIACH.....	81
TEMAT 13: POMOC PRZY AMPUTACJI.....	81
TEMAT 14: POMOC PRZY RANACH KŁUTYCH	82
TEMAT 15: POMOC PRZY USZKODZENIACH KOŚCI I STAWÓW	82
TEMAT 16: POMOC PRZY ZATRUCIACH	82
TEMAT 17: POMOC PRZY WYZIĘBIENIU ORGANIZMU I ODMROŻENIACH	83
TEMAT 18: POMOC PRZY OPARZENIACH TERMICZNYCH I CHEMICZNYCH.....	83
TEMAT 19: POMOC PRZY PORAŻENIACH PRĄDEM O NISKIM I WYSOKIM NAPIĘCIU	83
TEMAT 20: POMOC PRZY UKĄSZENIACH PRZEZ PSA, KOTA I DZIKIE ZWIERZĘTA	84
TEMAT 21: POMOC PRZY UŻĄDLENIACH	84
OBSZAR II: BEZPIECZEŃSTWO W RUCHU DROGOWYM.....	85
TEMAT 1: BEZPIECZNE PORUSZANIE SIĘ PO DROGACH W MIEŚCIE	85
TEMAT 2: BEZPIECZNE PORUSZANIE SIĘ W RUCHU PIESZYM PO DROGACH POZA TERENEM ZABUDOWANYM	85
TEMAT 3: ZNAJOMOŚĆ WYBRANYCH ZNAKÓW DROGOWYCH	85
TEMAT 4: UMIEJĘTNOŚĆ PORUSZANIA SIĘ PO MIASTECZKU RUCHU DROGOWEGO NA ROWERZE.....	86
TEMAT 5: BEZPIECZNE PORUSZANIE SIĘ ŚRODKAMI KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ	86
TEMAT 6: WYPADEK DROGOWY Z UDZIAŁEM CYSTERNY	87
OBSZAR III EKOLOGIA.....	88
TEMAT 1: EKOLOGICZNA GOSPODARKA W DOMU.....	88
TEMAT 2: SEGREGACJA ODPADÓW	88
TEMAT 3: ODPOWIEDZIALNE ZAKUPY.....	88
TEMAT 4: OCHRONA PRZYRODY NA SZLAKU TURYSTYCZNYM.....	88
TEMAT 5: GATUNKI ROŚLIN ZAGROŻONYCH W POLSCE	89
OBSZAR IV: OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA.....	90
TEMAT 1: POŻAR W MIESZKANIU.....	90
TEMAT 2: POŻAR W SZKOLE	90
TEMAT 3: POŻAR W LESIE.....	91
OBSZAR V: OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA.....	92
TEMAT 1: PRZED POWODZIĄ	92
TEMAT 2: GDY WIADOMO, ŻE POWÓDŹ CIĘ NIE OMINIE	92
TEMAT 3: W CZASIE POWODZI	92
TEMAT 3: GDY WODA USTĄPI	93
OBSZAR VI: BEZPIECZEŃSTWO DNIA CODZIENNEGO.....	94
TEMAT 1: ZACHOWANIE W PRZYPADKU KONTAKTU Z OSOBĄ NIEZNAJOMĄ	94
TEMAT 2: NIEZNAJOMY ZAPRASZAJĄCY DO SAMOCHODU	94
TEMAT 3: ZACHOWANIE W PRZYPADKU ZNALEZIENIA ZWIERZĘCIA	94
TEMAT 4: ZACHOWANIE W PRZYPADKU ATAKU PSA.....	94
TEMAT 5: ZACHOWANIE W PRZYPADKU ZNALEZIENIA DZIWNEGO PAKUNKU	95
TEMAT 6: ZACHOWANIE W PRZYPADKU ZNALEZIENIA PORTMONETKI	95
TEMAT 7: BEZPIECZNIE Z PRĄDEM.....	95
TEMAT 8: NIEBEZPIECZENSTWA ZWIĄZANE Z SURFOWANIEM PO SIECI W INTERNECIE	96
TEMAT 9: NIEBEZPIECZENSTWA WYNIKAJĄCE Z ZABAW ZE ŚRODKAMI PIROTECHNICZNYMI	96
TEMAT 10: NIEBEZPIECZENSTWA ZWIĄZANE Z ZAŻYWIANIEM NARKOTYKÓW, ALKOHOLIZMEM I NIKOTYNĄ	96
TEMAT 11: PRZEMOC W SZKOLE	96
TEMAT 12: PRZEMOC W RODZINIE.....	97
TEMAT 13: ZŁY DOTYK.....	97
OBSZAR VII: TURYSTYKA I REKREACJA.....	98

TEMAT 1: SZLAKI W GÓRACH.....	98
TEMAT 2: SZLAKI ROWEROWE I PIESZE	98
TEMAT 3: ZABYTKI NA TURYSTYCZNYM SZLAKU	98
TEMAT 4: BEZPIECZNIE NAD WODĄ	99
TEMAT 5: BEZPIECZNE PRZETRWANIE PODCZAS ZAGUBIENIA W LESIE	99
TEMAT 6: BEZPIECZEŃSTWO NA KONCERTACH MUZYKI MŁODZIEŻOWEJ (IMPREZA MASOWA):	100
TEMAT 7: BEZPIECZEŃSTWO NA MASOWYCH IMPREZACH SPORTOWYCH:	100
<i>ŹRÓDŁA</i>	102
Zakres tematyki konkursowej w myśl nowej podstawy programowej wychowania przedszkolnego uwzględnia następujące treści:	102
Zakres tematyki konkursowej w myśl nowej podstawy programowej edukacji wczesnoszkolnej uwzględnia następujące treści:	102
Zakres tematyki konkursowej w myśl nowej podstawy programowej II etapu edukacyjnego klasy IV – VI, uwzględnia następujące treści:	104
Zakres tematyki konkursowej w myśl nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego dla gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, uwzględnia następujące treści:	105
<i>BIBLIOGRAFIA</i>	108

WSTĘP

Podstawowe założenie konkursu:

**Sprawdzeniem wiedzy i umiejętności
jest podjęcie praktycznych czynności**

Cele konkursu:

- Popularyzacja wśród nauczycieli tematyki pierwszej pomocy i edukacji dla bezpieczeństwa.
- Poprawa bezpieczeństwa wśród dzieci poprzez upowszechnienie i pogłębienie wiedzy o bezpieczeństwie oraz przez doskonalenie umiejętności pierwszej pomocy i właściwych zachowań wobec zagrożeń.
- Celem ekologicznym Konkursu jest stan, w którym młody człowiek ma umiejętność kontrolowania i przewidywania następstw swoich działań na środowisko i wpływu środowiska na niego (oczywiście adekwatnie do swojego wieku).

Zadaniem Konkursu jest:

sprawdzenie w praktycznym działaniu nabytych przez dzieci i uczniów wiadomości i umiejętności z dziedziny szeroko pojętego bezpieczeństwa.

Organizator nie przewiduje sprawdzania wiedzy uczestników poprzez ustne ich odpytywanie. Każda stacja konkursowa będzie praktycznym sprawdzianem wiedzy i umiejętności uczestników.

Uczestnicy na każdej stacji postawieni zostaną przed konkretną sytuacją wymagającą od nich rozwiązania problemu ratowniczego celem wyeliminowania zagrożenia i doprowadzenia do sytuacji w której zminimalizowany zostanie skutek ich działania czynnik zagrożenia.

KLASY „0”

Celem wychowania przedszkolnego jest:

- 1) wspomaganie dzieci w rozwijaniu uzdolnień oraz kształtowanie czynności intelektualnych potrzebnych im w codziennych sytuacjach i w dalszej edukacji;
- 2) budowanie systemu wartości, w tym wychowywanie dzieci tak, żeby lepiej orientowały się w tym, co jest dobre, a co złe;
- 3) kształtowanie u dzieci odporności emocjonalnej koniecznej do racjonalnego radzenia sobie w nowych i trudnych sytuacjach, w tym także do łagodnego znoszenia stresów i porażek;
- 4) rozwijanie umiejętności społecznych dzieci, które są niezbędne w poprawnych relacjach z dziećmi i dorosłymi;
(...)
- 7) budowanie dziecięcej wiedzy o świecie społecznym, przyrodniczym i technicznym oraz rozwijanie umiejętności prezentowania swoich przemyśleń w sposób zrozumiały dla innych;
(...)

Cele konkursu dla kategorii klas 0

1. Przygotowanie dzieci do racjonalnych zachowań w przypadku wystąpienia zagrożeń:
 - Nabywanie umiejętności wzywania pogotowia ratunkowego i informowania innych służb ratowniczych
 - Przygotowanie dzieci do wykonywania prostych czynności ratowniczych
 - Wdrażanie do zachowań bezpiecznych na drodze, w czasie gier i zabaw
 - Zwrócenie uwagi na niebezpieczeństwa wynikające z posługiwania się przez dzieci niebezpiecznymi narzędziami: np. nóż, nożyczki, zapalniczki
 - Kształtowanie gotowości niesienia pomocy poszkodowanym
2. Kształtowanie pożądanych postaw prospołecznych i przygotowanie dzieci do samopomocy przez wyposażenie ich w umiejętności:
 - Uważnego obserwowania i słuchania
 - Zauważania ciągów przyczynowo – skutkowych ułatwiających unikanie zagrożeń – profilaktyka
 - Radzenia sobie w sytuacjach problemowych
 - Ćwiczenia pożądanych odruchów i nawyków, pomocnych w sytuacji zagrożenia
3. Przygotowanie dzieci do bezpiecznego spędzania czasu wolnego podczas wakacji.
4. Zapoznanie z zagrożeniami wynikającymi z działań tzw. osób trzecich - nieznanymi
5. Kształtowanie u dzieci postaw zgodnych z etyką ekologiczną
 - wpajanie silnego związku ze środowiskiem
 - zachęcanie do aktywnej obecności we własnym środowisku
 - naukę ekologicznego życia we własnym domu
 - naukę wyciągania właściwych wniosków, perspektywicznego myślenia i przewidywania skutków określonej działalności człowieka
 - naukę poczucia własnej wartości i własnych możliwości

Cele operacyjne: dziecko....

- Potrafi wezwać pogotowie ratunkowe i poinformować inne służby ratownicze
- Potrafi wykonać proste czynności ratownicze przy poszkodowanym
- Zna zasady bezpiecznych zachowań na drodze, w czasie gier i zabaw
- Wie, że zabawa niebezpiecznymi narzędziami może skończyć się tragicznie
- Rozumie potrzebę niesienia pomocy poszkodowanemu
- Potrafi uważnie obserwować, słuchać, wyciąga odpowiednie wnioski
- Zauważa ciągi przyczynowo – skutkowe, wie jak unikać zagrożeń
- Potrafi poradzić sobie w sytuacji problemowej
- Ma wyćwiczone odruchy i nawyki, z których umie skorzystać w sytuacji zagrożenia
- wie, że w czasie codziennej działalności i zabawy trzeba zachować przyjazny stosunek do przyrody
- rozumie konieczność ochrony przyrody
- rozumie, że każda istota żywa jest częścią przyrody
- wie jak należy zachowywać się podczas pobytu w lesie
- potrafi wymienić kilka gatunków zwierząt zamieszkujących polskie lasy
- wie co zanieczyszcza nasze powietrze i jak temu zapobiegać
- potrafi segregować odpady
- wie dlaczego nie wolno wypalać traw

Proponowane formy realizacji:

- Pogadanka
- Pokaz
- Obserwacja
- Inscenizacja
- Zabawa
- Wycieczka
- Burza mózgów
- Zdobywanie praktycznych umiejętności

Ewaluacja:

- ankieta sprawdzająca stopień przyswojenia wiadomości
- praktyczne sprawdziany wiedzy
- pokazy
- konkurs między klasami „0”

Podczas realizacji poniższych tematów nauczyciel powinien nawiązać współpracę z Policją, Strażą Pożarną, Strażą Miejską, GOPR, WOPR, Zakładem Energetycznym.

Przedstawiciele tych służb i instytucji posiadają filmy i materiały wewnętrzne, które nie są ogólnie dostępne a służą edukacji.

OBSZAR I: PIERWSZA POMOC

TEMAT 1: WZYWANIE POGOTOWIA RATUNKOWEGO

Umiejętności: dziecko ...

1. potrafi prawidłowo skorzystać z telefonu
2. zna numer na pogotowie 999, lub alarmowy 112
3. umie ocenić sytuację i podjąć decyzję o wezwaniu pogotowia ratunkowego
4. potrafi przeprowadzić rozmowę telefoniczną z dyspozytorem udzielając ważniejszych informacji w następującej kolejności: gdzie się stało, co się stało, ilu jest poszkodowanych, swoje imię i nazwisko, numer telefonu z którego się dzwoni
5. wie, że nie może pierwszy rozłączyć się po rozmowie wstępnej z dyspozytorem

TEMAT 2: APTECZKA PIERWSZEJ POMOCY

Umiejętności: dziecko ...

1. potrafi wymienić rzeczy, które powinny znajdować się w apteczce pierwszej pomocy (gaza, bandaż, plaster z opatrunkiem, plaster bez opatrunku, chusta trójkątna, koc termiczny, rękawiczki jednorazowe, nożyczki)
2. potrafi powiedzieć do czego służą poszczególne rzeczy znajdujące się w apteczce pierwszej pomocy
3. wie, co nie powinno znajdować się w apteczce pierwszej pomocy (lekarstwa, syropy)
4. zna konsekwencje niekontrolowanego zażycia leku przez dziecko

TEMAT 3: POMOC PRZY SKALECZONYM PALCU

Umiejętności: dziecko ...

1. dba o swoje bezpieczeństwo (przed podejściem do poszkodowanego sprawdza czy jest bezpiecznie)
2. zna podstawowe wyposażenie apteczki domowej
3. umie wykonać prosty opatrunek używając w zależności od rozmiaru skaleczenia plastra z opatrunkiem lub gazy jałowej
4. potrafi dobrze zamocować opatrunek za pomocą plastra lub bandaża
5. odróżnia skaleczenia od krwotoku
6. rozumie konieczność zachowania ostrożności przy posługiwaniu się ostrymi narzędziami (nożyczki)
7. wie, że należy uspokoić i pocieszyć poszkodowanego
8. rozumie potrzebę niesienia innym pomocy

TEMAT 4: POMOC PRZY KRWAWIĄCYM NOSIE

Umiejętności: dziecko ...

1. dba o swoje bezpieczeństwo (przed podejściem do poszkodowanego sprawdza czy jest bezpiecznie)
2. potrafi udzielić pomocy osobie, której krew leci z nosa
3. wie, jak należy uspokoić i pocieszyć poszkodowanego
4. rozumie potrzebę opuszczenia w dół głowy poszkodowanego z krwawiącym nosem

5. wie, że odchylenie głowy do tyłu osobie której krew leci z nosa może spowodować jej zadławienie
6. wie, że poszkodowany powinien lekko ucisnąć płatki nosa chusteczką jednorazową oraz umie zrobić zimny okład na nasadę nosa i kark
7. jeżeli krew z dużym natężeniem leci ponad 10 minut, dzwoni na numer alarmowy 112
8. wie, że należy unikać kontaktu z krwią poszkodowanego (stosuje rękawiczki ochronne)
9. rozumie potrzebę niesienia pomocy innym

TEMAT 5: POMOC PRZY ZŁAMANEJ NODZE (złamanie zamknięte nogi na odcinku podudzia):

Umiejętności: dziecko ...

1. dba o swoje bezpieczeństwo (przed podejściem do poszkodowanego sprawdza czy jest bezpiecznie)
2. potrafi przez lekki dotyk zbadać poszkodowanego i stwierdzić, czy jest to złamanie otwarte, czy zamknięte
3. przy złamaniu zamkniętym: potrafi unieruchomić złamaną nogę przez obłożenie jej w pozycji zastanej,
4. jeżeli pozycja poszkodowanego po urazie jest niewygodna i może prowadzić do dużego ucisku na naczynia krwionośne, w ramach pomocy delikatnie próbuje prostować nogę bacznie słuchając i obserwując poszkodowanego. Wykonuje tą czynność tylko do momentu, kiedy poszkodowany nie zgłasza dolegliwości bólowych, a następnie unieruchamia ją.
5. wie, że należy uspokoić i pocieszyć poszkodowanego
6. rozumie potrzebę okrycia poszkodowanego, potrafi wykorzystać folię termiczną, lub własne wierzchnie odzienie
7. wie, że o zdarzeniu należy poinformować osobę dorosłą, lub wezwać pogotowie numer 999, lub numer 112
8. wie, jakie mogą być konsekwencje poruszania złamaną kończyną
9. rozumie potrzebę niesienia pomocy innym.

TEMAT 6: POMOC PRZY OPARZENIACH

Umiejętności: dziecko ...

1. dba o swoje bezpieczeństwo (przed podejściem do poszkodowanego sprawdza czy jest bezpiecznie)
2. wie, jak należy pomóc poszkodowanemu, który się oparzył (schładzanie oparzonego miejsca zimną wodą przez ok. 10 min)
3. rozumie potrzebę przykrycia po schłodzeniu oparzonego miejsca jałową gazą i delikatnie ją umocować
4. wie, że należy posadzić lub położyć poszkodowanego po uprzednim schłodzeniu oparzonego miejsca wodą
5. rozumie potrzebę wezwania na pomoc osoby dorosłej, lub przy większym obszarze poparzonej skóry wzywa pogotowie ratunkowe numer 999, lub numer 112
6. wie, że gorące płyny, grzejniki, ogień i fajerwerki mogą być przyczyną oparzeń.

OBSZAR II: BEZPIECZEŃSTWO W RUCHU DROGOWYM

TEMAT 1: BEZPIECZNE PORUSZANIE SIĘ PO DROGACH W MIEŚCIE

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że przez ulicę można przechodzić tylko w miejscach do tego wyznaczonych
2. rozpoznaje te miejsca na drodze
3. zna oznaczenia przejść dla pieszych
4. wie, jak należy przechodzić przez ulicę bez sygnalizacji świetlnej
5. wie, na jakim świetle można przekroczyć jezdnię gdy jest sygnalizacja
6. wie, że pieszy w ruchu zawsze powinien być widoczny dla kierujących pojazdami

TEMAT 2: BEZPIECZNE PORUSZANIE SIĘ W RUCHU PIESZYM PO DROGACH POZA TERENEM ZABUDOWANYM

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że na drodze poza terenem zabudowanym należy iść lewą stroną drogi
2. wie, że pieszy w ruchu zawsze powinien być widoczny dla kierujących pojazdami
3. wie, że znaczki odblaskowe na tornistrze i ubraniu gwarantują taką widoczność
4. wie, że maszerując poboczem drogi należy poruszać się w kolumnie jeden za drugim
5. wie, że maszerując poboczem nie można bawić się piłką, lub wzajemnie się popychać. Zna konsekwencje takich zachowań

TEMAT 3: BEZPIECZNE PORUSZANIE SIĘ ROWEREM PO MIEŚCIE I POZA TERENEM ZABUDOWANYM

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że chcąc wyjechać rowerem na drogę w mieście lub poza terenem zabudowanym musi umieć bezpiecznie wsiadać i zsiadać z roweru, oraz dobrze na nim jeździć
2. wie, że planując jazdę na rowerze należy założyć kask i ochraniacze celem zabezpieczenia przed urazami mogącymi powstać przy ewentualnym upadku z roweru
3. zna znaczenie elementów odblaskowych na rowerze oraz na odzieży
4. wie, że rowerzystów do lat 10 obowiązują na drodze przepisy takie same jak wszystkich pieszych
5. wie, że po mieście rowerzysta do lat 10 porusza się tylko po chodniku i pod kontrolą osoby dorosłej
6. wie, że poza terenem zabudowanym rowerzysta do lat 10 porusza się tylko pod kontrolą osoby dorosłej po ulicy - lewą jej stroną – tak samo jak pieszy

TEMAT 4: SZLAKI ROWEROWE

Umiejętności: uczeń ...

1. potrafi powiedzieć, co to jest szlak rowerowy
2. zna oznakowania szlaków rowerowych w mieście i poza miastem
3. wie, że na szlaku obowiązuje ruch prawostronny
4. rozumie, że będąc w grupie na szlaku poruszamy się w kolumnie a nie jeden obok drugiego
5. wie, do czego służy rowerzyście kask, ochraniacze na kolana, ochraniacze na łokcie

/adres strony internetowej z której można skorzystać przy omawianiu tematu:
http://pl.wikipedia.org/wiki/Szlak_rowerowy /

OBSZAR III: EKOLOGIA

TEMAT 1: OCHRONA PRZYRODY NA SZLAKU TURYSTYCZNYM

Umiejętności: dziecko ...

1. zna i rozpoznaje wybrane rośliny chronione (konwalia majowa, krokus, zawilec)
2. wie, że roślin, które są pod ochroną nie można zrywać lub niszczyć
3. wie, że podczas wycieczki należy się poruszać po wyznaczonym szlaku lub drodze
4. rozumie, że materiał odpadowy w postaci papierków, torebek foliowych, butelek, chusteczek itp. Powinien być wyrzucony do kosza na odpadki, lub zabrany ze sobą do miejsca, w którym można go wyrzucić
5. wie, że pozostawiony na szlaku materiał odpadowy niszczy i zaśmieca środowisko
6. wie, że materiał odpadowy w postaci szkła pozostawiony na słońcu może stać się przyczyną pożaru

TEMAT 2 : SEGREGACJA ODPADÓW

Umiejętności: dziecko ...

1. wie, że materiał odpadowy można segregować
2. rozumie potrzebę segregacji materiału odpadowego
3. zna kolory pojemników do segregacji odpadów
4. wie, że szkło bezbarwne można wrzucić do kontenera w kolorze białym
5. wie, że szkło kolorowe można wrzucić do kontenera w kolorze zielonym
6. wie, że papier wrzuca się do kontenera w kolorze niebieskim
7. wie jak wyglądają kontenery na tworzywa sztuczne i metale – pojemnik w kolorze żółtym
8. wie, że są specjalne pojemniki na zużyte baterie (których nie wolno wyrzucać do kosza na zwykłe odpadki)

OBSZAR IV: OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA

TEMAT 1: POŻAR W MIESZKANIU

Umiejętności: dziecko ...

1. nie wpada w panikę kiedy stwierdza, że w jego mieszkaniu wybuchł pożar
2. przed otwarciem drzwi:
 - sprawdza: jeżeli spod drzwi nie wydobywa się dym i ogień, klamka i drzwi nie są gorące szybko opuszcza przez nie pomieszczenie zagrożone i wychodzi przed budynek a następnie dzwoni z budki telefonicznej na numer alarmowy 112 podając gdzie się pali, co się pali, czy zagrożone jest życie ludzkie, podaje numer telefonu z którego dzwoni oraz przedstawia się
 - sprawdza, czy spod drzwi wydostaje się ogień, dym? – jeżeli widzi dym, ogień, wtedy nie otwiera drzwi!
 - jeżeli nie zobaczył dymu – sprawdza dotykiem, czy drzwi są ciepłe, gorące – jeżeli są gorące, wtedy nie otwiera drzwi!
 - Jeżeli nie zobaczył dymu, oraz drzwi nie są gorące – sprawdza dotykając ostrożnie dłonią, czy klamka jest ciepła, gorąca – jeżeli jest ona gorąca, wtedy nie otwiera drzwi!
 - mając dostęp do telefonu dzwoni na numer alarmowy 112 podając informacje jw. ; następnie otwiera okno i woła o pomoc
3. wie, że w zadymionym pomieszczeniu należy poruszać się przy podłodze ponieważ tam jest najmniej dymu
4. wie, że nie można w czasie pożaru chować się do szafy, wchodzić na nią, lub wchodzić pod łóżko, ponieważ to utrudnia strażakom odnalezienie człowieka w zadymionym lub palącym się pomieszczeniu
5. wie jak wygląda strażak w pełnym umundurowaniu w akcji i nie boi się go, reaguje głosem na jego wołanie
6. zna podstawowe przyczyny powstawania pożarów
7. wie, że należy unikać kontaktów z ogniem
8. wie, że nie wszystko gasi się wodą (urządzenia pod napięciem i palący się tłuszcz)

przygotowując uczniów z tego tematu można skorzystać ze strony internetowej:

DODN serwer e-learningowy – (www.dodn.jgora.pl) – **E-DORADZTWO – Pierwsza pomoc i edukacja dla bezpieczeństwa.** Temat: *Zachowanie się dziecka w czasie pożaru-*

TEMAT 2: POŻAR W PRZEDSZKOLU LUB SZKOLE

Umiejętności: dziecko ...

1. zna drogę ewakuacyjną i oznaczające ją symbole
2. zna podstawowe przyczyny powstawania pożarów
3. zna sygnał dzwonka alarmowego obowiązującego w przedszkolu / szkole
4. odpowiednio reaguje na sygnały dźwiękowe
 - szybko i bez paniki ustawia się w parach przy drzwiach
 - przypomina nauczycielowi o zamknięciu okien
 - pamięta o zabraniu zwierzątka z sali /klasy (jeżeli takie jest)
 - po wyjściu z klasy porusza się przy ścianie w zależności od stopnia zadymienia albo w pozycji wyprostowanej albo jak najbliżej podłogi
 - kierując się symbolami ewakuacyjnymi opuszcza budynek przedszkola / szkoły
 - wie, że nie może samowolnie oddalić się od grupy przedszkolnej / klasowej, bo będzie poszukiwany a wtedy narazi życie strażaka
5. wie, że należy unikać kontaktów z ogniem
6. podporządkowuje się służbom ratowniczym w przypadku ewakuacji

7. wie, że nie wszystko gasi się wodą (urządzenia pod napięciem i palący się tłuszcz)
8. jest gotowy do niesienia pomocy innym w razie pożaru

TEMAT 3: POŻAR W LESIE

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że w lesie nie wolno rozpalać ogniska
2. nie wpada w panikę, kiedy stwierdza, że w pobliżu miejsca w którym się znajduje w lesie pali się
3. opuszcza zagrożony teren udając się w kierunku przeciwnym do miejsca w którym widać dym,
4. będąc bezpiecznym, powiadamia służby ratownicze dzwoniąc na numer 112 (informuje gdzie się pali, co się pali, czy zagrożone jest życie ludzkie, podaje numer telefonu z którego dzwoni oraz przedstawia się)

OBSZAR V: BEZPIECZEŃSTWO DNIA CODZIENNEGO

TEMAT 1: ZACHOWANIE W PRZYPADKU KONTAKTU Z OSOBĄ NIEZNAJOMĄ

Umiejętności: dziecko ...

1. zna określenie pojęcia: znajomy / nieznajomy
2. ma świadomość zagrożenia wynikającego z kontaktów z nieznajomą osobą
3. wie o sposobach w jakich źli ludzie próbują oszukiwać
4. potrafi skutecznie bronić się w takich sytuacjach
5. umie odmówić nieznajomemu w konkretnej sytuacji
6. wie, że nie może wsiadać z obcymi do samochodu ani gdziekolwiek z nimi iść
7. wie, że ma o wszystkim powiadomić rodziców lub opiekunów
8. wie, że może o wszystkim powiadomić funkcjonariusza Policji lub Straży Miejskiej (Gminnej)

Rady do zapamiętania:

- ✓ nieznajomy to ktoś, kogo ja nie znam i nie znają moi rodzice, to ktoś, kogo ja znam, ale nie znają moi rodzice, to ktoś, kogo być może znają moi rodzice, ale ja go nie znam.
- ✓ nie idź z nieznajomym
- ✓ zachowaj bezpieczną odległość
- ✓ jeżeli nieznajomy użyje wobec Ciebie przemocy fizycznej, wołaj: *nie jesteś moją mamą (moim tatą), zostaw mnie, ratunku*
- ✓ idź w przeciwnym kierunku niż samochód
- ✓ opowiedz o zdarzeniu rodzicom, opiekunom, nauczycielowi, funkcjonariuszowi Policji lub Straży Miejskiej

TEMAT 2: ZACHOWANIE W PRZYPADKU ZNALEZIENIA ZWIERZĘCIA

Umiejętności: dziecko ...

1. nie dotyka przypadkowo spotkanych obcych zwierząt
2. wie, że należy powiadomić dorosłych o znalezieniu zwierzęcia (chorego, podejrzenie łagodnego, rannego, itp.)

Rady do zapamiętania:

- ✓ oznacz miejsce znalezienia zwierzęcia
- ✓ zachowaj bezpieczną odległość – nie podchodź za blisko
- ✓ szukaj pomocy dorosłych

TEMAT 3: ZACHOWANIE W PRZYPADKU ATAKU PSA

Umiejętności: dziecko ...

1. nie ufa nieznanym zwierzętom
2. wie, jak należy zachować się podczas ataku psa
3. rozumie potrzebę natychmiastowego poinformowania dorosłych w razie ukąszenia, zadrapania lub pogryzienia przez zwierzę

Rady do zapamiętania:

- ✓ bądź czujny i nie drażnij swoim zachowaniem zwierząt
- ✓ w razie ataku psa możesz rzucić mu to co trzymasz w dłoni ale nie wolno uciekać
- ✓ stój z rękoma wciśniętymi pod brodę, nogami ściśle złączonymi i nie patrz na psa
- ✓ gdyby pies cię przewrócił przyjmij pozycję „KAMIENIA”, osłaniając rękami swój kark i uszy a palce dłoni spleć na karku „do wewnątrz”

TEMAT 4 : ZACHOWANIE W PRZYPADKU ZNALEZIENIA DZIWNEGO PAKUNKU

Umiejętności: dziecko ...

1. wie, że rzeczy znalezione mogą stanowić zagrożenie
2. zanim podniesie coś z ziemi zastanowi się, czy przedmiot ten może stanowić niebezpieczeństwo dla niego i innych
3. nie bierze do ręki przedmiotów rozpoznanych jako niebezpieczne lub budzących wątpliwości
4. poinformuje jak najszybciej dorosłego (rodzic, nauczyciel, policjant) o tym gdzie leży niebezpieczny przedmiot

Rady do zapamiętania:

- ✓ zanim podniesiesz coś z ziemi, przyjrzyj się temu dokładnie
- ✓ jeśli masz wątpliwości – nie dotykaj
- ✓ powiadom dorosłego o tym, co zauważyłeś

TEMAT 5 : ZACHOWANIE W PRZYPADKU ZNALEZIENIA PORTMONETKI

Umiejętności: dziecko ...

1. wie, że rzeczy znalezione mogą stanowić zagrożenie
2. zanim podniesie coś z ziemi zastanowi się, czy przedmiot ten może stanowić niebezpieczeństwo dla niego i innych
3. rozumie, że rzeczy należące do kogoś innego powinny jak najszybciej wrócić do właściciela
4. potrafi zredagować ogłoszenie w którym informuje, że znaleziono, na ulicy... , w miejscu ..., kontakt pod numerem telefonu , w godzinach ... (podaje godziny w których na pewno ktoś dorosły jest w domu)
5. wie, że w ogłoszeniu nie podaje się pełnego opisu znalezionej rzeczy, ani jej zawartości
6. szuka pomocy u dorosłych (rodziców lub opiekunów) w celu zredagowania ogłoszenia i odnalezienia właściciela znalezionej rzeczy.

Rady do zapamiętania:

- ✓ zanim podniesiesz coś z ziemi, przyjrzyj się temu dokładnie
- ✓ powiadom dorosłego o tym, co znalazłeś
- ✓ rozwiłoś ogłoszenia blisko miejsca znalezienia portmonetki

TEMAT 6: BEZPIECZNIE Z PRADEM

Umiejętności: dziecko ...

1. zna numer telefonu na pogotowie energetyczne (991)
2. wie, że dziecko nie powinno bawić się przy gniazdkach elektrycznych ani nic tam wkładać
3. zna zagrożenia mogące powstać na skutek zetknięcia pracującego urządzenia elektrycznego z wodą
4. wie czym może się skończyć zabawa obok linii wysokiego napięcia
5. rozumie dlaczego nie można się wspinać na słupy wysokiego napięcia

6. wie, że prąd może porazić nawet na odległość

Rady do zapamiętania:

- ✓ tereny pod przewodami linii wysokiego napięcia nie są miejscem do bezpiecznej zabawy
- ✓ nie podchodź nigdy sam do osoby porażonej przez prąd – natychmiast wezwij osobę dorosłą na pomoc
- ✓ gniazdko elektryczne może być niebezpieczne – z prądem nie ma żartów

TEMAT 7: BEZPIECZNE MIEJSCA DO ZABAW

Umiejętności: dziecko ...

1. wie, gdzie można bezpiecznie bawić się piłką
2. potrafi przewidzieć, co może spowodować zabawa w niewłaściwym miejscu
3. wie, jakie miejsca mogą być dla niego zagrożeniem
4. wie, gdzie w pobliżu miejsca zamieszkania jest specjalne miejsce do zabaw dla dzieci
5. wie, że nie wolno podczas zabawy na placu zabaw korzystać z uszkodzonych huśtawek, zjeżdżalni, lub innych rzeczy
6. zna zagrożenia wynikające z korzystania z uszkodzonego sprzętu na placu zabaw
7. wie, że o uszkodzonym na placu zabaw sprzęcie rekreacyjnym należy poinformować osobę dorosłą
8. potrafi odmówić koledze który namawia go do zabaw w niewłaściwym miejscu
9. zawsze informuje rodziców gdzie będzie się bawić

Rady do zapamiętania:

- ✓ ulica nie jest miejscem do zabawy
- ✓ baw się tylko w miejscach do tego wyznaczonych
- ✓ nie korzystaj z uszkodzonego sprzętu na placu zabaw
- ✓ upewnij się – zapytaj dorosłych, czy to miejsce jest dobre do zabawy

TEMAT 8: BEZPIECZNIE PODCZAS ZAGUBIENIA W MIEŚCIE

Umiejętności: dziecko ...

1. wie, że nie należy się zbytnio oddalać od miejsca w którym zagubiło swoich rodziców
2. wie, że o pomoc może zwrócić się do osoby w mundurze: policjant, strażnik miejski, lub poprosić o pomoc ekspedienta w najbliższym sklepie
3. rozumie, że nie każda obca osoba dorosła jest jego przyjacielem i nie nawiązuje rozmowy z dorosłymi, których nie zna
4. wie, że w towarzystwie obcej osoby dorosłej (nie będącej policjantem ani strażnikiem miejskim) nie może oddalić się z miejsca zagubienia. Zasada ograniczonego zaufania
5. podczas rozmowy z policjantem / strażnikiem miejskim, potrafi powiedzieć jak się nazywa i gdzie mieszka

Rady do zapamiętania:

- ✓ kiedy zagubisz się w mieście staraj się opanować negatywne emocje
- ✓ nie oddalaj się od miejsca zagubienia
- ✓ o problemie poinformuj osobę w mundurze: policjanta lub strażnika miejskiego
- ✓ możesz zwrócić się o pomoc do ekspedienta w najbliższym sklepie
- ✓ nie rozmawiaj z nieznanymi dorosłymi przechodniami na ulicy

TEMAT 9: BEZPIECZNIE PODCZAS ZAGUBIENIA W CENTRUM HANDLOWYM

Umiejętności: dziecko ...

1. rozumie, że kiedy zagubi się w centrum handlowym, nie może samodzielnie go opuścić
2. wie, że nie należy samodzielnie błąkać się po sklepie, lub prosić o pomoc obce osoby dorosłe – klientów Centrum
3. wie, że o pomoc może zwrócić się do ekspedienta, lub ochrony sklepu
4. umie powiedzieć jak się nazywa i gdzie mieszka, z kim przyjechał do sklepu
5. wie, że obsługa Centrum jest w stanie pomóc mu w odnalezieniu osoby pod opieką której przyszedł na zakupy

Rady do zapamiętania:

- ✓ kiedy zagubisz się w Centrum Handlowym staraj się opanować negatywne emocje
- ✓ nie oddalaj się od miejsca zagubienia i nie błąkaj po sklepie
- ✓ o problemie poinformuj ochronę sklepu lub najbliższego ekspedienta
- ✓ nie rozmawiaj z nieznanymi dorosłymi – klientami sklepu
- ✓ nie opuszczaj z nieznaną osobą dorosłą (klientem sklepu) Centrum

TEMAT 10: BEZPIECZNIE PODCZAS ZAGUBIENIA NA DUŻEJ IMPREZIE Z UDZIAŁEM DZIECI

Umiejętności: dziecko ...

1. rozumie, że kiedy zagubi się na dużej imprezie, nie może samodzielnie jej opuścić i oddalić się
2. wie, że nie należy samotnie błąkać się wśród ludzi, lub prosić o pomoc obce osoby dorosłe – których nie zna a są tak jak on uczestnikami imprezy
3. wie, że o pomoc może zwrócić się do ekspedienta sprzedającego na stoisku lub kramie, lub ochrony imprezy
4. wie, że przy scenie stoją ochroniarze i jest konferansjer, którzy mogą mu pomóc
5. umie powiedzieć jak się nazywa i gdzie mieszka, z kim przyszedł na imprezę
6. wie, że obsługa Centrum jest w stanie pomóc mu w odnalezieniu osoby pod opieką której przyszedł na zakupy

Rady do zapamiętania:

- ✓ kiedy zagubisz się na dużej imprezie staraj się opanować negatywne emocje
- ✓ nie błąkaj się samotnie wśród ludzi
- ✓ przy scenie zawsze jest ochrona i ludzie, którzy mogą Ci pomóc
- ✓ o problemie poinformuj ochronę imprezy lub najbliższego ekspedienta
- ✓ nie rozmawiaj z nieznanymi dorosłymi – uczestnikami imprezy
- ✓ nie opuszczaj z nieznaną osobą dorosłą (uczestnikiem imprezy) tej imprezy

OBSZAR VI: TURYSTYKA I REKREACJA

TEMAT 1: SZLAKI W GÓRACH

Umiejętności: dziecko ...

1. wie jak należy przygotować się do wyjścia w góry
2. wie jak należy zachowywać się w górach
3. wie że w górach można poruszać się tylko po wyznaczonych szlakach
4. zna konsekwencje nieprzestrzegania powyższego nakazu
5. wie, że w góry nie idzie sam bez opieki dorosłych
6. wie kto pomaga turystom w górach

Rady do zapamiętania:

- ✓ w górach poruszaj się zawsze po wyznaczonych szlakach
- ✓ zbaczanie ze szlaku może skończyć się zagubieniem
- ✓ wybierając się na wyprawę musisz pamiętać, że w górach warunki pogodowe bardzo często ulegają zmianie

TEMAT 2: ZABYTKI NA TURYSTYCZNYM SZLAKU

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, jakie budowle określane są mianem zabytków
2. wie, że zabytkowe budowle bez względu na ich stan są pod ochroną i nie wolno ich dewastować poprzez zaśmiecanie lub rysowanie na murach
3. wie, że w budowlach sakralnych należy zachowywać się godnie, oraz nie przeszkadzać w trwających w tym czasie nabożeństwach
4. bez względu na to, czy znajduje się w kościele katolickim, kościele prawosławnym, synagodze, meczecie (lub innej świątyni), swoją postawą powinien wyrażać szacunek dla osób wierzących
5. wie, że chcąc zwiedzać budowle sakralne trzeba być odpowiednio ubranym
6. wie, że zabytkowych rzeźb, malowideł – zarówno na płótnie jak i na ścianach – nie należy dotykać
7. rozumie, że będąc świadkiem niszczenia obiektu stanowiącego zabytek powinien zgłosić to policjantowi lub strażnikowi miejskiemu
8. wie, jak odpowiednio należy się zachować w muzeach – chodzenie w grupie, zachowanie ciszy, nie dotykanie eksponatów.

TEMAT 3: BEZPIECZNIE NAD WODĄ

Umiejętności: dziecko ...

1. zna zasady bezpiecznego użytkowania akwenów wodnych
2. wie w jakich zbiornikach wodnych nie wolno się kąpać
3. zna konsekwencje złych zabaw w wodzie
4. potrafi rozpoznać ratownika
5. potrafi wezwać pomoc do osoby tonącej
6. wie co to jest kapok, wiosło, koło ratunkowe, gwizdek, rzutka ratunkowa, sprzęt do nurkowania, łódź ratunkowa, tuba słuchowa i do czego służą te rzeczy
7. wie, że podczas przejazdów wodnych powinien zawsze mieć na sobie kapok

Rady do zapamiętania:

- ✓ nigdy sam bez opieki osoby dorosłej nie chodź nad wodę
- ✓ nie podpływaj sam do osoby tonącej – może to się skończyć również twoim utonięciem
- ✓ bez zabezpieczenia nie wypływaj nigdy na głęboką wodę

TEMAT 4: BEZPIECZNE PRZETRWANIE PODCZAS ZAGUBIENIA W LESIE

Umiejętności: dziecko ...

1. wie, że nie wolno w lesie oddalać się od swoich opiekunów
2. rozumie, że w przypadku zaginięcia nie można bez celu błąkać się po lesie, ale należy pozostać w wybranym miejscu i oczekiwać pomocy
3. wie, czym może skończyć się ściąganie z siebie odzieży
4. umie wybrać i przygotować sobie odpowiednie i bezpieczne miejsce w lesie i prawidłowo je oznakować
5. wie, że dorośli będą go szukać i słysząc nawoływania potrafi współpracować podczas poszukiwań

Rady do zapamiętania:

- ✓ Kiedy zagubisz się w lesie, nie idź dalej, tylko zatrzymaj się w miejscu
- ✓ Poszukaj i wybierz odpowiednie miejsce przy drzewie
- ✓ Sprawdź, czy to drzewo nie jest najwyższe w okolicy, jeżeli tak, poszukaj niższego drzewa, ponieważ w czasie burzy takie drzewo może ściągnąć piorun
- ✓ Przytul się do wybranego drzewa i wybierz imię dla niego
- ✓ Zbuduj przy tym drzewie szałas z zeschniętych konarów i patyków dostępnych na ziemi w lesie (nie wolno niszczyć środowiska przyrodniczego)
- ✓ Przygotuj ściółkę w szałasie izolującą bezpośrednio od ziemi (mech, patyki, szyszki – układane warstwami)
- ✓ Ułóż 3 rzędową sygnalizację, lub napis SOS przy najbliższej drodze lub terenie odkrytym (użyj materiału przyrodniczego: szyszki, kamienie lub długie patyki)
- ✓ Postaw ogrodzenia wokół szałas (wbijanie patyków)
- ✓ Udekoruj najbliższe drzewka materiałami odpadowymi (chusteczki higieniczne, serwetki papierowe, opakowania po batonikach, reklamówki)
- ✓ Co jakiś czas emituj sygnały dźwiękowe umożliwiających poszukującym lokalizację zagubionego (użycie gwizdka, bądź wołaj)
- ✓ Pozyskaj przyjaciela (robaczek, motylek, itp.) abyś nie czuł się taki samotny

KLASY I - III

Celem kształcenia ogólnego w szkole podstawowej jest:

- 1) przyswojenie przez uczniów podstawowego zasobu wiadomości na temat faktów, zasad, teorii i praktyki, dotyczących przede wszystkim tematów i zjawisk bliskich doświadczeniom uczniów;
- 2) zdobycie przez uczniów umiejętności wykorzystywania posiadanych wiadomości podczas wykonywania zadań i rozwiązywania problemów;
- 3) kształtowanie u uczniów postaw warunkujących sprawne i odpowiedzialne funkcjonowanie we współczesnym świecie.

Cele konkursu dla kategorii klas I - III

1. Przygotowanie dzieci do racjonalnych zachowań w przypadku wystąpienia zagrożeń:
 - Nabywanie umiejętności wzywania pogotowia ratunkowego i informowania innych służb ratowniczych
 - Przygotowanie dzieci do wykonywania prostych czynności ratowniczych
 - Wdrażanie do zachowań bezpiecznych na drodze, w czasie gier i zabaw
 - Zwrócenie uwagi na niebezpieczeństwa wynikające z posługiwania się przez dzieci niebezpiecznymi narzędziami: np. nóż, nożyczki, zapalki
 - Kształtowanie gotowości niesienia pomocy poszkodowanym
2. Kształtowanie pożądanych postaw prospołecznych i przygotowanie dzieci do samopomocy przez wyposażenie ich w umiejętności:
 - Uważnego obserwowania i słuchania
 - Zauważania ciągów przyczynowo – skutkowych ułatwiających unikanie zagrożeń – profilaktyka
 - Radzenia sobie w sytuacjach problemowych
 - Ćwiczenia pożądanych odruchów i nawyków, pomocnych w sytuacji zagrożenia
3. Przygotowanie dzieci do bezpiecznego spędzania czasu wolnego podczas wakacji.
4. Zapoznanie z zagrożeniami wynikającymi z działań tzw. osób trzecich - nieznamy
5. Kształtowanie u dzieci postaw zgodnych z etyką ekologiczną
 - wpajanie silnego związku ze środowiskiem
 - zachęcanie do aktywnej obecności we własnym środowisku
 - naukę ekologicznego życia we własnym domu
 - naukę wyciągania właściwych wniosków, perspektywicznego myślenia i przewidywania skutków określonej działalności człowieka
 - naukę poczucia własnej wartości i własnych możliwości

Cele operacyjne: uczeń ...

- Potrafi wezwać pogotowie ratunkowe i poinformować inne służby ratownicze
- Potrafi wykonać proste czynności ratownicze przy poszkodowanym
- Zna zasady bezpiecznych zachowań na drodze, w czasie gier i zabaw
- Wie, że zabawa niebezpiecznymi narzędziami może skończyć się tragicznie
- Rozumie potrzebę niesienia pomocy poszkodowanemu
- Potrafi uważnie obserwować, słuchać, wyciąga odpowiednie wnioski
- Zauważa ciągi przyczynowo – skutkowe, wie jak unikać zagrożeń
- Potrafi poradzić sobie w sytuacji problemowej
- Ma wyćwiczone odruchy i nawyki, z których umie skorzystać w sytuacji zagrożenia
- wie, że w czasie codziennej działalności i zabawy trzeba zachować przyjazny stosunek do przyrody
- rozumie konieczność ochrony przyrody
- rozumie, że każda istota żywa jest częścią przyrody
- wie jak należy zachowywać się podczas pobytu w lesie
- potrafi wymienić kilka gatunków zwierząt zamieszkujących polskie lasy
- wie co zanieczyszcza nasze powietrze i jak temu zapobiegać
- potrafi segregować odpady
- wie dlaczego nie wolno wypalać traw

Proponowane metody i formy aktywizujące:

- zabawa, obserwacja i ćwiczenia praktyczne w terenie;
- wycieczka;
- plakat, komiks, ilustracja – kolorowanie;
- pogadanka interaktywna;
- układanie haseł: krzyżówki, rozsypani wyrazowe;
- praca z tekstem (np. bajka, wiersz, opowiadanie, tekst piosenki);
- pokaz – inscenizacja;
- Burza mózgów;
- Zdobywanie praktycznych umiejętności.

Proponowane metody i formy integracyjne:

- Praca w grupach: współpraca między uczniami, prowadzenie rozmów, dyskusji dających możliwość wyciągnięcia właściwych wniosków;
- Zabawy ruchowe w grupach – wybór liderów

Proponowane metody i formy wspierające:

- rozmowa;
- pogadanka;
- pokaz;
- analiza;
- objaśnienia nauczyciela;
- powtórzenie wiadomości;
- dyskusja;
- spotkania z przedstawicielami służb, inspekcji i straży;
- instruktaż;
- praca z ilustracjami, praca z tekstem.

Ewaluacja:

- ankieta sprawdzająca stopień przyswojenia wiadomości
- praktyczne sprawdziany wiedzy
- pokazy
- konkurs między klasami I – III

Podczas realizacji poniższych tematów nauczyciel powinien nawiązać współpracę z Policją, Strażą Pożarną, Strażą Miejską, GOPR, WOPR, Zakładem Energetycznym.

Przedstawiciele tych służb i instytucji posiadają filmy i materiały wewnętrzne, które nie są ogólnie dostępne a służą edukacji.

OBSZAR I: PIERWSZA POMOC

TEMAT 1: ZACHOWANIE SIĘ W MIEJSCU WYPADKU

Umiejętności: uczeń ...

1. informuje o wypadku dzwoniąc na numer 112
1. nie wpada w panikę, stara się opanować negatywne emocje
2. dba o swoje bezpieczeństwo
3. wie, że miejsce wypadku na ulicy jest niebezpieczne
4. potrafi zabezpieczyć miejsce wypadku i ostrzegać o nim (trójkąt ostrzegawczy w odpowiedniej odległości)
5. sam nie podchodzi do pojazdu
6. jeżeli z pojazdu wyjdą poszkodowani wie, że należy zatrzymać ich w bezpiecznym miejscu na poboczu
7. potrafi prawidłowo ocenić stan poszkodowanych
8. potrafi prawidłowo określić rodzaj wypadku

TEMAT 2: WEZWANIE POGOTOWIA RATUNKOWEGO

Umiejętności: uczeń ...

1. potrafi prawidłowo skorzystać z telefonu
2. zna numer na pogotowie ratunkowe – 999 oraz numer alarmowy 112
3. umie ocenić sytuację i podjąć decyzję o wezwaniu pogotowia ratunkowego
4. potrafi przeprowadzić rozmowę telefoniczną z dyspozytorem udzielając ważniejszych informacji w następującej kolejności: gdzie się stało, co się stało, ile osób jest poszkodowanych, podaje swoje imię i nazwisko oraz numer telefonu z którego dzwoni
5. wie, że nie może pierwszy przerwać rozmowy telefonicznej z dyspozytorem
6. ma świadomość znaczenia szybkiego powiadomienia pogotowia ratunkowego
7. rozumie, że z numerów alarmowych nie można korzystać dla zabawy

TEMAT 3: APTECZKA PIERWSZEJ POMOCY

Umiejętności: uczeń ...

1. potrafi wymienić rzeczy, które powinny znajdować się w apteczce pierwszej pomocy (gaza, bandaż, plaster z opatrunkiem, plaster bez opatrunku, chusta trójkątna, koc termiczny, rękawiczki jednorazowe, nożyczki)
2. potrafi powiedzieć do czego służą poszczególne rzeczy znajdujące się w apteczce pierwszej pomocy
3. wie, co nie powinno znajdować się w apteczce pierwszej pomocy (lekarstwa, syropy)

TEMAT 4: KRWAWIĄCY NOS

Umiejętności: uczeń ...

1. dba o swoje bezpieczeństwo (przed podejściem do poszkodowanego sprawdza czy jest bezpiecznie)
2. potrafi udzielić pomocy osobie, której krew leci z nosa
3. wie, jak należy uspokoić i pocieszyć poszkodowanego
4. rozumie potrzebę opuszczenia w dół głowy poszkodowanego z krwawiącym nosem

5. wie, że odchylenie głowy do tyłu osobie której krew leci z nosa może spowodować jej zadławienie
6. wie, że uszkodzony powinien lekko ucisnąć płatki nosa chusteczką jednorazową oraz umie zrobić zimny okład na nasadę nosa i kark
7. jeżeli krew z dużym natężeniem leci ponad 10 minut, dzwoni na pogotowie – 999, lub na numer alarmowy 112
8. wie, że należy unikać kontaktu z krwią uszkodzonego (stosuje rękawiczki ochronne)

TEMAT 5: POMOC PRZY SKALECZENIACH

Umiejętności: uczeń ...

1. dba o swoje bezpieczeństwo (przed podejściem do uszkodzonego sprawdza czy jest bezpiecznie)
2. umie wykonać prosty opatrunek używając w zależności od rozmiaru skaleczenia plastra z opatrunkiem lub gazy jałowej
3. potrafi dobrze zamocować opatrunek za pomocą plastra lub bandaża
4. odróżnia skaleczenia od krwotoku
5. rozumie konieczność zachowania ostrożności przy posługiwaniu się ostrymi narzędziami (nożyczki)
6. wie, że zabawy ostrymi przedmiotami mogą skończyć się urazem ciała lub tragedią
7. wie, że należy uspokoić i pocieszyć uszkodzonego
8. wie, że należy o sytuacji poinformować osobę dorosłą

TEMAT 6: POMOC PRZY KRWOTOKACH

Umiejętności: uczeń ...

1. dba o swoje bezpieczeństwo (przed podejściem do uszkodzonego sprawdza czy jest bezpiecznie)
2. zna i rozpoznaje środki opatrunkowe
3. wie, że niektóre zabawy mogą być przyczyną wypadków i powstawania urazów
4. wie, jakie środki zastosować przy drobnych krwotokach (gaza, bandaż)
5. potrafi założyć prosty opatrunek tamujący krwawienie
6. wie, że tamowanie krwawienia należy wykonać jak najszybciej
7. wie, że jeżeli uszkodzona jest kończyna to zmniejszy się krwawienie przez uniesienie kończyny ku górze
8. zna zagrożenia wynikające z kontaktów z krwią uszkodzonego (dba o swoje bezpieczeństwo stosując rękawice ochronne)
9. rozumie potrzebę jak najszybszego wezwania pogotowia ratunkowego numer 999, lub alarmowy numer 112

TEMAT 7: POMOC PRZY ZŁAMANIACH – ZŁAMANIE ZAMKNIĘTE NOGI NA ODCINKU PODUDZIA

Umiejętności: uczeń ...

1. dba o swoje bezpieczeństwo (przed podejściem do uszkodzonego sprawdza czy jest bezpiecznie)
2. potrafi przez lekki dotyk zbadać uszkodzonego i stwierdzić, czy jest to złamanie otwarte, czy zamknięte
3. przy złamaniu zamkniętym: potrafi unieruchomić złamaną nogę przez obłożenie jej w pozycji zastanej,

4. jeżeli pozycja poszkodowanego po urazie jest niewygodna i może prowadzić do dużego ucisku na naczynia krwionośne, w ramach pomocy delikatnie próbuje prostować nogę bacznie słuchając i obserwując poszkodowanego. Wykonuje tę czynność tylko do momentu, kiedy poszkodowany nie zgłasza dolegliwości bólowych, a następnie unieruchamia ją.
5. wie, że należy uspokoić i pocieszyć poszkodowanego
6. rozumie potrzebę okrycia poszkodowanego, potrafi wykorzystać folię termiczną, lub własne odzienie wierzchnie
7. wie, że o zdarzeniu należy poinformować osobę dorosłą, lub wezwać pogotowie ratunkowe - 999, lub dzwonić na numer alarmowy 112
8. wie, jakie mogą być konsekwencje poruszania złamaną kończyną
9. rozumie potrzebę niesienia pomocy innym.
10. wie, jakie są objawy złamań otwartych i zamkniętych
11. rozumie potrzebę niesienia pomocy innym

TEMAT 8: POMOC PRZY ZŁAMANIACH – ZŁAMANIE ZAMKNIĘTE RĘKI NA ODCINKU PRZEDRAMIENIA

Umiejętności: uczeń ...

1. dba o swoje bezpieczeństwo (przed podejściem do poszkodowanego sprawdza czy jest bezpiecznie)
2. potrafi przez lekki dotyk zbadać poszkodowanego i stwierdzić, czy jest to złamanie otwarte, czy zamknięte i zlokalizować je
3. wie, jakie są objawy złamań otwartych i zamkniętych
4. przy złamaniu zamkniętym: potrafi unieruchomić złamaną rękę przy użyciu 2 chust trójkątnych
5. wie, że należy uspokoić i pocieszyć poszkodowanego
6. rozumie potrzebę okrycia poszkodowanego folią termiczną lub przy użyciu własnego odzienia wierzchniego
7. wie, że o zdarzeniu należy poinformować osobę dorosłą, lub wezwać pogotowie – numer 999, lub alarmowy numer 112
8. wie, jakie mogą być konsekwencje poruszania złamaną kończyną
9. rozumie potrzebę niesienia pomocy innym.

TEMAT 9: POMOC PRZY OPARZENIACH

Umiejętności: uczeń ...

1. dba o swoje bezpieczeństwo (przed podejściem do poszkodowanego sprawdza czy jest bezpiecznie)
2. wie, jak należy pomóc poszkodowanemu, który się oparzył (schładzanie oparzonego miejsca zimną wodą przez ok. 10 min)
3. rozumie potrzebę przykrycia po schłodzeniu oparzonego miejsca jałową gazą i delikatnie ją umocować
4. wie, że należy posadzić lub położyć poszkodowanego po uprzednim schłodzeniu oparzonego miejsca wodą
5. rozumie potrzebę wezwania na pomoc osoby dorosłej, lub przy większym obszarze poparzonej skóry wzywa pogotowie ratunkowe – numer 999, lub alarmowy numer 112
6. wie, że gorące płyny, grzejniki, ogień i fajerwerki mogą być przyczyną oparzeń
7. jest ostrożny w kontaktach z gorącymi płynami i środkami żrącymi

TEMAT 10: POMOC PRZY ZATRUCIACH TABLETKAMI LUB ŚRODKAMI CHEMICZNYMI

Umiejętności: uczeń ...

1. dba o swoje bezpieczeństwo (przed podejściem do poszkodowanego sprawdza czy jest bezpiecznie)
2. jest ostrożny i rozważny w kontaktach z lekami i środkami chemicznymi
3. rozpoznaje podstawowe symbole przedstawiające substancje trujące
4. gdy podejrzewa zatrucie lekami lub środkami chemicznymi, szybko powiadamia dorosłych, lub dzwoni na pogotowie – numer 999, lub alarmowy numer 112
5. wie, że poszkodowanego należy uspokoić i położyć
6. wie, że nie wolno podawać osobie która zażyła zbyt dużo leków bądź wypła środek chemiczny nic do picia ani do jedzenia, oraz, że nie można wywoływać u tych osób wymiotów
7. wie, że do przyjazdu karetki należy zabezpieczyć opakowanie po zażytych lekach lub środku chemicznym i pokazać je lekarzowi

TEMAT 11: POMOC PRZY OMDLENIACH

Umiejętności: uczeń ...

1. dba o swoje bezpieczeństwo (przed podejściem do poszkodowanego sprawdza czy jest bezpiecznie)
2. zna niektóre przyczyny mogące wywołać omdlenie
3. potrafi udzielić pomocy osobie która omdlała (wyniesienie poszkodowanego z dusznego pomieszczenia na świeże powietrze, lub odsunięcie ludzi i otwarcie szeroko okna)
4. wie, że poszkodowanemu w tym czasie potrzebne jest jak najwięcej tlenu
5. rozumie potrzebę uniesienia kończyn dolnych poszkodowanego ku górze
6. rozumie potrzebę wezwania pogotowia ratunkowego numer 999, lub alarmowy numer 112

OBSZAR II: BEZPIECZEŃSTWO W RUCHU DROGOWYM

TEMAT 1: BEZPIECZNE PORUSZANIE SIĘ PO DROGACH W MIEŚCIE

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że przez ulicę można przechodzić tylko w miejscach do tego wyznaczonych
2. rozpoznaje te miejsca na drodze
3. zna oznaczenia przejść dla pieszych
4. wie, jak należy przechodzić przez ulicę bez sygnalizacji świetlnej
5. wie, na jakim świetle można przekroczyć jezdnię gdy jest sygnalizacja
6. wie, że pieszy w ruchu zawsze powinien być widoczny dla kierujących pojazdami

TEMAT 2: BEZPIECZNE PORUSZANIE SIĘ W RUCHU PIESZYM PO DROGACH POZA TERENEM ZABUDOWANYM

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że na drodze poza terenem zabudowanym należy iść lewą stroną drogi
2. wie, że pieszy w ruchu zawsze powinien być widoczny dla kierujących pojazdami
3. wie, że znaczki odblaskowe na tornistrze i ubraniu gwarantują taką widoczność
4. wie, że maszerując poboczem drogi należy poruszać się w kolumnie jeden za drugim
5. wie, że maszerując poboczem nie można bawić się piłką, lub wzajemnie się popychać. Zna konsekwencje takich zachowań

TEMAT 3: BEZPIECZNE PORUSZANIE SIĘ ROWEREM PO MIEŚCIE I POZA TERENEM ZABUDOWANYM

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że po ukończeniu 10 lat może ubiegać się o kartę rowerową
2. zna przepisy i wie, że bez odpowiednich dokumentów nie może jeździć po drogach, tak w mieście, jak i poza terenem zabudowanym
3. wie, że planując jazdę na rowerze należy założyć kask i ochraniacze celem zabezpieczenia przed urazami mogącymi powstać przy ewentualnym upadku z roweru
4. zna znaczenie elementów odblaskowych na rowerze oraz na odzieży
5. zna i potrafi wykonać podstawowe manewry: omijanie, wymijanie
6. wie, że podstawą poruszania się po drogach jest przestrzeganie przepisów drogowych

TEMAT 4: ZNAJOMOŚĆ WYBRANYCH ZNAKÓW DROGOWYCH

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że znaki drogowe dzielą się na informacyjne, ostrzegawcze, nakazu i zakazu
2. wie, o czym informują i jak wyglądają znaki informacyjne:
 - droga z pierwszeństwem, koniec drogi z pierwszeństwem
 - droga jednokierunkowa
 - przystanek autobusowy, trolejbusowy, tramwajowy
3. wie, o czym ostrzegają i jak wyglądają znaki ostrzegawcze:
 - przejście dla pieszych
 - ustąp pierwszeństwa

- sygnały świetlne
- przejazd kolejowy z zaporami, przejazd kolejowy bez zapór
- 4. wie, co nakazują i jak wyglądają znaki nakazu:
 - kompilacja 3 znaków: droga pieszo – rowerowa
 - droga dla rowerów, koniec drogi dla rowerów
 - droga dla pieszych, koniec drogi dla pieszych
 - nakaz jazdy w lewo za znakiem, nakaz jazdy w prawo za znakiem, nakaz jazdy prosto
- 5. wie, czego zakazują i jak wyglądają znaki zakazu:
 - zakaz wjazdu, zakaz wjazdu rowerów
 - zakaz ruchu w obu kierunkach
 - zakaz skręcania w lewo, zakaz skręcania w prawo
 - zakaz ruchu pieszych

/adres strony internetowej z której można skorzystać przy omawianiu tematu:
[www.znaki-drogowe.pl /](http://www.znaki-drogowe.pl/)

TEMAT 5: UMIEJĘTNOŚĆ PORUSZANIA SIĘ PO MIASTECZKU RUCHU DROGOWEGO NA ROWERZE

Umiejętności: uczeń ...

1. potrafi wsiąść na rower i jechać nim po wyznaczonej trasie
2. zna, rozpoznaje i stosuje się do znaków drogowych wyszczególnionych w temacie powyższym
3. potrafi bezpiecznie zatrzymać rower i z niego zsiąść
4. rozpoznaje i nazywa ważniejsze elementy roweru: kierownica, koła, rama, łańcuch, pedały, siodełko, hamulce, przerzutka, lampa przednia, lampa tylna, pompka, błotniki

TEMAT 6: SZLAKI ROWEROWE

Umiejętności: uczeń ...

1. potrafi powiedzieć, co to jest szlak rowerowy
2. zna oznakowania szlaków rowerowych w mieście i poza miastem
3. wie, że na szlaku obowiązuje ruch prawostronny
4. rozumie, że będąc w grupie na szlaku poruszamy się w kolumnie a nie jeden obok drugiego
5. wie, do czego służy rowerzyście kask, ochraniacze na kolana, ochraniacze na łokcie
6. rozpoznaje i nazywa ważniejsze elementy roweru: kierownica, koła, rama, łańcuch, pedały, siodełko, hamulce, przerzutka, lampa przednia, lampa tylna, pompka, błotniki

/adres strony internetowej z której można skorzystać przy omawianiu tematu:
[http://pl.wikipedia.org/wiki/Szlak_rowerowy /](http://pl.wikipedia.org/wiki/Szlak_rowerowy)

TEMAT 7: BEZPIECZNE PORUSZANIE SIĘ ŚRODKAMI KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że nie wolno biegać wokół przystanku czekając na autobus
2. wie, że wsiadając do autobusu należy wsiadać pojedynczo i nie wolno się pchać
3. wie, że po wejściu do autobusu należy niezwłocznie skasować bilet
4. rozumie dlaczego należy zająć miejsce siedzące – jeżeli takowe jest wolne
5. rozumie konieczność trzymania się poręczy jeżeli w autobusie nie ma miejsc siedzących i podczas jazdy musi stać

6. zna konsekwencje siadania na poręczach, które znajdują się w autobusach „przegubowych”

Rady do zapamiętania:

- podczas jazdy autobusu nigdy nie wychylaj się przez okno, ani nie wystawiaj rąk
- na siedzeniach zawsze siedzimy, nigdy nie stoimy
- nigdy nie zagaduj kierowcy podczas jazdy
- po wyjściu z autobusu, chcąc przejść na drugą stronę, poczekaj aż autobus odjedzie.

OBSZAR III EKOLOGIA

TEMAT 1: OCHRONA PRZYRODY NA SZLAKU TURYSTYCZNYM

Umiejętności: uczeń ...

1. zna i rozpoznaje wybrane rośliny chronione (konwalia majowa, krokus, zawilec)
2. wie, że roślin, które są pod ochroną nie można zrywać lub niszczyć
3. wie, że podczas wycieczki należy się poruszać po wyznaczonym szlaku lub drodze
4. rozumie, że materiał odpadowy w postaci papierków, torebek foliowych, butelek, chusteczek itp. Powinien być wyrzucony do kosza na odpadki, lub zabrany ze sobą do miejsca, w którym można go wyrzucić
5. wie, że pozostawiony na szlaku materiał odpadowy niszczy i zaśmieca środowisko
6. wie, że materiał odpadowy w postaci szkła pozostawiony na słońcu może stać się przyczyną pożaru

TEMAT 2 : SEGREGACJA ODPADÓW

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że materiał odpadowy można segregować
2. rozumie potrzebę segregacji materiału odpadowego
3. zna kolory pojemników do segregacji odpadów
4. wie, że szkło bezbarwne można wrzucić do kontenera w kolorze białym
5. wie, że szkło kolorowe można wrzucić do kontenera w kolorze zielonym
6. wie, że papier wrzuca się do kontenera w kolorze niebieskim
7. wie jak wyglądają kontenery na tworzywa sztuczne i metale – pojemnik w kolorze żółtym
8. wie, że są specjalne pojemniki na zużyte baterie (których nie wolno wyrzucać do kosza na zwykłe odpadki)

OBSZAR IV: OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA

TEMAT 1: POŻAR W MIESZKANIU

Umiejętności: uczeń ...

9. nie wpada w panikę kiedy stwierdza, że w jego mieszkaniu wybuchł pożar
10. przed otwarciem drzwi:
 - sprawdza: jeżeli spod drzwi nie wydobywa się dym i ogień, klamka i drzwi nie są gorące szybko opuszcza przez nie pomieszczenie zagrożone i wychodzi przed budynek a następnie dzwoni z budki telefonicznej na numer alarmowy 112 podając gdzie się pali, co się pali, czy zagrożone jest życie ludzkie, podaje numer telefonu z którego dzwoni oraz przedstawia się
 - sprawdza, czy spod drzwi wydostaje się ogień, dym? – jeżeli widzi dym, ogień, wtedy nie otwiera drzwi!
 - jeżeli nie zobaczył dymu – sprawdza dotykiem, czy drzwi są ciepłe, gorące – jeżeli są gorące, wtedy nie otwiera drzwi!
 - Jeżeli nie zobaczył dymu, oraz drzwi nie są gorące – sprawdza dotykając ostrożnie dłonią, czy klamka jest ciepła, gorąca – jeżeli jest ona gorąca, wtedy nie otwiera drzwi!
 - mając dostęp do telefonu dzwoni na numer alarmowy 112 podając informacje jw. ; następnie otwiera okno i woła o pomoc
11. wie, że w zadymionym pomieszczeniu należy poruszać się przy podłodze ponieważ tam jest najmniej dymu
12. wie, że nie można w czasie pożaru chować się do szafy, wchodzić na nią, lub wchodzić pod łóżko, ponieważ to utrudnia strażakom odnalezienie człowieka w zadymionym lub palącym się pomieszczeniu
13. wie jak wygląda strażak w pełnym umundurowaniu w akcji i nie boi się go, reaguje głosem na jego wołanie
14. zna podstawowe przyczyny powstawania pożarów
15. wie, że należy unikać kontaktów z ogniem
16. wie, że nie wszystko gasi się wodą (urządzenia pod napięciem i palący się tłuszcz)

przygotowując uczniów z tego tematu można skorzystać ze strony internetowej:

DODN serwer e-learningowy – (www.dodn.jgora.pl) – **E-DORADZTWO – Pierwsza pomoc i edukacja dla bezpieczeństwa.** Temat: *Zachowanie się dziecka w czasie pożaru-*

TEMAT 2: POŻAR W SZKOLE

Umiejętności: uczeń ...

1. zna drogę ewakuacyjną i oznaczające ją symbole
2. zna podstawowe przyczyny powstawania pożarów
3. zna sygnał dzwonka alarmowego obowiązującego w szkole
4. odpowiednio reaguje na sygnały dźwiękowe
 - szybko wstaje z ławki i bez paniki ustawia się w parach przy drzwiach
 - przypomina nauczycielowi o zamknięciu okien
 - pamięta o zabraniu zwierzątka z klasy (jeżeli takie jest)
 - po wyjściu z klasy porusza się przy ścianie w zależności od stopnia zadymienia albo w pozycji wyprostowanej albo jak najbliższej podłogi
 - kierując się symbolami ewakuacyjnymi opuszcza budynek szkolny

- wie, że nie może samowolnie oddalić się od grupy klasowej bo będzie poszukiwany a wtedy narazi życie strażaka
- 5. wie, że należy unikać kontaktów z ogniem
- 6. podporządkowuje się służbom ratowniczym w przypadku ewakuacji
- 7. wie, że nie wszystko gasi się wodą (urządzenia pod napięciem i palący się tłuszcz)
- 8. jest gotowy do niesienia pomocy innym w razie pożaru

TEMAT 3: POŻAR W LESIE

Umiejętności: uczeń ...

- 5. wie, że w lesie nie wolno rozpalać ogniska
- 6. nie wpada w panikę, kiedy stwierdza, że w pobliżu miejsca w którym się znajduje w lesie pali się
- 7. opuszcza zagrożony teren udając się w kierunku przeciwnym do miejsca w którym widać dym,
- 8. będąc bezpiecznym, powiadamia służby ratownicze dzwoniąc na numer 112 (informuje gdzie się pali, co się pali, czy zagrożone jest życie ludzkie, podaje numer telefonu z którego dzwoni oraz przedstawia się)

OBSZAR V: OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA

TEMAT 1: PRZED POWODZIĄ

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że w Regionalnym Zarządzie Gospodarki Wodnej można uzyskać informację, czy mieszkasz na terenie zagrożonym powodzią
2. zna sygnał alarmowy obowiązujący w jego miejscowości – ostrzegający przed powodzią
3. zna 3 kolory flag wzywających o pomoc
4. potrafi powiedzieć jakiej pomocy oczekuje powodzianin machając flagą:
 - białą
 - czerwoną
 - niebieską
5. rozumie potrzebę rozmowy i instruktarzu w gronie rodzinnym dotyczącym bezpiecznego zachowania na wypadek powodzi

TEMAT 2: GDY WIADOMO, ŻE POWÓDŹ CIĘ NIE OMINIE

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że należy zabezpieczyć się w większą ilość worków z piaskiem
2. wie, jak zadbać o zwierzęta
3. wie, że należy wyłączyć główne zasilanie elektryczne i dopływ gazu
4. wie, jak przygotować mieszkanie (zabezpieczyć meble i dokumenty)
5. wie, że rodzina powinna się zaopatrzyć w większą ilość wody pitnej oraz jedzenia (głównie konserwy, lub inne produkty hermetycznie zamknięte)
6. wie, co zrobić z samochodem
7. rozumie potrzebę ewakuacji w bezpieczne miejsce, oraz wspólnie z rodziną zna drogę do tego miejsca
8. wie, w jakie niezbędne rzeczy powinien być zaopatrzony na wypadek nadejścia katastrofy

TEMAT 3: W CZASIE POWODZI

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że podczas wystąpienia powodzi nie wolno wpadać w panikę, stara się opanować negatywne emocje
2. wie, że należy słuchać lokalnych komunikatów radiowych (radio na baterie)
3. rozumie konieczność opuszczenia swojego domu, kiedy tak nakazują lokalne władze i zna konsekwencje grożące całej rodzinie w razie niezastosowania się do powyższego nakazu
4. wie, jak należy się zachować, jeżeli samochód, którym się ewakuujecie ugrzęźnie na zalanym obszarze
5. wie, że zwierzęta powinny być uwolnione z pozamykanych pomieszczeń, by mogły same ratować swoje życie
6. wie, że nie wolno korzystać ze zbiorników ujęć wody na terenach zalanych a jedynie z wody pitnej zabezpieczonej wcześniej
7. wie, że jeżeli woda szybko się przemieszcza, nie należy chodzić po terenach zalanych – zna konsekwencje

TEMAT 3: GDY WODA USTĄPI

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że jak najdłużej należy pozostać poza zasięgiem wód powodziowych
2. rozumie konieczność słuchania komunikatów radiowych (telewizyjnych)
3. rozumie konieczność sprawdzenia, czy zalany budynek nie grozi zawaleniem (przed przystąpieniem do sprzątnia)
4. wie, że przed przystąpieniem do usuwania skutków powodzi powinno się sfotografować stan zastany po powodzi – celem dokumentacji
5. wie, że należy pomagać przy sprzątniu popowodziowym i potrafi wymienić jak to robić

przygotowując uczniów z tego tematu można skorzystać z e stron internetowych:

www.zosprp.pl

www.straz.gov.pl

http://www.czkw.wroc.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=57&Itemid=84

OBSZAR VI: BEZPIECZEŃSTWO DNIA CODZIENNEGO

TEMAT 1: ZACHOWANIE W PRZYPADKU KONTAKTU Z OSOBĄ NIEZNAJOMĄ

Umiejętności: uczeń ...

1. zna określenie pojęcia: znajomy / nieznajomy
2. ma świadomość zagrożenia wynikającego z kontaktów z nieznajomą osobą
3. wie o sposobach w jakich źli ludzie próbują oszukiwać
4. potrafi skutecznie bronić się w takich sytuacjach
5. umie odmówić nieznajomemu w konkretnej sytuacji
6. wie, że nie może wsiadać z obcymi do samochodu ani gdziekolwiek z nimi iść
7. wie, że ma o wszystkim powiadomić rodziców lub opiekunów
8. wie, że może o wszystkim powiadomić funkcjonariusza Policji lub Straży Miejskiej

Rady do zapamiętania:

- ✓ nieznajomy to ktoś, kogo ja nie znam i nie znają moi rodzice, to ktoś, kogo ja znam, ale nie znają moi rodzice, to ktoś, kogo być może znają moi rodzice, ale ja go nie znam.
- ✓ nie idź z nieznajomym
- ✓ zachowaj bezpieczną odległość
- ✓ jeżeli nieznajomy użyje wobec Ciebie przemocy fizycznej, wołaj: *nie jesteś moją mamą (moim tatą), zostaw mnie, ratunku*
- ✓ idź w przeciwnym kierunku niż samochód
- ✓ opowiedz o zdarzeniu rodzicom, opiekunom, nauczycielowi, funkcjonariuszowi Policji lub Straży Miejskiej

TEMAT 2: ZACHOWANIE W PRZYPADKU ZNALEZIENIA ZWIERZĘCIA

Umiejętności: uczeń ...

1. nie dotyka przypadkowo spotkanych obcych zwierząt
2. wie, że należy powiadomić dorosłych o znalezieniu zwierzęcia (chorego, podejrzenie łagodnego, rannego, itp.)

Rady do zapamiętania:

- ✓ oznacz miejsce znalezienia zwierzęcia
- ✓ zachowaj bezpieczną odległość – nie podchodź za blisko
- ✓ szukaj pomocy dorosłych

TEMAT 3: ZACHOWANIE W PRZYPADKU ATAKU PSA

Umiejętności: uczeń ...

1. nie ufa nieznanym zwierzętom
2. wie, jak należy zachować się podczas ataku psa
3. rozumie potrzebę natychmiastowego poinformowania dorosłych w razie ukąszenia, zadrapania lub pogryzienia przez zwierzę

Rady do zapamiętania:

- ✓ bądź czujny i nie drażnij swoim zachowaniem zwierząt
- ✓ w razie ataku psa możesz rzucić mu to co trzymasz w dłoni ale nie wolno uciekać
- ✓ stój z rękoma wciśniętymi pod brodę, nogami ściśle złączonymi i nie patrz na psa
- ✓ gdyby pies cię przewrócił przyjmij pozycję „KAMIENIA”, osłaniając rękami swój kark i uszy a palce dłoni spleć na karku „do wewnątrz”

TEMAT 4: ZACHOWANIE W PRZYPADKU ZNALEZIENIA DZIWNEGO PAKUNKU

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że rzeczy znalezione mogą stanowić zagrożenie
2. zanim podniesie coś z ziemi zastanowi się, czy przedmiot ten może stanowić niebezpieczeństwo dla niego i innych
3. nie bierze do ręki przedmiotów rozpoznanych jako niebezpieczne lub budzących wątpliwości
4. poinformuje jak najszybciej dorosłego (rodzic, nauczyciel, policjant) o tym gdzie leży niebezpieczny przedmiot

Rady do zapamiętania:

- ✓ zanim podniesiesz coś z ziemi, przyjrzyj się temu dokładnie
- ✓ jeśli masz wątpliwości – nie dotykaj
- ✓ powiadom dorosłego o tym, co zauważyłeś

TEMAT 5: ZACHOWANIE W PRZYPADKU ZNALEZIENIA PORTMONETKI

Umiejętności: dziecko ...

1. wie, że rzeczy znalezione mogą stanowić zagrożenie
2. zanim podniesie coś z ziemi zastanowi się, czy przedmiot ten może stanowić niebezpieczeństwo dla niego i innych
3. rozumie, że rzeczy należące do kogoś innego powinny jak najszybciej wrócić do właściciela
4. potrafi zredagować ogłoszenie w którym informuje, że znaleziono, na ulicy... , w miejscu ..., kontakt pod numerem telefonu , w godzinach ... (podaje godziny w których na pewno ktoś dorosły jest w domu)
5. wie, że w ogłoszeniu nie podaje się pełnego opisu znalezionej rzeczy, ani jej zawartości
6. szuka pomocy u dorosłych (rodziców lub opiekunów) w celu zredagowania ogłoszenia i odnalezienia właściciela znalezionej rzeczy.

Rady do zapamiętania:

- ✓ zanim podniesiesz coś z ziemi, przyjrzyj się temu dokładnie
- ✓ powiadom dorosłego o tym, co znalazłeś
- ✓ rozwiłoś ogłoszenia blisko miejsca znalezienia portmonetki

TEMAT 6: BEZPIECZNIE Z PRĄDEM

Umiejętności: uczeń ...

1. zna numer telefonu na pogotowie energetyczne (991)
2. wie, że dziecko nie powinno bawić się przy gniazdkach elektrycznych ani nic tam wkładać
3. zna zagrożenia mogące powstać na skutek zetknięcia pracującego urządzenia elektrycznego z wodą
4. wie czym może się skończyć zabawa obok linii wysokiego napięcia
5. rozumie dlaczego nie można się wspinać na słupy wysokiego napięcia
6. wie, że prąd może porazić nawet na odległość

Rady do zapamiętania:

- ✓ tereny pod przewodami linii wysokiego napięcia nie są miejscem do bezpiecznej zabawy
- ✓ nie podchodź nigdy sam do osoby porażonej przez prąd – natychmiast wezwij osobę dorosłą na pomoc
- ✓ gniazdko elektryczne może być niebezpieczne – z prądem nie ma żartów

TEMAT 7: BEZPIECZNE MIEJSCA DO ZABAW

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, gdzie można bezpiecznie bawić się piłką
2. potrafi przewidzieć, co może spowodować zabawa w niewłaściwym miejscu
3. wie, jakie miejsca mogą być dla niego zagrożeniem
4. wie, gdzie w pobliżu miejsca zamieszkania jest specjalne miejsce do zabaw dla dzieci
5. wie, że nie wolno podczas zabawy na placu zabaw korzystać z uszkodzonych huśtawek, zjeżdżalni, lub innych rzeczy
6. zna zagrożenia wynikające z korzystania z uszkodzonego sprzętu na placu zabaw
7. wie, że o uszkodzonym na placu zabaw sprzęcie rekreacyjnym należy poinformować osobę dorosłą
8. potrafi odmówić koledze który namawia go do zabaw w niewłaściwym miejscu
9. zawsze informuje rodziców gdzie będzie się bawić

Rady do zapamiętania:

- ✓ ulica nie jest miejscem do zabawy
- ✓ baw się tylko w miejscach do tego wyznaczonych
- ✓ nie korzystaj z uszkodzonego sprzętu na placu zabaw
- ✓ upewnij się – zapytaj dorosłych, czy to miejsce jest dobre do zabawy

TEMAT 8: BEZPIECZNIE PODCZAS ZAGUBIENIA W MIEŚCIE

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że nie należy się zbyt oddalać od miejsca w którym zagubiło swoich rodziców
2. wie, że o pomoc może zwrócić się do osoby w mundurze: policjant, strażnik miejski, lub poprosić o pomoc ekspedienta w najbliższym sklepie
3. rozumie, że nie każda obca osoba dorosła jest jego przyjacielem i nie nawiązuje rozmowy z dorosłymi, których nie zna
4. wie, że w towarzystwie obcej osoby dorosłej (nie będącej policjantem ani strażnikiem miejskim) nie może oddalić się z miejsca zagubienia. Zasada ograniczonego zaufania
5. podczas rozmowy z policjantem / strażnikiem miejskim, potrafi powiedzieć jak się nazywa i gdzie mieszka

Rady do zapamiętania:

- ✓ kiedy zagubisz się w mieście staraj się opanować negatywne emocje
- ✓ nie oddalaj się od miejsca zagubienia
- ✓ o problemie poinformuj osobę w mundurze: policjanta lub strażnika miejskiego
- ✓ możesz zwrócić się o pomoc do ekspedienta w najbliższym sklepie
- ✓ nie rozmawiaj z nieznanymi dorosłymi przechodniami na ulicy

TEMAT 9: BEZPIECZNIE PODCZAS ZAGUBIENIA W CENTRUM HANDLOWYM

Umiejętności: uczeń ...

1. rozumie, że kiedy zagubi się w centrum handlowym, nie może samodzielnie go opuścić

2. wie, że nie należy samodzielnie błąkać się po sklepie, lub prosić o pomoc obce osoby dorosłe – klientów Centrum
3. wie, że o pomoc może zwrócić się do ekspedienta, lub ochrony sklepu
4. umie powiedzieć jak się nazywa i gdzie mieszka, z kim przyjechał do sklepu
5. wie, że obsługa Centrum jest w stanie pomóc mu w odnalezieniu osoby pod opieką której przyszedł na zakupy

Rady do zapamiętania:

- ✓ kiedy zagubisz się w Centrum Handlowym staraj się opanować negatywne emocje
- ✓ nie oddalaj się od miejsca zagubienia i nie błąkaj po sklepie
- ✓ o problemie poinformuj ochronę sklepu lub najbliższego ekspedienta
- ✓ nie rozmawiaj z nieznanymi dorosłymi – klientami sklepu
- ✓ nie opuszczaj z nieznaną osobą dorosłą (klientem sklepu) Centrum

TEMAT 10: BEZPIECZNIE PODCZAS ZAGUBIENIA NA DUŻEJ IMPREZIE Z UDZIAŁEM DZIECI

Umiejętności: uczeń ...

1. rozumie, że kiedy zagubi się na dużej imprezie, nie może samodzielnie jej opuścić i oddalić się
2. wie, że nie należy samotnie błąkać się wśród ludzi, lub prosić o pomoc obce osoby dorosłe – których nie zna a są tak jak on uczestnikami imprezy
3. wie, że o pomoc może zwrócić się do ekspedienta sprzedającego na stoisku lub kramie, lub ochrony imprezy
4. wie, że przy scenie stoją ochroniarze i jest konferansjer, którzy mogą mu pomóc
5. umie powiedzieć jak się nazywa i gdzie mieszka, z kim przyszedł na imprezę
6. wie, że obsługa Centrum jest w stanie pomóc mu w odnalezieniu osoby pod opieką której przyszedł na zakupy

Rady do zapamiętania:

- ✓ kiedy zagubisz się na dużej imprezie staraj się opanować negatywne emocje
- ✓ nie błąkaj się samotnie wśród ludzi
- ✓ przy scenie zawsze jest ochrona i ludzie, którzy mogą Ci pomóc
- ✓ o problemie poinformuj ochronę imprezy lub najbliższego ekspedienta
- ✓ nie rozmawiaj z nieznanymi dorosłymi – uczestnikami imprezy
- ✓ nie opuszczaj z nieznaną osobą dorosłą (uczestnikiem imprezy) tej imprezy

TEMAT 11: NIEBEZPIECZENSTWA ZWIĄZANE Z SURFOWANIEM PO SIECI W INTERNECIE

Umiejętności: uczeń ...

1. zna zagrożenia wynikające z nawiązywania znajomości przez internet
2. wie, że rozmowa z obcym w sieci może być cennym źródłem informacji dla potencjalnego przestępcy
3. wie, że różne rzeczy prezentowane w serwisach aukcyjnych (np. www.allegro.pl) po atrakcyjnych cenach mogą pochodzić z kradzieży i nie należy ich zakupywać
4. wie, że bez konsultacji z rodzicami lub opiekunami nie wolno przez Internet podawać swoich danych osobowych w formularzach na stronach www.
5. nie zapomina, że w każdej chwili, gdy coś go zdenerwuje, lub sprawi, że poczuje się zakłopotany, może się wylogować z sieci.

/adres strony internetowej z której można skorzystać przy omawianiu tematu:

www.dzieckowsieci.pl /

OBSZAR VII: TURYSTYKA I REKREACJA

TEMAT 1: SZLAKI W GÓRACH

Umiejętności: uczeń ...

1. wie jak należy przygotować się do wyjścia w góry
2. wie jak należy zachowywać się w górach
3. wie że w górach można poruszać się tylko po wyznaczonych szlakach
4. zna konsekwencje nieprzestrzegania powyższego nakazu
5. wie, że w góry nie idzie sam bez opieki dorosłych
6. wie kto pomaga turystom w górach

Rady do zapamiętania:

- ✓ w górach poruszaj się zawsze po wyznaczonych szlakach
- ✓ zbaczanie ze szlaku może skończyć się zagubieniem
- ✓ wybierając się na wyprawę musisz pamiętać, że w górach warunki pogodowe bardzo często ulegają zmianie

TEMAT 2: ZABYTKI NA TURYSTYCZNYM SZLAKU

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, jakie budowle określane są mianem zabytków
2. rozpoznaje oznakowanie zabytków
3. wie, że zabytkowe budowle bez względu na ich stan są pod ochroną i nie wolno ich dewastować poprzez zaśmiecanie lub rysowanie na murach
4. wie, że w budowlach sakralnych należy zachowywać się godnie, oraz nie przeszkadzać w trwających w tym czasie nabożeństwach
5. bez względu na to, czy znajduje się w kościele katolickim, kościele prawosławnym, synagodze, meczecie (lub w innej świątyni), swoją postawą powinien wyrażać szacunek dla osób wierzących
6. wie, że chcąc zwiedzać budowle sakralne trzeba być odpowiednio ubranym
7. wie, że zabytkowych rzeźb, malowideł – zarówno na płótnie jak i na ścianach – nie należy dotykać
8. rozumie, że będąc świadkiem niszczenia obiektu stanowiącego zabytek powinien zgłosić to policjantowi lub strażnikowi miejskiemu
9. wie, jak odpowiednio należy się zachować w muzeach – chodzenie w grupie, zachowanie ciszy, nie dotykание eksponatów.

TEMAT 3: BEZPIECZNIE NAD WODĄ

Umiejętności: uczeń ...

1. zna zasady bezpiecznego użytkowania akwenów wodnych
2. wie w jakich zbiornikach wodnych nie wolno się kąpać
3. zna konsekwencje złych zabaw w wodzie
4. potrafi rozpoznać ratownika
5. potrafi wezwać pomoc do osoby tonącej

6. wie co to jest kapok, wiosło, koło ratunkowe, gwizdek, rzutka ratunkowa, sprzęt do nurkowania, łódź ratunkowa, tuba słuchowa i do czego służą te rzeczy
7. wie, że podczas przejazdów wodnych powinien zawsze mieć na sobie kapok

Rady do zapamiętania:

- ✓ nigdy sam bez opieki osoby dorosłej nie chodź nad wodę
- ✓ nie podpływaj sam do osoby tonącej – może to się skończyć również twoim utonięciem
- ✓ bez zabezpieczenia nie wypływaj nigdy na głęboką wodę

TEMAT 4: BEZPIECZNE PRZETRWANIE PODCZAS ZAGUBIENIA W LESIE

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że nie wolno w lesie oddalać się od swoich opiekunów
2. rozumie, że w przypadku zaginięcia nie można bez celu błąkać się po lesie, ale należy pozostać w wybranym miejscu i oczekiwać pomocy
3. wie, czym może skończyć się ściąganie z siebie odzieży
4. umie wybrać i przygotować sobie odpowiednie i bezpieczne miejsce w lesie i prawidłowo je oznakować
5. wie, że dorośli będą go szukać i słysząc nawoływania potrafi współpracować podczas poszukiwań

Rady do zapamiętania:

- ✓ Kiedy zagubisz się w lesie, nie idź dalej, tylko zatrzymaj się w miejscu
- ✓ Poszukaj i wybierz odpowiednie miejsce przy drzewie
- ✓ Sprawdź, czy to drzewo nie jest najwyższe w okolicy, jeżeli tak, poszukaj niższego drzewa, ponieważ w czasie burzy takie drzewo może ściągnąć piorun
- ✓ Przytul się do wybranego drzewa i wybierz imię dla niego
- ✓ Zbuduj przy tym drzewie szałas z zeschniętych konarów i patyków dostępnych na ziemi w lesie (nie wolno niszczyć środowiska przyrodniczego)
- ✓ Przygotuj ściółkę w szałasie izolującą bezpośrednio od ziemi (mech, patyki, szyszki – układane warstwami)
- ✓ Ułóż 3 rzędową sygnalizację, lub napis SOS przy najbliższej drodze lub terenie odkrytym (użyj materiału przyrodniczego: szyszki, kamienie lub długie patyki)
- ✓ Postaw ogrodzenia wokół szałas (wbijanie patyków)
- ✓ Udekoruj najbliższe drzewka materiałami odpadowymi (chusteczki higieniczne, serwetki papierowe, opakowania po batonikach, reklamówki)
- ✓ Co jakiś czas emituj sygnały dźwiękowe umożliwiającym poszukującym lokalizację zagubionego (użycie gwizdka, bądź wołaj)
- ✓ Pozyskaj przyjaciela (robaczek, motylek, itp.) abyś nie czuł się taki samotny

KLASY IV - VI

Celem kształcenia ogólnego w szkole podstawowej jest:

- 1) przyswojenie przez uczniów podstawowego zasobu wiadomości na temat faktów, zasad, teorii i praktyki, dotyczących przede wszystkim tematów i zjawisk bliskich doświadczeniom uczniów;
- 2) zdobycie przez uczniów umiejętności wykorzystywania posiadanych wiadomości podczas wykonywania zadań i rozwiązywania problemów;
- 3) kształtowanie u uczniów postaw warunkujących sprawne i odpowiedzialne funkcjonowanie we współczesnym świecie.

Cele konkursu dla kategorii klas IV - VI

1. Przygotowanie uczniów do racjonalnych zachowań w przypadku wystąpienia zagrożeń: pożar, powódź
2. Doskonalenie umiejętności wzywania pogotowia ratunkowego i informowania innych służb ratowniczych, kształtowanie umiejętności powiadamiania o wypadku, zapoznanie ze sposobem postępowania w razie zauważenia wypadku
3. Przygotowanie uczniów do wykonywania prostych czynności ratowniczych
4. Wdrażanie do zachowań bezpiecznych na drodze, w czasie gier i zabaw
5. Umiejętność rozpoznawania znaków drogowych pionowych i poziomych
6. Poznanie znaków dotyczących szlaków rowerowych, kształcenie umiejętności układania planu wycieczki
7. Zapoznanie z przyczynami wypadków z winy pieszych i kierujących,
8. Zwrócenie uwagi na zagrożenia wynikające z nieprzemysłanego posługiwania się niebezpiecznymi narzędziami: np. nóż, nożyczki, zapalniczki, oraz zabawy środkami pirotechnicznymi
9. Zapoznanie z przejawami patologii – nikotynizm, narkomania, alkoholizm
10. Zapoznanie z zagrożeniami wynikającymi z działań tzw. osób trzecich - nieznajomy

11. Kształtowanie pożądanych postaw prospołecznych i przygotowanie uczniów do samopomocy przez wyposażenie ich w umiejętności:
 - uważnego obserwowania i słuchania,
 - zauważania ciągów przyczynowo – skutkowych ułatwiających unikanie zagrożeń – profilaktyka,
 - radzenia sobie w sytuacjach problemowych,
 - ćwiczenia pożądanych odruchów i nawyków, pomocnych w sytuacji zagrożenia,
12. Przygotowanie dzieci do bezpiecznego spędzania czasu wolnego podczas wakacji
13. Kształtowanie u dzieci postaw zgodnych z etyką ekologiczną
 - uzmysławianie uczniom, że troska o przyrodę jest troską o nas samych i nasze spokojne życie,
 - wyrabianie szacunku dla przyrody i jej piękna,
 - zachęcanie do aktywnej obecności we własnym środowisku,
 - rozwijanie poczucia odpowiedzialności i potrzeby szybkiej reakcji na problemy ekologiczne,
 - naukę ekologicznego życia we własnym domu,
 - naukę wyciągania właściwych wniosków, perspektywicznego myślenia i przewidywania skutków określonej działalności człowieka,
 - naukę poczucia własnej wartości i własnych możliwości.

Cele operacyjne: uczeń ...

- potrafi wezwać pogotowie ratunkowe i poinformować inne służby ratownicze
- potrafi wykonać czynności ratownicze przy uszkodzonym
- zna zasady bezpiecznych zachowań na drodze, w czasie gier i zabaw
- wie, że zabawa niebezpiecznymi narzędziami może skończyć się tragicznie
- rozumie potrzebę niesienia pomocy uszkodzowanemu
- potrafi uważnie obserwować, słuchać, wyciąga odpowiednie wnioski
- zauważa ciągi przyczynowo – skutkowe, wie jak unikać zagrożeń
- potrafi poradzić sobie w sytuacji problemowej

- Ma świadomość, że fizyczne i psychiczne znęcanie się nad innymi może doprowadzić do tragedii
- Wie do kogo zwrócić się o pomoc w sytuacji zagrożenia
- Potrafi wspomóc – wskazując osobę do której można się zwrócić z problemem
- ma wyćwiczone odruchy i nawyki, z których umie skorzystać w sytuacji zagrożenia
- wie, że w czasie codziennej działalności i zabawy trzeba zachować przyjazny stosunek do przyrody
- rozumie konieczność ochrony przyrody
- rozumie, że każda istota żywa jest częścią przyrody
- wie jak należy zachowywać się podczas pobytu w lesie
- potrafi wymienić gatunki zwierząt zamieszkujących polskie lasy
- wie co zanieczyszcza nasze powietrze i jak temu zapobiegać
- potrafi segregować odpady
- wie dlaczego nie wolno wypalać traw

Proponowane metody i formy aktywizujące:

- burza mózgów;
- ćwiczenia i zabawy aktywizujące;
- ćwiczenia praktyczne – obserwacje;
- pokaz z objaśnieniem uczniów;
- obserwacja, rozmowa, dyskusja;
- gazetka, plakat, komiks;
- pokaz – inscenizacja;
- projekcja multimedialna.

Proponowane metody i formy integracyjne:

- rozmowa kierowana;
- ćwiczenia w grupach z doborem lidera grup;
- drama;
- ćwiczenia i zabawy integrujące;
- pogadanka interaktywna.

Proponowane metody i formy wspierające:

- rozmowa;
- pogadanka, wykład;
- pokaz;
- projekcja filmu;
- objaśnienia nauczyciela;
- powtórzenie wiadomości;
- dyskusja;
- spotkania z przedstawicielami służb, inspekcji i straży;
- instruktaż;
- praca z ilustracjami, praca z tekstem;
- słuchowisko

Ewaluacja:

- ankieta sprawdzająca stopień przyswojenia wiadomości
- praktyczne sprawdziany wiedzy
- pokazy
- konkurs między klasami IV – VI

Podczas realizacji poniższych tematów nauczyciel powinien nawiązać współpracę z Policją, Strażą Pożarną, Strażą Miejską, GOPR, WOPR, Zakładem Energetycznym.

Przedstawiciele tych służb i instytucji posiadają filmy i materiały wewnętrzne, które nie są ogólnie dostępne a służą edukacji.

OBSZAR I: PIERWSZA POMOC

TEMAT 1: ZACHOWANIE SIĘ W MIEJSCU WYPADKU

Umiejętności: uczeń ...

Wypadek drogowy:

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie oraz życie poszkodowanego i osób postronnych nie jest zagrożone
2. nie wpada w panikę, stara się opanować negatywne emocje
3. wie, że miejsce wypadku na ulicy jest niebezpieczne
4. potrafi zabezpieczyć miejsce wypadku i ostrzegać o nim (trójkąt ostrzegawczy w odpowiedniej odległości)
5. wie, że należy zawołać o pomoc
6. wie, że w uszkodzonym samochodzie należy wyłączyć stacyjkę i zaciągnąć hamulec
7. jeżeli z pojazdu wyjdą poszkodowani wie, że należy zatrzymać ich w bezpiecznym miejscu na poboczu
8. wie, że należy zwrócić uwagę na to, aby poszkodowani mieli drożne drogi oddechowe
9. potrafi prawidłowo ocenić stan poszkodowanych
10. potrafi prawidłowo określić rodzaj wypadku
11. informuje o wypadku dzwoniąc na numer 112, zna numery alarmowe do Pogotowia Ratunkowego, Straży Pożarnej i Policji

Wypadek przy załamaniu lodu:

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie nie jest zagrożone
2. nie wpada w panikę, stara się opanować negatywne emocje
3. wie, że miejsce wypadku na rzece lub jeziorze jest niebezpieczne
4. potrafi pomóc osobie tonącej, dbając o swoje bezpieczeństwo
5. wie jak zaopiekować się osobą wyciągniętą z zimnej wody
6. wie, że należy jak najszybciej wezwać pogotowie, nawet wtedy, gdy topielec jest przytomny

TEMAT 2: OCENA CZYNNOŚCI ŻYCIOWYCH I OKREŚLENIE RODZAJU POMOCY

Umiejętności: uczeń ...

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie oraz życie poszkodowanego i osób postronnych nie jest zagrożone
2. wie, że wstępne badanie poszkodowanego powinno odbywać się w pozycji, w jakiej go zastał
3. potrafi rozpoznać stan przytomności (czy jest przytomny, czy nieprzytomny)
4. potrafi ocenić i rozpoznać, czy poszkodowany ma prawidłowy oddech, czy nie ma prawidłowego oddechu.
5. potrafi podjąć prawidłową decyzję odnośnie wezwania służb ratunkowych do poszkodowanego, podając jego stan
6. po ocenie stanu poszkodowanego umie określić jakie czynności ratownicze będzie wykonywał, które wynikają z postawionej diagnozy

TEMAT 3: WEZWANIE POGOTOWIA RATUNKOWEGO I SŁUŻB RATUNKOWYCH

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że będąc świadkiem zdarzenia jest łącznikiem pomiędzy poszkodowanym a pomocą medyczną
2. potrafi ocenić miejsce zdarzenia
3. pamięta by przede wszystkim zadbać o bezpieczeństwo swoje
4. umie sprawdzić ilu jest poszkodowanych i jaki jest ich stan
5. zna numery telefoniczne: centrum powiadamiania ratunkowego oraz pogotowia ratunkowego i służb ratunkowych
6. potrafi wezwać pomoc podając w kolejności:
 - gdzie się stało
 - co się stało
 - ilu jest poszkodowanych, jaki jest ich stan, rodzaj obrażeń i występujące objawy
 - podaje swoje imię i nazwisko
 - podaje numer telefonu z którego dzwoni

TEMAT 4: POMOC NIEPRZYTOMNEMU KTÓRY ODDYCHA

Umiejętności: uczeń ...

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie oraz życie poszkodowanego i osób postronnych nie jest zagrożone
2. potrafi odchylając głowę sprawdzić czy poszkodowany oddycha (widzę, słyszę, czuję)
3. potrafi wezwać pomoc podając stan poszkodowanego
4. wie, że nieprzytomnego, który oddycha układa się w pozycję bezpieczną możliwie izolując od podłoża i okrywając
5. wie, że czekając na pomoc należy kontrolować oddech poszkodowanego
6. wie, że przy dłuższym (ok. 30 min) oczekiwaniu na przyjazd karetki należy poszkodowanego ułożyć na drugim boku

TEMAT 5: OCENA STANU POSZKODOWANEGO PRZYTOMNEGO

Umiejętności: uczeń ...

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie oraz życie poszkodowanego i osób postronnych nie jest zagrożone
2. wie, że ocenę stanu poszkodowanego może przeprowadzić wiedząc, że nie pogorszy to jego stanu
3. potrafi ułożyć poszkodowanego z ułożenia na brzuchu do ułożenia na plecach.
4. potrafi poprzez wywiad i dotyk dokonać wstępnej oceny stanu poszkodowanego
5. wie, że badanie takie rozpoczyna się od głowy, następnie szyja, klatka piersiowa, brzuch, miednica, kończyny
6. wie, że nie podejrzewając urazu kręgosłupa, może obrócić poszkodowanego na bok i ocenić stan jego pleców
7. rozumie, że przy podejrzeniu urazu kręgosłupa u poszkodowanego (np. upadek z wysokości), nie wolno go ruszać

Przy realizacji tego tematu skorzystaj z: A. Borowczak „I ty możesz pomóc” Centrum Kształcenia i Konsultacji ResQ. Kraków 2007, s. 143

TEMAT 6: POMOC PRZY NIEPRAWIDŁOWYM ODDECHU

Umiejętności: uczeń ...

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie oraz życie poszkodowanego i osób postronnych nie jest zagrożone
2. potrafi prawidłowo ocenić stan poszkodowanego, wezwać pomoc i rozpocząć resuscytację krążeniowo – oddechową
3. potrafi wykonać wszystkie te czynności działając wg. algorytmu zawartego w Wytycznych Krajowej Rady Resuscytacji
4. potrafi przy wykonywaniu wdechów ratowniczych wykorzystać maseczkę lub chustkę
5. wie, że nie posiadając odpowiedniego zabezpieczenia może odstąpić od wykonywania oddechów ratowniczych

Przy realizacji tego tematu skorzystaj z: „Wytyczne 2005 resuscytacji krążeniowo – oddechowej” s. 20

TEMAT 7: POMOC W PRZYPADKU NIEDROŻNOŚCI DRÓG ODDECHOWYCH

Umiejętności: uczeń ...

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie oraz życie poszkodowanego i osób postronnych nie jest zagrożone
2. wie, że powinien dowiedzieć się czym poszkodowany się zadławił
3. wie, że jeżeli poszkodowany oddycha, należy zachęcać go do kaszlu
4. wie, jak postąpić kiedy następuje całkowita niedrożność dróg oddechowych a poszkodowany jest przytomny
5. potrafi udzielić pomocy osobie zadławionej która straciła przytomność
6. wie, w jaki sposób można usunąć ciało obce z ust nieprzytomnego

Przy realizacji tego tematu skorzystaj z: „Wytyczne 2005 resuscytacji krążeniowo – oddechowej” s. 20

TEMAT 8: UTONIĘCIA

Umiejętności: uczeń ...

1. potrafi właściwie zorganizować pomoc topielcowi i zna zasady zapewniające własne bezpieczeństwo
2. zna zasady udzielania pierwszej pomocy w wodzie i po wyciągnięciu na brzeg
3. wie, że należy jak najszybciej wezwać pogotowie, nawet wtedy, gdy topielec jest przytomny

TEMAT 9: PADACZKA

Umiejętności: uczeń ...

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie oraz życie poszkodowanego i osób postronnych nie jest zagrożone
2. rozumie, że należy zapobiegać urazom chorego przez usunięcie niebezpiecznych przedmiotów z miejsca upadku
3. w czasie ataku padaczki potrafi zabezpieczyć głowę chorego
4. wie, że nie wolno wkładać żadnych przedmiotów do ust osoby z napadem
5. wie, że należy wezwać pomoc medyczną do osoby która ma atak
6. potrafi po ustąpieniu drgawek ułożyć poszkodowanego do pozycji bezpiecznej

TEMAT 10: POMOC PRZY DUŻYM KRWOTOKU I WSTRZĄSIE

Umiejętności: uczeń ...

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie oraz życie poszkodowanego i osób postronnych nie jest zagrożone
2. dba o swoje bezpieczeństwo unikając kontaktu z krwią poszkodowanego
3. wie, że poszkodowanego należy położyć i uspokoić
4. potrafi zatamować krwotok stosując opatrunek uciskowy
5. wie, że duży krwotok zagraża życiu
6. wie i umie szybko podjąć decyzję i wezwać pogotowie ratunkowe
7. potrafi zastosować postępowanie przeciwwstrząsowe wobec poszkodowanego
8. potrafi kontrolować, czy krew dociera poniżej opatrunku i regulować siłę nacisku na opatrunek.

TEMAT 11: POMOC PRZY ZRANIENIACH

Umiejętności: uczeń ...

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie oraz życie poszkodowanego i osób postronnych nie jest zagrożone
2. dba o swoje bezpieczeństwo unikając kontaktu z krwią poszkodowanego
3. zna i rozpoznaje środki opatrunkowe
4. wie, jakie środki zastosować przy mniejszych i większych ranach (plaster, gaza, bandaż)
5. potrafi założyć prosty opatrunek tamujący krwawienie
6. wie, że tamowanie krwawienia należy wykonać jak najszybciej
7. wie, że jeżeli poszkodowana jest kończyna to zmniejszyć się krwawienie przez uniesienie kończyny ku górze

TEMAT 12: POMOC PRZY AMPUTACJI

Umiejętności: uczeń ...

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie oraz życie poszkodowanego i osób postronnych nie jest zagrożone
2. dba o swoje bezpieczeństwo unikając kontaktu z krwią poszkodowanego
3. potrafi zabezpieczyć miejsce po amputacji i kontrolować krwawienie
4. potrafi zabezpieczyć amputowaną kończynę
5. wie, że należy ją schłodzić, ale nie zamrażać
6. rozumie potrzebę oznaczenia godziny amputacji
7. wie, że należy wezwać do osoby poszkodowanej pogotowie

TEMAT 13: POMOC PRZY RANACH KŁUTYCH

Umiejętności: uczeń ...

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie oraz życie poszkodowanego i osób postronnych nie jest zagrożone
2. dba o swoje bezpieczeństwo unikając kontaktu z krwią poszkodowanego
3. wie, że ciała obce, takie jak np. szkło, gwoździe, noże powodują rany kłute
4. wie, że uwidocznionego wbitego przedmiotu nie należy ruszać
5. potrafi udzielić pomocy, która ma wbite ciało obce

TEMAT 14: POMOC PRZY USZKODZENIACH KOŚCI I STAWÓW

Umiejętności: uczeń ...

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie oraz życie poszkodowanego i osób postronnych nie jest zagrożone
2. dba o swoje bezpieczeństwo unikając kontaktu z krwią poszkodowanego
3. wie, jakie są objawy złamań
4. rozpoznaje rodzaj złamania przez delikatne zbadanie poszkodowanego i ewentualne odsłonięcie miejsca urazu
5. potrafi unieruchomić złamanie
6. wie, że na miejsce złamania otwartego należy położyć opatrunek jałowy i umocować go bandażem
7. potrafi udzielić pomocy przy urazach stawów

TEMAT 15: POMOC PRZY ZATRUCIACH

Umiejętności: uczeń ...

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie oraz życie poszkodowanego i osób postronnych nie jest zagrożone
2. dba o swoje bezpieczeństwo unikając kontaktu z krwią lub jakąkolwiek wydzieliną poszkodowanego
3. wie, jakie są objawy zatruc:
 - lekami
 - alkoholem
 - środkami chemicznymi
 - gazami
4. potrafi udzielić pierwszej pomocy osobie zatrutej
5. wie, że opakowanie po środku spożytym należy zabezpieczyć i przekazać służbom medycznym

Przy realizacji tego tematu skorzystaj z: A. Borowczak „I ty możesz pomóc” Centrum Kształcenia i Konsultacji ResQ. Kraków 2007, s. 143

TEMAT 16: POMOC PRZY ODMROŻENIACH

Umiejętności: uczeń ...

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie oraz życie poszkodowanego i osób postronnych nie jest zagrożone
2. wie, że do odmrożeń dochodzi na skutek wychłodzenia ciała, przy przebywaniu przez długi czas w niskiej temperaturze
3. potrafi rozpoznać odmrożoną część ciała
4. potrafi udzielić pierwszej pomocy poszkodowanemu
5. wie, że poszkodowany powinien otrzymać fachową pomoc medyczną
6. zna czynniki, które sprzyjają wychłodzeniu organizmu i odmrożeniom

TEMAT 17: POMOC PRZY OPARZENIACH TERMICZNYCH I CHEMICZNYCH

Umiejętności: uczeń ...

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie oraz życie poszkodowanego i osób postronnych nie jest zagrożone
2. wie, że oparzenie termiczne może być spowodowane działaniem prądu elektrycznego, pioruna oraz kontaktem z ogniem, gorącymi płynami i przedmiotami, parą a dochodzi do niego podczas pożaru, wybuchu, rozlania gorącego płynu

3. wie, że oparzenia chemiczne mogą powodować uszkodzenia tkanek oraz ich martwicę, jeżeli pozostaną w kontakcie ze skórą, a najczęściej spowodowane są przez trzy typy związków chemicznych: kwasy, zasady oraz związki organiczne
4. wie, że głębokość oparzenia determinuje jego stopień
5. wie, że procent poparzonego ciała jest mierzony dłonią w stosunku 1 dłoń = 1%
6. wie, że przy oparzeniu powyżej 10% powierzchni ciała należy poszkodowanego zabezpieczyć przed wychłodzeniem
7. potrafi udzielić pomocy przy oparzeniu termicznym I, II, III stopnia
8. potrafi udzielić pomocy przy oparzeniu chemicznym substancją suchą i płynną
9. udzielając pomocy umie postępować zgodnie z kolejnymi krokami ratowniczymi

Przy realizacji tego tematu skorzystaj z: A. Borowczak „I ty możesz pomóc” Centrum Kształcenia i Konsultacji ResQ. Kraków 2007, s. 96 – 99

TEMAT 18: POMOC PRZY PORAŻENIACH PRĄDEM O NISKIM I WYSOKIM NAPIĘCIU

Umiejętności: uczeń ...

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie oraz życie poszkodowanego i osób postronnych nie jest zagrożone
2. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie nie jest zagrożone
3. wie, że do porażenia prądem dochodzi wtedy, gdy ciało człowieka znajdzie się w obwodzie elektrycznym i w efekcie płynie przez nie prąd
4. wie, jakie mogą być konsekwencje przepływu prądu przez ciało
5. wie, że przed przystąpieniem do udzielenia pomocy osobie porażonej należy najpierw wyłączyć źródło zasilania (wyłączyć bezpieczniki)
6. rozumie konieczność szybkiego wezwania pogotowia ratunkowego do osoby porażonej a w przypadku porażenia prądem o wysokim napięciu również powiadomienia Zakładu Energetycznego
7. wie, że do porażonego prądem o wysokim napięciu nie można podejść, dopóki nie będzie informacji, że prąd został odłączony
8. potrafi udzielić pierwszej pomocy osobie porażonej przez prąd

Przy realizacji tego tematu skorzystaj z: M. Stebelski „Przysposobienie obronne” cz. I, s. 23

TEMAT 19: POMOC PRZY UKĄSZENIACH PRZEZ PSA, KOTA I DZIKIE ZWIERZĘTA

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że każdy przypadek pogryzienia należy niezwłocznie zgłosić rodzicom bądź opiekunom
2. zna objawy wścieklizny i wie, że zatajenie pogryzienia może skutkować śmiercią osoby poszkodowanej
3. wie, jak udzielić pierwszej pomocy osobie pogryzionej
4. wie, że osobę poszkodowaną obowiązkowo musi obejrzeć lekarz
5. rozumie, że należy odnaleźć zwierzę, które pogryzło i poddać je kontroli weterynaryjnej
6. wie, jak wygląda ślad po ukąszeniu przez żmiję
7. wie, że do takiej osoby trzeba jak najszybciej wezwać pogotowie
8. zna objawy jakie mogą wystąpić u poszkodowanego
9. potrafi udzielić pierwszej pomocy osobie poszkodowanej
10. wie, że do przyjazdu karetki trzeba cały czas kontrolować czynności życiowe osoby poszkodowanej

Przy realizacji tego tematu skorzystaj z: M. Stebelski „Przysposobienie obronne” cz. I, s. 98

TEMAT 20: POMOC PRZY UŻĄDLENIACH

Umiejętności: uczeń ...

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie oraz życie poszkodowanego i osób postronnych nie jest zagrożone
2. wie, że użądlenia mogą być niebezpieczne
3. wie, że u osób użądlnych może wystąpić: wstrząs alergiczny, utrata przytomności, zatrzymanie oddechu i krążenia
4. wie, jakie mogą być objawy u poszkodowanego uczulonego na jad po użądleniu pszczoły, osy lub szerszenia
5. wie, że do takiej osoby należy wezwać pogotowie
6. potrafi udzielić pierwszej pomocy osobie użądlniej

Przy realizacji tego tematu skorzystaj z: M. Stebelski „Przysposobienie obronne” cz. I, s. 98

OBSZAR II: BEZPIECZEŃSTWO W RUCHU DROGOWYM

TEMAT 1: BEZPIECZNE PORUSZANIE SIĘ PO DROGACH W MIEŚCIE

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że przez ulicę można przechodzić tylko w miejscach do tego wyznaczonych
2. rozpoznaje te miejsca na drodze
3. zna oznaczenia przejść dla pieszych
4. wie, jak należy przechodzić przez ulicę bez sygnalizacji świetlnej
5. wie, na jakim świetle można przekroczyć jezdnię gdy jest sygnalizacja
6. wie, że pieszy w ruchu zawsze powinien być widoczny dla kierujących pojazdami

TEMAT 2: BEZPIECZNE PORUSZANIE SIĘ W RUCHU PIESZYM PO DROGACH POZA TERENEM ZABUDOWANYM

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że na drodze poza terenem zabudowanym należy iść lewą stroną drogi
2. wie, że pieszy w ruchu zawsze powinien być widoczny dla kierujących pojazdami
3. wie, że znaczki odblaskowe na tornistrze i ubraniu gwarantują taką widoczność
4. wie, że maszerując poboczem drogi należy poruszać się w kolumnie jeden za drugim
5. wie, że maszerując poboczem nie można bawić się piłką, lub wzajemnie się popychać. Zna konsekwencje takich zachowań

TEMAT 3: BEZPIECZNE PORUSZANIE SIĘ ROWEREM LUB SKUTEREM PO MIEŚCIE I POZA TERENEM ZABUDOWANYM

Umiejętności: uczeń ...

1. zna przepisy i wie, że bez odpowiednich dokumentów nie może jeździć po drogach, tak w mieście, jak i poza terenem zabudowanym
2. wie, że planując jazdę na rowerze lub skuterem należy założyć kask i ochraniacze celem zabezpieczenia przed urazami mogącymi powstać przy ewentualnym upadku lub kolizji na drodze
3. zna znaczenie elementów odblaskowych i świateł na rowerze / skuterze, oraz na odzieży
4. zna i potrafi wykonać podstawowe manewry: omijanie, wymijanie
5. wie, że podstawą poruszania się po drogach jest przestrzeganie przepisów drogowych

TEMAT 4: ZNAJOMOŚĆ WYBRANYCH ZNAKÓW DROGOWYCH

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że znaki drogowe dzielą się na informacyjne, ostrzegawcze, nakazu i zakazu
2. wie, o czym informują i jak wyglądają znaki informacyjne:
 - droga z pierwszeństwem, koniec drogi z pierwszeństwem
 - droga jednokierunkowa
 - przystanek autobusowy, trolejbusowy, tramwajowy
 - pierwszeństwo na zwężonym odcinku jezdni
 - parking

- parking, miejsce zastrzeżone
 - szpital
 - telefon
 - przejście podziemne dla pieszych
 - początek pasa ruchu powolnego
 - koniec pasa ruchu powolnego
3. wie, o czym ostrzegają i jak wyglądają znaki ostrzegawcze:
 - przejście dla pieszych
 - ustąp pierwszeństwa
 - sygnały świetlne
 - przejazd kolejowy z zaporami, przejazd kolejowy bez zapor
 - niebezpieczny zakręt w prawo
 - niebezpieczny zakręt w lewo
 - skrzyżowanie dróg
 - skrzyżowanie z drogą podporządkowaną występującą po obu stronach
 - próg zwalniający
 - zwężenie jezdni obustronne, prawostronne, lewostronne
 4. wie, co nakazują i jak wyglądają znaki nakazu:
 - kompilacja 3 znaków: droga pieszo – rowerowa
 - droga dla rowerów, koniec drogi dla rowerów
 - droga dla pieszych, koniec drogi dla pieszych
 - nakaz jazdy w lewo za znakiem, nakaz jazdy w prawo za znakiem, nakaz jazdy prosto
 - minimalna prędkość
 - ruch okrężny
 5. wie, czego zakazują i jak wyglądają znaki zakazu:
 - zakaz wjazdu, zakaz wjazdu rowerów
 - zakaz ruchu w obu kierunkach
 - zakaz skręcania w lewo, zakaz skręcania w prawo
 - zakaz ruchu pieszych
 - zakaz zawracania
 - zakaz wyprzedzania
 - pierwszeństwo dla nadjeżdżających z przeciwka
 - zakaz postoju
 - zakaz zatrzymywania się
 - ograniczenie prędkości
- Wie jak wyglądają znaki odwołujące znaki zakazu

/adres strony internetowej z której można skorzystać przy omawianiu tematu:
www.znaki-drogowe.pl /

TEMAT 5: UMIEJĘTNOŚĆ PORUSZANIA SIĘ PO MIASTECZKU RUCHU DROGOWEGO NA ROWERZE

Umiejętności: uczeń ...

1. potrafi wsiąść na rower i jechać nim po wyznaczonej trasie
2. zna, rozpoznaje i stosuje się do znaków drogowych wyszczególnionych w temacie powyższym
3. potrafi bezpiecznie zatrzymać rower i z niego zsiąść
4. rozpoznaje i nazywa ważniejsze elementy roweru: kierownica, koła, rama, łańcuch, pedały, siodełko, hamulce, przerzutka, lampa przednia, lampa tylna, pompka, błotniki

TEMAT 6: BEZPIECZNE PORUSZANIE SIĘ ŚRODKAMI KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że nie wolno biegać wokół przystanku czekając na autobus
2. wie, że wsiadając do autobusu należy wsiadać pojedynczo i nie wolno się pchać
3. wie, że po wejściu do autobusu należy niezwłocznie skasować bilet
4. rozumie dlaczego należy zająć miejsce siedzące – jeżeli takowe jest wolne
5. rozumie konieczność trzymania się poręczy jeżeli w autobusie nie ma miejsc siedzących i podczas jazdy musi stać
6. zna konsekwencje siadania na poręczach, które znajdują się w autobusach „przegubowych”

Rady do zapamiętania:

- podczas jazdy autobusu nigdy nie wychylaj się przez okno, ani nie wystawiaj rąk
- na siedzeniach zawsze siedzimy, nigdy nie stoimy
- nigdy nie zagaduj kierowcy podczas jazdy
- po wyjściu z autobusu, chcąc przejść na drugą stronę, poczekaj aż autobus odjedzie.

TEMAT 7: WYPADEK DROGOWY Z UDZIAŁEM CYSTERNY

Umiejętności: uczeń ...

1. informuje o wypadku dzwoniąc na numer 112
2. wie, że podczas wzywania pomocy należy podać kod przewożonego materiału znajdujący się na pomarańczowej tabliczce umieszczonej z tyłu i z przodu samochodu - cysterny
3. wie, że substancje wydobywające się z uszkodzonej cysterny mogą zagrażać życiu
4. nie wpada w panikę, stara się opanować negatywne emocje
5. dba o swoje bezpieczeństwo
6. wie, że miejsce wypadku na ulicy jest niebezpieczne
7. potrafi zabezpieczyć miejsce wypadku i ostrzegać o nim (trójkąt ostrzegawczy w odpowiedniej odległości)
8. sam nie podchodzi do pojazdu
9. jeżeli z pojazdu wyjdą poszkodowani wie, że należy zatrzymać ich w bezpiecznym miejscu na poboczu
10. potrafi prawidłowo ocenić stan poszkodowanych
11. potrafi prawidłowo określić rodzaj wypadku

OBSZAR III EKOLOGIA

TEMAT 1: EKOLOGICZNA GOSPODARKA W DOMU

Umiejętności: uczeń ...

1. uświadamia sobie ogromne znaczenie sposobu życia każdego z nas dla stanu środowiska:
 - wie w jaki sposób można oszczędzać wodę we własnym domu
 - wie w jaki sposób można oszczędzać energię we własnym domu
 - rozumie potrzebę segregacji odpadów już na poziomie gospodarstwa domowego
 - rozumie, że korzystanie z samochodu nie zawsze jest konieczne i wie, w jaki sposób ograniczyć uciążliwość komunikacji samochodowej dla środowiska.
2. rozumie własną współodpowiedzialność za stan naszego środowiska

TEMAT 2: SEGREGACJA ODPADÓW

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że materiał odpadowy można segregować
2. rozumie potrzebę segregacji materiału odpadowego
3. zna kolory pojemników do segregacji odpadów
4. wie, że szkło bezbarwne można wrzucić do kontenera w kolorze białym
5. wie, że szkło kolorowe można wrzucić do kontenera w kolorze zielonym
6. wie, że papier wrzuca się do kontenera w kolorze niebieskim
7. wie jak wyglądają kontenery na tworzywa sztuczne i metale – pojemnik w kolorze żółtym
8. wie, że są specjalne pojemniki na zużyte baterie (których nie wolno wyrzucać do kosza na zwykłe odpadki)

TEMAT 3: ODPOWIEDZIALNE ZAKUPY

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, w jaki sposób można „z głową” robić zakupy
2. nie kupuje towarów, o których wie, że są szkodliwe dla środowiska, by nie zostać posiadaczem całej masy zbędnych, szkodliwych również dla zdrowia rzeczy
3. wie, jakie są mechanizmy działania reklamy, promocji, super ofert
4. wie, że na produktach ekologicznych pojawiają się eko – znaki i potrafi je rozpoznać

TEMAT 4: OCHRONA PRZYRODY NA SZLAKU TURYSTYCZNYM

Umiejętności: uczeń ...

1. zna i rozpoznaje wybrane rośliny chronione (konwalia majowa, krokus, zawilec i inne)
2. wie, że roślin, które są pod ochroną nie można zrywać lub niszczyć
3. wie, że podczas wycieczki należy się poruszać po wyznaczonym szlaku lub drodze
4. rozumie, że materiał odpadowy w postaci papierków, torebek foliowych, butelek, chusteczek itp. Powinien być wyrzucony do kosza na odpadki, lub zabrany ze sobą do miejsca, w którym można go wyrzucić
5. wie, że pozostawiony na szlaku materiał odpadowy niszczy i zaśmieca środowisko
6. wie, że materiał odpadowy w postaci szkła pozostawiony na słońcu może stać się przyczyną pożaru

TEMAT 5: GATUNKI ZWIERZĄT ZAGROŻONYCH W POLSCE

Umiejętności: uczeń ...

1. potrafi rozpoznać i wymienić gatunki zwierząt zagrożonych w Polsce
2. zrozumienie, iż wszystkie żyjące organizmy mają taką samą wartość ekologiczną i swoje miejsce w łańcuchu życia
3. wie, dlaczego warto chronić tereny dzikie i jaka jest ich wartość

przygotowując uczniów z tego tematu można skorzystać ze strony internetowej:

http://pl.wikipedia.org/wiki/Polska_Czerwona_Ksi%99ga_Zwierz%85t

OBSZAR IV: OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA

TEMAT 1: POŻAR W MIESZKANIU

Umiejętności: uczeń ...

1. nie wpada w panikę kiedy stwierdza, że w jego mieszkaniu wybuchł pożar
2. przed otwarciem drzwi:
 - sprawdza: jeżeli spod drzwi nie wydobywa się dym i ogień, klamka i drzwi nie są gorące szybko opuszcza przez nie pomieszczenie zagrożone i wychodzi przed budynek a następnie dzwoni z budki telefonicznej na numer alarmowy 112 podając gdzie się pali, co się pali, czy zagrożone jest życie ludzkie, podaje numer telefonu z którego dzwoni oraz przedstawia się
 - sprawdza, czy spod drzwi wydostaje się ogień, dym? – jeżeli widzi dym, ogień, wtedy nie otwiera drzwi!
 - jeżeli nie zobaczył dymu – sprawdza dotykiem, czy drzwi są ciepłe, gorące – jeżeli są gorące, wtedy nie otwiera drzwi!
 - Jeżeli nie zobaczył dymu, oraz drzwi nie są gorące – sprawdza dotykając ostrożnie dłonią, czy klamka jest ciepła, gorąca – jeżeli jest ona gorąca, wtedy nie otwiera drzwi!
 - mając dostęp do telefonu dzwoni na numer alarmowy 112 podając informacje jw. ; następnie otwiera okno i woła o pomoc
3. wie, że w zadymionym pomieszczeniu należy poruszać się przy podłodze ponieważ tam jest najmniej dymu
4. wie, że nie można w czasie pożaru chować się do szafy, wchodzić na nią, lub wchodzić pod łóżko, ponieważ to utrudnia strażakom odnalezienie człowieka w zadymionym lub palącym się pomieszczeniu
5. wie jak wygląda strażak w pełnym umundurowaniu w akcji i nie boi się go, reaguje głosem na jego wołanie
6. zna podstawowe przyczyny powstawania pożarów
7. wie, że należy unikać kontaktów z ogniem
8. wie, że nie wszystko gasi się wodą (urządzenia pod napięciem i palący się tłuszcz)

przygotowując uczniów z tego tematu można skorzystać ze strony internetowej:

DODN serwer e-learningowy – (www.dodn.jgora.pl) – **E-DORADZTWO – Pierwsza pomoc i edukacja dla bezpieczeństwa.** Temat: *Zachowanie się dziecka w czasie pożaru-*

TEMAT 2: POŻAR W SZKOLE

Umiejętności: uczeń ...

1. zna drogę ewakuacyjną i oznaczające ją symbole
2. zna podstawowe przyczyny powstawania pożarów
3. zna sygnał dzwonka alarmowego obowiązującego w szkole
4. odpowiednio reaguje na sygnały dźwiękowe
 - szybko wstaje z ławki i bez paniki ustawia się w parach przy drzwiach
 - przypomina nauczycielowi o zamknięciu okien
 - pamięta o zabraniu zwierzątka z klasy (jeżeli takie jest)

- po wyjściu z klasy porusza się przy ścianie w zależności od stopnia zadymienia albo w pozycji wyprostowanej albo jak najbliżej podłogi
 - kierując się symbolami ewakuacyjnymi opuszcza budynek szkolny
 - wie, że nie może samowolnie oddalić się od grupy klasowej bo będzie poszukiwany a wtedy narazi życie strażaka
5. wie, że należy unikać kontaktów z ogniem
 6. podporządkowuje się służbom ratowniczym w przypadku ewakuacji
 7. wie, że nie wszystko gasi się wodą (urządzenia pod napięciem i palący się tłuszcz)
 8. jest gotowy do niesienia pomocy innym w razie pożaru

TEMAT 3: POŻAR W LESIE

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że w lesie nie wolno rozpałać ogniska
2. nie wpada w panikę, kiedy stwierdza, że w pobliżu miejsca w którym się znajduje w lesie pali się
3. opuszcza zagrożony teren udając się w kierunku przeciwnym do miejsca w którym widać dym,
4. będąc bezpiecznym, powiadamia służby ratownicze dzwoniąc na numer 112 (informuje gdzie się pali, co się pali, czy zagrożone jest życie ludzkie, podaje numer telefonu z którego dzwoni oraz przedstawia się)

OBSZAR V: OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA

TEMAT 1: PRZED POWODZIĄ

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że w Regionalnym Zarządzie Gospodarki Wodnej można uzyskać informację, czy mieszkasz na terenie zagrożonym powodzią
2. zna sygnał alarmowy obowiązujący w jego miejscowości – ostrzegający przed powodzią
3. zna 3 kolory flag wzywających o pomoc
4. potrafi powiedzieć jakiej pomocy oczekuje powodzianin machając flagą:
 - białą
 - czerwoną
 - niebieską
5. rozumie potrzebę rozmowy i instruktarzu w gronie rodzinnym dotyczącym bezpiecznego zachowania na wypadek powodzi

TEMAT 2: GDY WIADOMO, ŻE POWÓDŹ CIĘ NIE OMINIE

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że należy zabezpieczyć się w większą ilość worków z piaskiem
2. wie, jak zadbać o zwierzęta
3. wie, że należy wyłączyć główne zasilanie elektryczne i dopływ gazu
4. wie, jak przygotować mieszkanie (zabezpieczyć meble i dokumenty)
5. wie, że rodzina powinna się zaopatrzyć w większą ilość wody pitnej oraz jedzenia (głównie konserwy, lub inne produkty hermetycznie zamknięte)
6. wie, co zrobić z samochodem
7. rozumie potrzebę ewakuacji w bezpieczne miejsce, oraz wspólnie z rodziną zna drogę do tego miejsca
8. wie, w jakie niezbędne rzeczy powinien być zaopatrzony na wypadek nadejścia katastrofy

TEMAT 3: W CZASIE POWODZI

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że podczas wystąpienia powodzi nie wolno wpadać w panikę, stara się opanować negatywne emocje
2. wie, że należy słuchać lokalnych komunikatów radiowych (radio na baterie)
3. rozumie konieczność opuszczenia swojego domu, kiedy tak nakazują lokalne władze i zna konsekwencje grożące całej rodzinie w razie niezastosowania się do powyższego nakazu
4. wie, jak należy się zachować, jeżeli samochód, którym się ewakuujecie ugrzęźnie na zalanym obszarze
5. wie, że zwierzęta powinny być uwolnione z pozamykanych pomieszczeń, by mogły same ratować swoje życie
6. wie, że nie wolno korzystać ze zbiorników ujęć wody na terenach zalanych a jedynie z wody pitnej zabezpieczonej wcześniej
7. wie, że jeżeli woda szybko się przemieszcza, nie należy chodzić po terenach zalanych – zna konsekwencje

TEMAT 4: GDY WODA USTĄPI

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że jak najdłużej należy pozostać poza zasięgiem wód powodziowych
2. rozumie konieczność słuchania komunikatów radiowych (telewizyjnych)
3. rozumie konieczność sprawdzenia, czy zalany budynek nie grozi zawaleniem (przed przystąpieniem do sprzątnia)
4. wie, że przed przystąpieniem do usuwania skutków powodzi powinno się sfotografować stan zastany po powodzi – celem dokumentacji
5. wie, że należy pomagać przy sprzątniu popowodziowym i potrafi wymienić jak to robić

przygotowując uczniów do tych tematów można skorzystać z e stron internetowych:

www.zosprp.pl

www.straz.gov.pl

http://www.czkw.wroc.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=57&Itemid=84

OBSZAR VI: BEZPIECZEŃSTWO DNIA CODZIENNEGO

TEMAT 1: BEZPIECZNIE PODCZAS ZAGUBIENIA W MIEŚCIE

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że nie należy się zbyt oddalać od miejsca w którym się zagubiło
2. wie, że o pomoc może zwrócić się do osoby w mundurze: policjant, strażnik miejski, lub poprosić o pomoc ekspedienta w najbliższym sklepie
3. rozumie, że nie każda obca osoba dorosła jest jego przyjacielem i nie nawiązuje rozmowy z dorosłymi, których nie zna
4. wie, że w towarzystwie obcej osoby dorosłej (nie będącej policjantem ani strażnikiem miejskim) nie może oddalić się z miejsca zagubienia. Zasada ograniczonego zaufania
5. podczas rozmowy z policjantem / strażnikiem miejskim, potrafi powiedzieć jak się nazywa i gdzie mieszka

TEMAT 2: ZACHOWANIE W PRZYPADKU KONTAKTU Z OSOBĄ NIEZNAJOMĄ

Umiejętności: uczeń ...

1. ma świadomość zagrożenia wynikającego z kontaktów z nieznaną osobą
2. wie o sposobach w jakich źli ludzie próbują oszukiwać
3. umie odmówić – potrafi zastosować w praktyce komunikat – „nie”
4. rozumie, dlaczego nie może iść z nieznanym i zachowuje w kontakcie z nim bezpieczną odległość
5. potrafi skutecznie bronić się w takich sytuacjach: jeżeli nieznanemu użyje wobec Ciebie przemocy fizycznej, wołaj: *nie jesteś moją mamą (moim tatą), zostaw mnie, ratunku*
6. umie odmówić nieznanemu w konkretnej sytuacji
7. wie, że ma o wszystkim powiadomić rodziców lub opiekunów
8. wie, że może o wszystkim powiadomić funkcjonariusza Policji lub Straży Miejskiej

TEMAT 3: NIEZNAJOMY ZAPRASZAJĄCY DO SAMOCHODU

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, jak powinien zareagować, kiedy ktoś nieznanemu chce czegoś od niego
2. umie odmówić – potrafi zastosować w praktyce komunikat – „nie”
3. wie, że nie może wsiadać z obcymi do samochodu
4. wie, że w razie zaistnienia sytuacji namawiania do wspólnej jazdy z nieznanym, powinien szybko oddalić się, idąc w przeciwną stronę niż ten jadący samochód
5. zna konsekwencje mogące wyniknąć z zaistniałej sytuacji
6. wie, że ma o zdarzeniu powiadomić rodziców, opiekunów lub inne dorosłe znane osoby

TEMAT 4: ZACHOWANIE W PRZYPADKU ZNALEZIENIA ZWIERZĘCIA

Umiejętności: uczeń ...

1. nie dotyka przypadkowo spotkanych obcych zwierząt

2. jeżeli zwierzę jest ranne lub wygląda na chore, potrafi oznakować miejsce znalezienia, zachowując bezpieczną odległość
3. wie, że należy powiadomić dorosłych o znalezieniu zwierzęcia (chorego, podejrzenie łagodnego, rannego, itp.)

TEMAT 5: ZACHOWANIE W PRZYPADKU ATAKU PSA

Umiejętności: uczeń ...

1. nie ufa nieznanym zwierzętom
2. wie, jak należy zachować się podczas ataku psa (w razie ataku psa możesz rzucić mu to co trzymasz w dłoni ale nie wolno uciekać. Stój z rękoma wciśniętymi pod brodę, nogami ściśle złączonymi i nie patrz na psa. Gdyby pies cię przewrócił przyjmij pozycję „KAMIENIA”, osłaniając rękami swój kark i uszy a palce dłoni spleć na karku „do wewnątrz”
3. rozumie potrzebę natychmiastowego poinformowania dorosłych w razie ukąszenia, zadrapania lub pogryzienia przez zwierzę

TEMAT 6: ZACHOWANIE W PRZYPADKU ZNALEZIENIA DZIWNEGO PAKUNKU

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że rzeczy znalezione mogą stanowić zagrożenie i zanim podniesie coś z ziemi, przygląda się temu dokładnie. Jeżeli ma wątpliwości – nie dotyka
2. zanim podniesie coś z ziemi zastanowi się, czy przedmiot ten może stanowić niebezpieczeństwo dla niego i innych
3. nie bierze do ręki przedmiotów rozpoznanych jako niebezpieczne lub budzących wątpliwości
4. poinformuje jak najszybciej dorosłego (rodzic, nauczyciel, policjant) o tym gdzie leży niebezpieczny przedmiot

TEMAT 7: ZACHOWANIE W PRZYPADKU ZNALEZIENIA PORTMONETKI

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że rzeczy znalezione mogą stanowić zagrożenie
2. zanim podniesie coś z ziemi zastanowi się, czy przedmiot ten może stanowić niebezpieczeństwo dla niego i innych
3. rozumie, że rzeczy należące do kogoś innego powinny jak najszybciej wrócić do właściciela
4. potrafi zredagować ogłoszenie w którym informuje, że znaleziono, na ulicy... , w miejscu ..., kontakt pod numerem telefonu , w godzinach ... (podaje godziny w których na pewno ktoś dorosły jest w domu)
5. wie, że w ogłoszeniu nie podaje się pełnego opisu znalezionej rzeczy, ani jej zawartości
6. wie, że ogłoszenie należy rozwiesić blisko miejsca znalezienia portmonetki
7. szuka pomocy u dorosłych (rodziców lub opiekunów) w celu zredagowania ogłoszenia i odnalezienia właściciela znalezionej rzeczy.

TEMAT 8: BEZPIECZNIE Z PRĄDEM

Umiejętności: uczeń ...

1. zna numer telefonu na pogotowie energetyczne
2. rozpoznaje znak ostrzegający przed urządzeniem pracującym pod napięciem
3. wie jak się zachować, kiedy zobaczy zerwany ze słupa przewód wiszący lub leżący na ziemi
4. zna dobre i złe przewodniki prądu elektrycznego
5. wie czy można a czym nie wolno gasić palących się urządzeń elektrycznych

6. wie jak należy się zachować będąc świadkiem wypadku porażenia prądem elektrycznym
7. zna przykłady niedozwolonego postępowania z urządzeniami działającymi na prąd
8. zna zagrożenia wynikające z zabaw pod liniami wysokiego napięcia
9. wie, dlaczego na słupy wysokiego napięcia nie wolno się wspinać
10. wie, że nie wolno bawić się w pobliżu słupów elektrycznych,
11. wie, że nie wolno wchodzić do stacji transformatorowych,
12. wie, że należy korzystać ze sprzętu i urządzeń elektrycznych tylko z atestem bezpieczeństwa
13. wie, że nie wolno korzystać z urządzeń elektrycznych w zetknięciu z wodą: kąpiel, mokre ręce
14. rozumie, że należy korzystać tylko z nieuszkodzonych instalacji elektrycznych
15. wie, że nie wolno ustawiać grzejników blisko materiałów palnych
16. wie, że nie wolno naprawiać bezpieczników drutem
17. wie, że należy przestrzegać zasad naprawy sprzętu elektrycznego: wyłączenie z prądu

TEMAT 9: NIEBEZPIECZENSTWA ZWIĄZANE Z SURFOWANIEM PO SIECI W INTERNECIE

Umiejętności: uczeń ...

1. zna zagrożenia wynikające z nawiązywania znajomości przez internet
2. wie, że rozmowa z obcym w sieci może być cennym źródłem informacji dla potencjalnego przestępcy
3. wie, że różne rzeczy prezentowane w serwisach aukcyjnych (np. www.allegro.pl) po atrakcyjnych cenach mogą pochodzić z kradzieży i nie należy ich zakupować
4. wie, że bez konsultacji z rodzicami lub opiekunami nie wolno przez internet podawać swoich danych osobowych w formularzach na stronach www.
5. nie zapomina, że w każdej chwili, gdy coś go zdenerwuje, lub sprawi, że poczuje się zakłopotany, może się wylogować z sieci.

adres strony internetowej z której można skorzystać przy omawianiu tematu:

www.dzieckowsieci.pl

TEMAT 10: NIEBEZPIECZEŃSTWA WYNIKAJĄCE Z ZABAW ZE ŚRODKAMI PIROTECHNICZNYMI

Umiejętności: uczeń ...

1. zna konsekwencje wynikające z zabaw z użyciem różnego rodzaju petard
2. wie, że z niektórych petard wolno korzystać tylko w obecności osoby dorosłej
3. zna konsekwencje jakie mogą wynikać kiedy na ulicy środkami pirotechnicznymi straszeni są ludzie – zwłaszcza osoby starsze i dzieci
4. potrafi szybko zareagować, kiedy w jego obecności z powodu użycia środka pirotechnicznego stała się kłopotliwa sytuacja

TEMAT 11: NIEBEZPIECZEŃSTWA ZWIĄZANE Z ZAŻYWIANIEM NARKOTYKÓW, ALKOHOLIZMEM I NIKOTYNĄ

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, jak używki wpływają na człowieka
2. zna mechanizmy powodujące uzależnienie od tych środków
3. wie w jakim stanie znajduje się organizm człowieka „na głodzie”
4. zna sposoby rozprowadzania narkotyków i wciągania w nałóg

5. rozumie konieczność poinformowania zaufanej osoby dorosłej w przypadku, gdy jest świadkiem sprzedaży narkotyków, alkoholu lub papierosów osobom nieletnim
 6. rozumie konieczność poinformowania zaufanej osoby dorosłej w przypadku, gdy wie, że koledzy lub koleżanki zażywają narkotyki, palą papierosy lub piją alkohol
 7. wie, jakie są konsekwencje prowadzenia pojazdu w stanie po spożyciu alkoholu, nietrzeźwości lub będąc pod wpływem środków odurzających
- /wiele ciekawych broszur można znaleźć na policji lub posiadają je strażnicy miejscy/**

TEMAT 12: PRZEMOC W SZKOLE

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, co oznaczają sformułowania przemoc i agresja w szkole
2. potrafi wyjaśnić, dlaczego należy przeciwstawiać się przemocy
3. rozumie potrzebę poinformowania o fakcie osobę dorosłą
4. wie, do kogo w szkole zgłosić się celem uzyskania pomocy
5. potrafi wskazać osobę, do której można się zwrócić o pomoc

TEMAT 13: PRZEMOC W RODZINIE

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że ma prawo do życia w miłości
2. wie jak powinno wyglądać prawidłowe życie rodzinne
3. wie, co kryje się pod pojęciem przemoc w domu rodzinnym
4. rozumie konieczność poinformowania o tym odpowiednie osoby
5. wie, że może skorzystać z telefonu i zadzwonić na *niebieską linię*
6. zna skutki jakie może wywołać agresja i przemoc skierowana do członków rodziny
7. potrafi – wskazując odpowiednią osobę dorosłą - pomóc innej osobie, która nie umie sobie poradzić ze złą sytuacją w domu

TEMAT 14: ZŁY DOTYK

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że każdy człowiek ma prawo do intymności i prywatności
2. rozumie i szanuje prywatność innych
3. zna pojęcie „złego dotyku”
4. wie, że o wystąpieniu takiego zjawiska należy mówić a nie zatajać
5. wie gdzie można zwrócić się o pomoc w rozwiązaniu problemu
6. nie wini siebie za zaistniałą sytuację

OBSZAR VII: TURYSTYKA I REKREACJA

TEMAT 1: SZLAKI W GÓRACH

Umiejętności: uczeń ...

1. wie jak należy przygotować się do wyjścia w góry, wiedząc że warunki pogodowe często ulegają tam zmianie
2. wie jak należy zachowywać się w górach
3. wie że w górach można poruszać się tylko po wyznaczonych szlakach
4. zna konsekwencje nieprzestrzegania powyższego nakazu
5. wie, że w góry nie powinien iść sam bez opieki dorosłych
6. wie dlaczego przed wyruszeniem na szlak powinno się w schronisku bazowym pozostawić informację: jaki jest cel wyprawy, szlak którym będziecie się poruszać oraz przewidywany czas powrotu
7. wie kto pomaga turystom w górach, oraz jak oznakowany jest pies wspierający ratowników w poszukiwaniach
8. zna kolory szlaków
9. wie jak zachować się jeżeli uczestnik wycieczki uległ kontuzji
10. potrafi zabezpieczyć poszkodowanego w górach, oraz wie jak wezwać pomoc

TEMAT 2: SZLAKI ROWEROWE

Umiejętności: uczeń ...

1. potrafi powiedzieć, co to jest szlak rowerowy
 2. zna oznakowania szlaków rowerowych w mieście i poza miastem
 3. wie, że na szlaku obowiązuje ruch prawostronny
 4. rozumie, że będąc w grupie na szlaku poruszamy się w kolumnie a nie jeden obok drugiego
 5. wie, do czego służy rowerzyście kask, ochraniacze na kolana, ochraniacze na łokcie
 6. rozpoznaje i nazywa ważniejsze elementy roweru: kierownica, koła, rama, łańcuch, pedały, siodełko, hamulce, przerzutka, lampa przednia, lampa tylna, pompka, błotniki
- /adres strony internetowej z której można skorzystać przy omawianiu tematu:**
http://pl.wikipedia.org/wiki/Szlak_rowerowy

TEMAT 3: ZABYTKI NA TURYSTYCZNYM SZLAKU

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, jakie budowle określane są mianem zabytków
2. rozpoznaje oznakowanie zabytków
3. wie, że zabytkowe budowle bez względu na ich stan są pod ochroną i nie wolno ich dewastować poprzez zaśmiecanie lub rysowanie na murach
4. wie, że w budowlach sakralnych należy zachowywać się godnie, oraz nie przeszkadzać w trwających w tym czasie nabożeństwach
5. bez względu na to, czy znajduje się w kościele katolickim, kościele prawosławnym, synagodze lub meczecie (lub w innej świątyni), swoją postawą powinien wyrażać szacunek dla osób wierzących
6. wie, że chcąc zwiedzać budowle sakralne trzeba być odpowiednio ubranym

7. wie, że zabytkowych rzeźb, malowideł – zarówno na płótnie jak i na ścianach – nie należy dotykać
8. rozumie, że będąc świadkiem niszczenia obiektu stanowiącego zabytek powinien zgłosić to rodzicom, policjantowi lub strażnikowi miejskiemu
9. wie, jak odpowiednio należy się zachować w muzeach – chodzenie w grupie, zachowanie ciszy, nie dotykanie eksponatów

TEMAT 4: BEZPIECZNIE NAD WODĄ

Umiejętności: uczeń ...

1. zna zasady bezpiecznego użytkowania akwenów wodnych
2. wie, że wychodząc nad wodę należy poinformować o tym rodziców lub opiekunów
3. wie, że nie wolno się kąpać na kąpieliskach niestrzeżonych (brak flagi i ratownika), lub oznakowanych jako niebezpieczne
4. wie, że flaga biała oznacza, że kąpiel jest dozwolona
5. wie, że flaga czerwona oznacza zakaz kąpieli w tym czasie
6. wie, że skoki do wody na główkę bez dokładnej znajomości dna mogą się skończyć urazem kręgosłupa
7. zna konsekwencje złych zabaw w wodzie
8. potrafi rozpoznać ratownika
9. potrafi wezwać pomoc do osoby tonącej, rozumiejąc że podpłynięcie bliskie do osoby tonącej może stać się zagrożeniem życia własnego
10. potrafi udzielić pomocy osobie porażonej przez słońce
11. rozumie konieczność używania podczas kąpieli słonecznych kremów z wysokimi filtrami
12. wie co to jest kapok, wiosło, koło ratunkowe, gwizdek, rzutka ratunkowa, sprzęt do nurkowania, łódź ratunkowa, tuba słuchowa i do czego służą te rzeczy
13. wie, że podczas przejażdżek wodnych powinien zawsze mieć na sobie kapok

/przygotowując uczniów z tego tematu można skorzystać z broszury „Z wodą za pan brat” wydanej przez wydawnictwo BOG& ART Kajetanów 117, k/Kielc 25 – 050 ZAGNAŃSK

TEMAT 5: BEZPIECZNE PRZETRWANIE PODCZAS ZAGUBIENIA W LESIE

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że nie wolno w lesie oddalać się od swoich opiekunów
2. rozumie, że w przypadku zaginięcia nie można bez celu błąkać się po lesie, ale należy pozostać w wybranym miejscu i oczekiwać pomocy
3. wie, czym może skończyć się ściąganie z siebie odzieży
4. umie wybrać i przygotować sobie odpowiednie i bezpieczne miejsce w lesie i prawidłowo je oznakować
5. wie, że dorośli będą go szukać i słysząc nawoływania potrafi współpracować podczas poszukiwań

Rady do zapamiętania:

- ✓ Kiedy zagubisz się w lesie, nie idź dalej, tylko zatrzymaj się w miejscu
- ✓ Poszukaj i wybierz odpowiednie miejsce przy drzewie
- ✓ Sprawdź, czy to drzewo nie jest najwyższe w okolicy, jeżeli tak, poszukaj niższego drzewa, ponieważ w czasie burzy takie drzewo może ściągnąć piorun
- ✓ Przytul się do wybranego drzewa i wybierz imię dla niego

- ✓ Zbuduj przy tym drzewie szałas z zeschniętych konarów i patyków dostępnych na ziemi w lesie (nie wolno niszczyć środowiska przyrodniczego)
- ✓ Przygotuj ściółkę w szałasie izolującą bezpośrednio od ziemi (mech, patyki, szyszki – układane warstwami)
- ✓ Ułóż 3 rzędową sygnalizację, lub napis SOS przy najbliższej drodze lub terenie odkrytym (użyj materiału przyrodniczego: szyszki, kamienie lub długie patyki)
- ✓ Postaw ogrodzenia wokół szałas (wbijanie patyków)
- ✓ Udekoruj najbliższe drzewka materiałami odpadowymi (chusteczki higieniczne, serwetki papierowe, opakowania po batonikach, reklamówki)
- ✓ Co jakiś czas emituj sygnały dźwiękowe umożliwiających poszukującym lokalizację zagubionego (użycie gwizdka, bądź wołaj)
- ✓ Pozyskaj przyjaciela (robaczek, motylek, itp.) abyś nie czuł się taki samotny

GIMNAZJUM

Celem kształcenia ogólnego na III i IV etapie edukacyjnym jest:

- 1) przyswojenie przez uczniów określonego zasobu wiadomości na temat faktów, zasad, teorii i praktyk;
- 2) zdobycie przez uczniów umiejętności wykorzystania posiadanych wiadomości podczas wykonywania zadań i rozwiązywania problemów;
- 3) kształtowanie u uczniów postaw warunkujących sprawne i odpowiedzialne funkcjonowanie we współczesnym świecie.

Cele konkursu dla kategorii gimnazjum

1. Uświadomienie celowości i konieczności przystąpienia do podjęcia działań ratujących życie drugiego człowieka;
2. Utrwalanie w praktycznym działaniu podstawowych zabiegów wchodzących w zakres pierwszej pomocy przedmedycznej
3. Uświadomienie potrzeby przestrzegania przepisów drogowych dla własnego bezpieczeństwa
4. Przypomnienie przepisów porządkowych dotyczących pieszych i rowerzystów
5. Poznanie problemów związanych z uzależnieniami – alkohol, narkomania, nikotynizm – przyczyny, problemy, skutki. Wdrażanie umiejętności asertywnego odmawiania
6. Uświadamianie zagrożeń, jakie niesie „sieć”
7. Uświadomienie zasad postępowania w sytuacjach kryzysowych związanych z zagrożeniem życia ludzkiego
8. Kształtowanie właściwych zachowań podczas imprez masowych, oraz poznanie konsekwencji związanych z niewłaściwym zachowaniem
9. zapoznanie z zasadami i sposobami gaszenia pożarów w pierwszej fazie ich powstania i rozwoju
10. Kształtowanie pożądanych postaw prospołecznych i przygotowanie do samopomocy przez wyposażenie w umiejętności:
 - Uważnego obserwowania i słuchania
 - Zauważania ciągów przyczynowo – skutkowych ułatwiających unikanie zagrożeń – profilaktyka
 - Radzenia sobie w sytuacjach problemowych
 - Ćwiczenia pożądanych odruchów i nawyków, pomocnych w sytuacji zagrożenia
11. Przygotowanie dzieci do bezpiecznego spędzania czasu wolnego podczas wakacji.
12. Kształtowanie postaw zgodnych z etyką ekologiczną
 - wpajanie silnego związku ze środowiskiem
 - zachęcanie do aktywnej obecności we własnym środowisku
 - naukę ekologicznego życia we własnym domu
 - naukę wyciągania właściwych wniosków, perspektywicznego myślenia i przewidywania skutków określonej działalności człowieka
 - naukę poczucia własnej wartości i własnych możliwości

Cele operacyjne: uczeń....

- Potrafi wezwać pogotowie ratunkowe i poinformować inne służby ratownicze
- Potrafi wykonać czynności ratownicze przy uszkodzonym
- Zna zasady bezpiecznych zachowań na drodze, w czasie gier i zabaw
- Zna przepisy porządkowe dotyczące pieszych i rowerzystów
- Zna problemy związane z uzależnieniami, potrafi zastosować komunikat „NIE”
- Zna zagrożenia jakie niesie „sieć”
- Potrafi uważnie obserwować, słuchać, wyciąga odpowiednie wnioski
- Zauważa ciągi przyczynowo – skutkowe, wie jak unikać zagrożeń
- Potrafi poradzić sobie w sytuacji problemowej
- Wie, że nikt nie ma prawa znęcać się psychicznie i fizycznie nad innym człowiekiem

- Wie do kogo zwrócić się o pomoc w sytuacji zagrożenia
- Potrafi wspomóc – wskazując osobę do której można się zwrócić z problemem
- Ma wyćwiczone odruchy i nawyki, z których umie skorzystać w sytuacji zagrożenia
- Wie, że w czasie codziennej działalności i zabawy trzeba zachować przyjazny stosunek do przyrody
- rozumie konieczność ochrony przyrody
- rozumie, że każda istota żywa jest częścią przyrody
- wie jak należy zachowywać się podczas pobytu w lesie
- potrafi wymienić kilka gatunków zwierząt zamieszkujących polskie lasy
- wie co zanieczyszcza nasze powietrze i jak temu zapobiegać
- potrafi segregować odpady
- wie dlaczego nie wolno wypalać traw

Proponowane metody i formy aktywizujące:

- burza mózgów;
- metoda graffiti;
- ćwiczenia aktywizujące;
- wywiad;
- ćwiczenia praktyczne – obserwacje;
- metoda projektu;
- collage;
- gazetka, plakat;
- wykład z objaśnieniami uczniów;
- inscenizacja;
- przekazywanie treści poprzez różne środki wyrazu – tworzenie projektu billboardu reklamowego, listu intencyjnego, przesłania, itp.
- praca w grupach, dyskusja, mapa mentalna;
- praca w grupach – grupy tęczowe;
- studium przypadku.

Proponowane metody i formy integracyjne:

- rozmowa kierowana;
- ćwiczenia w grupach z dobozem lidera grup;
- drama;
- ćwiczenia i zabawy integrujące;
- pogadanka interaktywna;
- pantomima
- metoda sytuacyjna;
- zespołowa realizacja zadań.

Proponowane metody i formy wspierające:

- metoda projekcji filmowej;
- pogadanka, wykład;
- pokaz, projekcja, ćwiczenia;
- praca z tekstem, rozwiązywanie zadań testowych;
- analiza;
- pogadanka eksperta;

- dyskusja moderowana przez nauczyciela;
- rozmowa, dyskusja;
- spotkanie z ekspertem;
- spotkania z przedstawicielami służb, inspekcji i straży;
- instruktaż;
- powtórzenie wiadomości;
- słuchowisko.

Ewaluacja:

- ankieta sprawdzająca stopień przyswojenia wiadomości;
- praktyczne sprawdziany wiedzy;
- pokazy profesjonalistów;
- konkurs między klasami w gimnazjum

Podczas realizacji poniższych tematów nauczyciel powinien nawiązać współpracę z Policją, Strażą Pożarną, Strażą Miejską, GOPR, WOPR, Zakładem Energetycznym.

Przedstawiciele tych służb i instytucji posiadają filmy i materiały wewnętrzne, które nie są ogólnie dostępne a służą edukacji.

1. PIERWSZA POMOC

TEMAT 1: ZACHOWANIE SIĘ W MIEJSCU WYPADKU

Umiejętności: uczeń ...

Wypadek drogowy:

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie oraz życie poszkodowanego i osób postronnych nie jest zagrożone
2. nie wpada w panikę, stara się opanować negatywne emocje
3. wie, że miejsce wypadku na ulicy jest niebezpieczne
4. potrafi zabezpieczyć miejsce wypadku i ostrzegać o nim (trójkąt ostrzegawczy w odpowiedniej odległości)
5. wie, że należy zawołać o pomoc
6. wie, że w uszkodzonym samochodzie należy wyłączyć stacyjkę i zaciągnąć hamulec
7. jeżeli z pojazdu wyjdą poszkodowani wie, że należy zatrzymać ich w bezpiecznym miejscu na poboczu
8. wie, że należy zwrócić uwagę na to, aby poszkodowani mieli drożne drogi oddechowe
9. potrafi prawidłowo ocenić stan poszkodowanych
10. potrafi prawidłowo określić rodzaj wypadku
11. informuje o wypadku dzwoniąc na numer 112, zna numery alarmowe do Pogotowia Ratunkowego, Straży Pożarnej i Policji

Wypadek przy załamaniu lodu:

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie nie jest zagrożone
2. nie wpada w panikę, stara się opanować negatywne emocje
3. wie, że miejsce wypadku na rzece lub jeziorze jest niebezpieczne
4. potrafi pomóc osobie tonącej, dbając o swoje bezpieczeństwo
5. wie jak zaopiekować się osobą wyciągniętą z zimnej wody
6. wie, że należy jak najszybciej wezwać pogotowie, nawet wtedy, gdy topielec jest przytomny

TEMAT 2: OCENA CZYNNOŚCI ŻYCIOWYCH I OKREŚLENIE RODZAJU POMOCY

Umiejętności: uczeń ...

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie oraz życie poszkodowanego i osób postronnych nie jest zagrożone
2. wie, że wstępne badanie poszkodowanego powinno odbywać się w pozycji, w jakiej go zastał
3. potrafi rozpoznać stan przytomności (czy jest przytomny, czy nieprzytomny)
4. potrafi ocenić i rozpoznać, czy poszkodowany ma prawidłowy oddech, czy nie ma prawidłowego oddechu.
5. potrafi podjąć prawidłową decyzję odnośnie wezwania służb ratunkowych do poszkodowanego, podając jego stan
6. po ocenie stanu poszkodowanego umie określić jakie czynności ratownicze będzie wykonywał, które wynikają z postawionej diagnozy

TEMAT 3: WEZWANIE POGOTOWIA RATUNKOWEGO I SŁUŻB RATUNKOWYCH

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że będąc świadkiem zdarzenia jest łącznikiem pomiędzy poszkodowanym a pomocą medyczną
2. potrafi ocenić miejsce zdarzenia
3. pamięta by przede wszystkim zadbać o bezpieczeństwo swoje
4. umie sprawdzić ilu jest poszkodowanych i jaki jest ich stan
5. zna numery telefoniczne: centrum powiadamiania ratunkowego oraz pogotowia ratunkowego i służb ratunkowych
6. potrafi wezwać pomoc podając w kolejności:
 - gdzie się stało
 - co się stało
 - ilu jest poszkodowanych, ich stan, rodzaj obrażeń i występujące objawy
 - podaje swoje imię i nazwisko
 - podaje numer telefonu z którego dzwoni

TEMAT 4: POMOC NIEPRZYTOMNEMU KTÓRY ODDYCHA

Umiejętności: uczeń ...

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie oraz życie poszkodowanego i osób postronnych nie jest zagrożone
2. potrafi odchylając głowę sprawdzić czy poszkodowany oddycha (widzę, słyszę, czuję)
3. potrafi wezwać pomoc podając stan poszkodowanego
4. wie, że nieprzytomnego, który oddycha układa się w pozycję bezpieczną możliwie izolując od podłoża i okrywając
5. wie, że czekając na pomoc należy kontrolować oddech poszkodowanego
6. wie, że przy dłuższym (ok. 30 min) oczekiwaniu na przyjazd karetki należy poszkodowanego ułożyć na drugim boku

TEMAT 5: OCENA STANU POSZKODOWANEGO PRZYTOMNEGO

Umiejętności: uczeń ...

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie oraz życie poszkodowanego i osób postronnych nie jest zagrożone
2. wie, że ocenę stanu poszkodowanego może przeprowadzić wiedząc, że nie pogorszy to jego stanu
3. potrafi ułożyć poszkodowanego z ułożenia na brzuchu do ułożenia na plecach.
4. potrafi poprzez wywiad i dotyk dokonać wstępnej oceny stanu poszkodowanego
5. wie, że badanie takie rozpoczyna się od głowy, następnie szyja, klatka piersiowa, brzuch, miednica, kończyny
6. wie, że nie podejrzewając urazu kręgosłupa, może obrócić poszkodowanego na bok i ocenić stan jego pleców
7. rozumie, że przy podejrzeniu urazu kręgosłupa u poszkodowanego (np. upadek z wysokości), nie wolno go ruszać

Przy realizacji tego tematu skorzystaj z: A. Borowczak „I ty możesz pomóc” Centrum Kształcenia i Konsultacji ResQ. Kraków 2007, s. 143

TEMAT 6: POMOC PRZY NIEPRAWIDŁOWYM ODDECHU

Umiejętności: uczeń ...

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie oraz życie poszkodowanego i osób postronnych nie jest zagrożone
2. potrafi prawidłowo ocenić stan poszkodowanego, wezwać pomoc i rozpocząć resuscytację krążeniowo – oddechową
3. potrafi wykonać wszystkie te czynności działając wg. algorytmu zawartego w Wytycznych Krajowej Rady Resuscytacji
4. potrafi przy wykonywaniu wdechów ratowniczych wykorzystać maseczkę lub chustkę
5. wie, że nie posiadając odpowiedniego zabezpieczenia może odstąpić od wykonywania oddechów ratowniczych

Przy realizacji tego tematu skorzystaj z: „Wytyczne 2005 resuscytacji krążeniowo – oddechowej” s. 20

TEMAT 7: POMOC W PRZYPADKU NIEDROŻNOŚCI DRÓG ODDECHOWYCH

Umiejętności: uczeń ...

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie oraz życie poszkodowanego i osób postronnych nie jest zagrożone
2. wie, że powinien dowiedzieć się czym poszkodowany się zadławił
3. wie, że jeżeli poszkodowany oddycha, należy zachęcać go do kaszlu
4. wie, jak postąpić kiedy następuje całkowita niedrożność dróg oddechowych a poszkodowany jest przytomny
5. potrafi udzielić pomocy osobie zadławionej która straciła przytomność
6. wie, w jaki sposób można usunąć ciało obce z ust nieprzytomnego

Przy realizacji tego tematu skorzystaj z: „Wytyczne 2005 resuscytacji krążeniowo – oddechowej” s. 20

TEMAT 8: UTONIĘCIA

Umiejętności: uczeń ...

1. potrafi właściwie zorganizować pomoc topielcowi i zna zasady zapewniające własne bezpieczeństwo
2. zna zasady udzielania pierwszej pomocy w wodzie i po wyciągnięciu na brzeg
3. wie, że należy jak najszybciej wezwać pogotowie, nawet wtedy, gdy topielec jest przytomny

TEMAT 9: POMOC PRZY ZAWALE SERCA

Umiejętności: uczeń ...

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie oraz życie poszkodowanego i osób postronnych nie jest zagrożone
2. wie, że zawał mięśnia sercowego występuje wtedy, kiedy mięsień serca obumiera z powodu zmniejszonego lub przerwane przepływu krwi
3. zna objawy zawału serca
4. wie, że do osoby z podejrzeniem zawału należy niezwłocznie wezwać pogotowie ratunkowe
5. wie, że osoby z podejrzeniem zawału serca nie powinny się przemieszczać ani wykonywać żadnych ruchów
6. potrafi udzielić pierwszej pomocy osobie z podejrzeniem zawału serca
7. wie, że jeżeli chory w trakcie oczekiwania na pomoc lekarską straci przytomność, należy podjąć czynności resuscytacji

TEMAT 10: POMOC PRZY NAPADZIE PADACZKI

Umiejętności: uczeń ...

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie oraz życie poszkodowanego i osób postronnych nie jest zagrożone
2. rozumie, że należy zapobiegać urazom chorego przez usunięcie niebezpiecznych przedmiotów z miejsca upadku
3. w czasie ataku padaczki potrafi zabezpieczyć głowę chorego
4. wie, że nie wolno wkładać żadnych przedmiotów do ust osoby z napadem
5. wie, że należy wezwać pomoc medyczną do osoby która ma atak
6. potrafi po ustąpieniu drgawek ułożyć poszkodowanego do pozycji bezpiecznej

TEMAT 11: POMOC PRZY DUŻYM KRWOTOKU I WSTRZĄSIE

Umiejętności: uczeń ...

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie oraz życie poszkodowanego i osób postronnych nie jest zagrożone
2. dba o swoje bezpieczeństwo unikając kontaktu z krwią poszkodowanego
3. wie, że poszkodowanego należy położyć i uspokoić
4. potrafi zatamować krwotok stosując opatrunek uciskowy
5. wie, że duży krwotok zagraża życiu
6. wie i umie szybko podjąć decyzję i wezwać pogotowie ratunkowe
7. potrafi zastosować postępowanie przeciwstrząsowe wobec poszkodowanego
8. potrafi kontrolować, czy krew dociera poniżej opatrunku i regulować siłę nacisku na opatrunek.

TEMAT 12: POMOC PRZY ZRANIENIACH

Umiejętności: uczeń ...

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie oraz życie poszkodowanego i osób postronnych nie jest zagrożone
2. dba o swoje bezpieczeństwo unikając kontaktu z krwią poszkodowanego
3. zna i rozpoznaje środki opatrunkowe
4. wie, jakie środki zastosować przy mniejszych i większych ranach (plaster, gaza, bandaż)
5. potrafi założyć prosty opatrunek tamujący krwawienie
6. wie, że tamowanie krwawienia należy wykonać jak najszybciej
7. wie, że jeżeli poszkodowana jest kończyna to zmniejszyć się krwawienie przez uniesienie kończyny ku górze

TEMAT 13: POMOC PRZY AMPUTACJI

Umiejętności: uczeń ...

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie oraz życie poszkodowanego i osób postronnych nie jest zagrożone
2. dba o swoje bezpieczeństwo unikając kontaktu z krwią poszkodowanego
3. potrafi zabezpieczyć miejsce po amputacji i kontrolować krwawienie
4. potrafi zabezpieczyć amputowaną kończynę
5. wie, że należy ją schłodzić, ale nie zamrażać

6. rozumie potrzebę oznaczenia godziny amputacji
7. wie, że należy wezwać do osoby poszkodowanej pogotowie

TEMAT 14: POMOC PRZY RANACH KŁUTYCH

Umiejętności: uczeń ...

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie oraz życie poszkodowanego i osób postronnych nie jest zagrożone
2. dba o swoje bezpieczeństwo unikając kontaktu z krwią poszkodowanego
3. wie, że ciała obce, takie jak np. szkło, gwoździe, noże powodują rany kłute
4. wie, że uwidocznionego białego przedmiotu nie należy ruszać
5. potrafi udzielić pomocy, która ma białe ciało obce

TEMAT 15: POMOC PRZY USZKODZENIACH KOŚCI I STAWÓW

Umiejętności: uczeń ...

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie oraz życie poszkodowanego i osób postronnych nie jest zagrożone
2. dba o swoje bezpieczeństwo unikając kontaktu z krwią poszkodowanego
3. wie, jakie są objawy złamań
4. rozpoznaje rodzaj złamania przez delikatne zbadanie poszkodowanego i ewentualne odsłonięcie miejsca urazu
5. potrafi unieruchomić złamanie
6. wie, że na miejsce złamania otwartego należy położyć opatrunek jałowy i umocować go bandażem
7. potrafi udzielić pomocy przy urazach stawów

Przy realizacji tego tematu skorzystaj z: M. Stebelski „Przysposobienie obronne” cz. I, s. 103

TEMAT 16: POMOC PRZY ZATRUCIACH

Umiejętności: uczeń ...

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie oraz życie poszkodowanego i osób postronnych nie jest zagrożone
2. dba o swoje bezpieczeństwo unikając kontaktu z krwią lub jakąkolwiek wydzieliną poszkodowanego
3. wie, jakie są objawy zatruc:
 - lekami
 - alkoholem
 - środkami chemicznymi
 - gazami
4. potrafi udzielić pierwszej pomocy osobie zatrutej
5. wie, że opakowanie po środku spożytym należy zabezpieczyć i przekazać służbom medycznym

Przy realizacji tego tematu skorzystaj z: A. Borowczak „I ty możesz pomóc” Centrum Kształcenia i Konsultacji ResQ. Kraków 2007, s. 143

TEMAT 17: POMOC PRZY WYZIĘBIENIU ORGANIZMU I ODMROŻENIACH

Umiejętności: uczeń ...

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie oraz życie poszkodowanego i osób postronnych nie jest zagrożone
2. wie, że do odmrożeń dochodzi na skutek wychłodzenia ciała, przy przebywaniu przez długi czas w niskiej temperaturze
3. potrafi rozpoznać odmrożoną część ciała
4. potrafi udzielić pierwszej pomocy poszkodowanemu
5. wie, że poszkodowany powinien otrzymać fachową pomoc medyczną
6. zna czynniki, które sprzyjają wychłodzeniu organizmu i odmrożeniom

TEMAT 18: POMOC PRZY OPARZENIACH TERMICZNYCH I CHEMICZNYCH

Umiejętności: uczeń ...

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie oraz życie poszkodowanego i osób postronnych nie jest zagrożone
2. wie, że oparzenie termiczne może być spowodowane działaniem prądu elektrycznego, pioruna oraz kontaktem z ogniem, gorącymi płynami i przedmiotami, parą a dochodzi do niego podczas pożaru, wybuchu, rozlania gorącego płynu
3. wie, że oparzenia chemiczne mogą powodować uszkodzenia tkanek oraz ich martwicę, jeżeli pozostaną w kontakcie ze skórą, a najczęściej spowodowane są przez trzy typy związków chemicznych: kwasy, zasady oraz związki organiczne
4. wie, że głębokość oparzenia determinuje jego stopień
5. wie, że procent poparzonego ciała jest mierzony dłonią w stosunku 1 dłoń = 1%
6. wie, że przy oparzeniu powyżej 10% powierzchni ciała należy poszkodowanego zabezpieczyć przed wychłodzeniem
7. potrafi udzielić pomocy przy oparzeniu termicznym I, II, III stopnia
8. potrafi udzielić pomocy przy oparzeniu chemicznym substancją suchą i płynną
9. udzielając pomocy umie postępować zgodnie z kolejnymi krokami ratowniczymi

Przy realizacji tego tematu skorzystaj z: A. Borowczak „I ty możesz pomóc” Centrum Kształcenia i Konsultacji ResQ. Kraków 2007, s. 96 – 99

TEMAT 19: POMOC PRZY PORĄŻENIACH PRĄDEM O NISKIM I WYSOKIM NAPIĘCIU

Umiejętności: uczeń ...

1. przed podjęciem pomocy, potrafi ocenić czy jego życie oraz życie poszkodowanego i osób postronnych nie jest zagrożone
2. wie, że do porażenia prądem dochodzi wtedy, gdy ciało człowieka znajdzie się w obwodzie elektrycznym i w efekcie płynie przez nie prąd
3. wie, jakie mogą być konsekwencje przepływu prądu przez ciało
4. wie, że przed przystąpieniem do udzielenia pomocy osobie porażonej należy najpierw wyłączyć źródło zasilania (wyłączyć bezpieczniki)
5. rozumie konieczność szybkiego wezwania pogotowia ratunkowego do osoby porażonej a w przypadku porażenia prądem o wysokim napięciu również powiadomienia Zakładu Energetycznego

6. wie, że do porażonego prądem o wysokim napięciu nie można podejść, dopóki nie będzie informacji, że prąd został odłączony
7. potrafi udzielić pierwszej pomocy osobie porażonej przez prąd

Przy realizacji tego tematu skorzystaj z: M. Stebelski „Przysposobienie obronne” cz. I, s. 23

TEMAT 20: POMOC PRZY UKĄSZENIACH PRZEZ PSA, KOTA I DZIKIE ZWIERZĘTA

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że każdy przypadek pogryzienia należy niezwłocznie zgłosić rodzicom bądź opiekunom
2. zna objawy wścieklizny i wie, że zatajenie pogryzienia może skutkować śmiercią osoby poszkodowanej
3. wie, jak udzielić pierwszej pomocy osobie pogryzionej
4. wie, że osobę poszkodowaną obowiązkowo musi obejrzeć lekarz
5. rozumie, że należy odnaleźć zwierzę, które pogryzło i poddać je kontroli weterynaryjnej
6. wie, jak wygląda ślad po ukąszeniu przez żmiję
7. wie, że do takiej osoby trzeba jak najszybciej wezwać pogotowie
8. zna objawy jakie mogą wystąpić u poszkodowanego
9. potrafi udzielić pierwszej pomocy osobie poszkodowanej
10. wie, że do przyjazdu karetki trzeba cały czas kontrolować czynności życiowe osoby poszkodowanej

Przy realizacji tego tematu skorzystaj z: M. Stebelski „Przysposobienie obronne” cz. I, s. 98

TEMAT 21: POMOC PRZY UŻĄDLENIACH

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że użądlenia mogą być niebezpieczne
2. wie, że u osób użądlnych może wystąpić: wstrząs alergiczny, utrata przytomności, zatrzymanie oddechu i krążenia
3. wie, jakie mogą być objawy u poszkodowanego uczulonego na jad po użądleniu pszczoły, osy lub szerszenia
4. wie, że do takiej osoby należy wezwać pogotowie
5. potrafi udzielić pierwszej pomocy osobie użądlniej

Przy realizacji tego tematu skorzystaj z: M. Stebelski „Przysposobienie obronne” cz. I, s. 98

OBSZAR II: BEZPIECZEŃSTWO W RUCHU DROGOWYM

TEMAT 1: BEZPIECZNE PORUSZANIE SIĘ PO DROGACH W MIEŚCIE

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że przez ulicę można przechodzić tylko w miejscach do tego wyznaczonych
2. rozpoznaje te miejsca na drodze
3. zna oznaczenia przejść dla pieszych
4. wie, jak należy przechodzić przez ulicę bez sygnalizacji świetlnej
5. wie, że jeżeli oznakowane przejście dla pieszych znajduje się w odległości powyżej 100 metrów od miejsca w którym się znajduje, to zachowując środki ostrożności może przekroczyć ulicę w tym miejscu
6. wie, na jakim świetle można przekroczyć jezdnię gdy jest sygnalizacja
7. wie, że pieszy w ruchu zawsze powinien być widoczny dla kierujących pojazdami
/adres strony internetowej z której można skorzystać przy omawianiu tematu:

http://pl.wikipedia.org/wiki/Prawo_o_ruchu_drogowym

TEMAT 2: BEZPIECZNE PORUSZANIE SIĘ W RUCHU PIESZYM PO DROGACH POZA TERENEM ZABUDOWANYM

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że na drodze poza terenem zabudowanym należy iść lewą stroną drogi
2. wie, że pieszy w ruchu zawsze powinien być widoczny dla kierujących pojazdami
3. wie, że znaczki odblaskowe na tornistrze i ubraniu gwarantują taką widoczność
4. wie, że maszerując poboczem drogi należy poruszać się w kolumnie jeden za drugim
5. wie, że maszerując poboczem nie można bawić się piłką, lub wzajemnie się popychać. Zna konsekwencje takich zachowań

TEMAT 3: ZNAJOMOŚĆ WYBRANYCH ZNAKÓW DROGOWYCH

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że znaki drogowe dzielą się na informacyjne, ostrzegawcze, nakazu i zakazu
2. wie, o czym informują i jak wyglądają znaki informacyjne:
 - droga z pierwszeństwem, koniec drogi z pierwszeństwem
 - droga jednokierunkowa
 - przystanek autobusowy, trolejbusowy, tramwajowy
 - pierwszeństwo na zwężonym odcinku jezdni
 - parking
 - parking, miejsce zastrzeżone
 - szpital
 - telefon
 - przejście podziemne dla pieszych
 - początek pasa ruchu powolnego
 - koniec pasa ruchu powolnego
3. wie, o czym ostrzegają i jak wyglądają znaki ostrzegawcze:
 - przejście dla pieszych
 - ustęp pierwszeństwa
 - sygnały świetlne

- przejazd kolejowy z zaporami, przejazd kolejowy bez zapór
 - niebezpieczny zakręt w prawo
 - niebezpieczny zakręt w lewo
 - skrzyżowanie dróg
 - skrzyżowanie z drogą podporządkowaną występującą po obu stronach
 - próg zwalniający
 - zważenie jezdni obustronne, prawostronne, lewostronne
4. wie, co nakazują i jak wyglądają znaki nakazu:
- kompilacja 3 znaków: droga pieszo – rowerowa
 - droga dla rowerów, koniec drogi dla rowerów
 - droga dla pieszych, koniec drogi dla pieszych
 - nakaz jazdy w lewo za znakiem, nakaz jazdy w prawo za znakiem, nakaz jazdy prosto
 - minimalna prędkość
 - ruch okrężny
5. wie, czego zakazują i jak wyglądają znaki zakazu:
- zakaz wjazdu, zakaz wjazdu rowerów
 - zakaz ruchu w obu kierunkach
 - zakaz skręcania w lewo, zakaz skręcania w prawo
 - zakaz ruchu pieszych
 - zakaz zawracania
 - zakaz wyprzedzania
 - pierwszeństwo dla nadjeżdżających z przeciwka
 - zakaz postoju
 - zakaz zatrzymywania się
 - ograniczenie prędkości

Wie jak wyglądają znaki odwołujące znaki zakazu

/adres strony internetowej z której można skorzystać przy omawianiu tematu:

www.znaki-drogowe.pl /

TEMAT 4: UMIEJĘTNOŚĆ PORUSZANIA SIĘ PO MIASTECZKU RUCHU DROGOWEGO NA ROWERZE

Umiejętności: uczeń ...

1. potrafi wsiąść na rower i jechać nim po wyznaczonej trasie
2. zna, rozpoznaje i stosuje się do znaków drogowych wyszczególnionych w temacie powyższym
3. potrafi bezpiecznie zatrzymać rower i z niego zsiąść
4. wie, do czego służy rowerzyście kask, ochraniacze na kolana, ochraniacze na łokcie
5. rozpoznaje i nazywa ważniejsze elementy roweru: kierownica, koła, rama, łańcuch, pedały, siodełko, hamulce, przerzutka, lampa przednia, lampa tylna, pompka, błotniki

TEMAT 5: BEZPIECZNE PORUSZANIE SIĘ ŚRODKAMI KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że nie wolno biegać wokół przystanku czekając na autobus
2. wie, że wsiadając do autobusu należy wsiadać pojedynczo i nie wolno się pchać
3. wie, że po wejściu do autobusu należy niezwłocznie skasować bilet
4. rozumie dlaczego należy zająć miejsce siedzące – jeżeli takowe jest wolne
5. rozumie konieczność trzymania się poręczy jeżeli w autobusie nie ma miejsc siedzących i podczas jazdy musi stać

6. zna konsekwencje siadania na poręczach, które znajdują się w autobusach „przegubowych”

Rady do zapamiętania:

- podczas jazdy autobusu nigdy nie wychylaj się przez okno, ani nie wystawiaj rąk
- na siedzeniach zawsze siedzimy, nigdy nie stoimy
- nigdy nie zagaduj kierowcy podczas jazdy
- po wyjściu z autobusu, chcąc przejść na drugą stronę, poczekaj aż autobus odjedzie.

TEMAT 6: WYPADEK DROGOWY Z UDZIAŁEM CYSTERNY

Umiejętności: uczeń ...

1. informuje o wypadku dzwoniąc na numer 112
2. wie, że podczas wzywania pomocy należy podać kod przewożonego materiału znajdujący się na pomarańczowej tabliczce umieszczonej z tyłu i z przodu samochodu - cysterny
3. wie, że substancje wydobywające się z uszkodzonej cysterny mogą zagrażać życiu
4. nie wpada w panikę, stara się opanować negatywne emocje
5. dba o swoje bezpieczeństwo
6. wie, że miejsce wypadku na ulicy jest niebezpieczne
7. potrafi zabezpieczyć miejsce wypadku i ostrzegać o nim (trójkąt ostrzegawczy w odpowiedniej odległości)
8. sam nie podchodzi do pojazdu
9. jeżeli z pojazdu wyjdą poszkodowani wie, że należy zatrzymać ich w bezpiecznym miejscu na poboczu
10. potrafi prawidłowo ocenić stan poszkodowanych
11. potrafi prawidłowo określić rodzaj wypadku

OBSZAR III EKOLOGIA

TEMAT 1: EKOLOGICZNA GOSPODARKA W DOMU

Umiejętności: uczeń ...

1. uświadamia sobie ogromne znaczenie sposobu życia każdego z nas dla stanu środowiska:
 - wie w jaki sposób można oszczędzać wodę we własnym domu
 - wie w jaki sposób można oszczędzać energię we własnym domu
 - rozumie potrzebę segregacji odpadów już na poziomie gospodarstwa domowego
 - rozumie, że korzystanie z samochodu nie zawsze jest konieczne i wie, w jaki sposób ograniczyć uciążliwość komunikacji samochodowej dla środowiska.
2. rozumie własną współodpowiedzialność za stan naszego środowiska

TEMAT 2: SEGREGACJA ODPADÓW

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że materiał odpadowy można segregować
2. rozumie potrzebę segregacji materiału odpadowego
3. zna kolory pojemników do segregacji odpadów
4. wie, że szkło bezbarwne można wrzucić do kontenera w kolorze białym
5. wie, że szkło kolorowe można wrzucić do kontenera w kolorze zielonym
6. wie, że papier wrzuca się do kontenera w kolorze niebieskim
7. wie jak wyglądają kontenery na tworzywa sztuczne i metale – pojemnik w kolorze żółtym
8. wie, że są specjalne pojemniki na zużyte baterie (których nie wolno wyrzucać do kosza na zwykłe odpadki)

TEMAT 3: ODPOWIEDZIALNE ZAKUPY

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, w jaki sposób można „z głową” robić zakupy
2. nie kupuje towarów, o których wie, że są szkodliwe dla środowiska, by nie zostać posiadaczem całej masy zbędnych, szkodliwych również dla zdrowia rzeczy
3. wie, jakie są mechanizmy działania reklamy, promocji, super ofert
4. wie, że na produktach ekologicznych pojawiają się eko – znaki i potrafi je rozpoznać

TEMAT 4: OCHRONA PRZYRODY NA SZLAKU TURYSTYCZNYM

Umiejętności: uczeń ...

1. zna i rozpoznaje wybrane rośliny chronione (konwalia majowa, krokus, zawilec i inne)
2. wie, że roślin, które są pod ochroną nie można zrywać lub niszczyć
3. wie, że podczas wycieczki należy się poruszać po wyznaczonym szlaku lub drodze
4. rozumie, że materiał odpadowy w postaci papierków, torebek foliowych, butelek, chusteczek itp. Powinien być wyrzucony do kosza na odpadki, lub zabrany ze sobą do miejsca, w którym można go wyrzucić
5. wie, że pozostawiony na szlaku materiał odpadowy niszczy i zaśmieca środowisko
6. wie, że materiał odpadowy w postaci szkła pozostawiony na słońcu może stać się przyczyną pożaru

TEMAT 5: GATUNKI ROŚLIN ZAGROŻONYCH W POLSCE

Umiejętności: uczeń ...

1. potrafi rozpoznać i wymienić gatunki roślin zagrożonych w Polsce
2. zrozumienie, iż wszystkie żyjące organizmy mają taką samą wartość ekologiczną i swoje miejsce w łańcuchu życia
3. wie, dlaczego warto chronić tereny dzikie i jaka jest ich wartość

przygotowując uczniów z tego tematu można skorzystać z e strony internetowej:

http://pl.wikipedia.org/wiki/Polska_Czerwona_Ksi%C4%99ga_Ro%C5%9Blin

OBSZAR IV: OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA

TEMAT 1: POŻAR W MIESZKANIU

Umiejętności: uczeń ...

1. nie wpada w panikę kiedy stwierdza, że w jego mieszkaniu wybuchł pożar
2. przed otwarciem drzwi:
 - sprawdza: jeżeli spod drzwi nie wydobywa się dym i ogień, klamka i drzwi nie są gorące szybko opuszcza przez nie pomieszczenie zagrożone i wychodzi przed budynek a następnie dzwoni z budki telefonicznej na numer alarmowy 112 podając gdzie się pali, co się pali, czy zagrożone jest życie ludzkie, podaje numer telefonu z którego dzwoni oraz przedstawia się
 - sprawdza, czy spod drzwi wydostaje się ogień, dym? – jeżeli widzi dym, ogień, wtedy nie otwiera drzwi!
 - jeżeli nie zobaczył dymu – sprawdza dotykiem, czy drzwi są ciepłe, gorące – jeżeli są gorące, wtedy nie otwiera drzwi!
 - Jeżeli nie zobaczył dymu, oraz drzwi nie są gorące – sprawdza dotykając ostrożnie dłonią, czy klamka jest ciepła, gorąca – jeżeli jest ona gorąca, wtedy nie otwiera drzwi!
 - mając dostęp do telefonu dzwoni na numer alarmowy 112 podając informacje jw. ; następnie otwiera okno i woła o pomoc
3. wie, że w zadymionym pomieszczeniu należy poruszać się przy podłodze ponieważ tam jest najmniej dymu
4. wie, że nie można w czasie pożaru chować się do szafy, wchodzić na nią, lub wchodzić pod łóżko, ponieważ to utrudnia strażakom odnalezienie człowieka w zadymionym lub palącym się pomieszczeniu
5. wie jak wygląda strażak w pełnym umundurowaniu w akcji i nie boi się go, reaguje głosem na jego wołanie
6. zna podstawowe przyczyny powstawania pożarów
7. wie, że należy unikać kontaktów z ogniem
8. wie, że nie wszystko gasi się wodą (urządzenia pod napięciem i palący się tłuszcz)

przygotowując uczniów z tego tematu można skorzystać ze strony internetowej:

DODN serwer e-learningowy – (www.dodn.jgora.pl) – **E-DORADZTWO – Pierwsza pomoc i edukacja dla bezpieczeństwa.** Temat: *Zachowanie się dziecka w czasie pożaru-*

TEMAT 2: POŻAR W SZKOLE

Umiejętności: uczeń ...

1. zna drogę ewakuacyjną i oznaczające ją symbole
2. zna podstawowe przyczyny powstawania pożarów
3. zna sygnał dzwonka alarmowego obowiązującego w szkole
4. odpowiednio reaguje na sygnały dźwiękowe
 - szybko wstaje z ławki i bez paniki ustawia się w parach przy drzwiach
 - przypomina nauczycielowi o zamknięciu okien
 - pamięta o zabraniu zwierzątk z klasy (jeżeli takie jest)

- po wyjściu z klasy porusza się przy ścianie w zależności od stopnia zadymienia albo w pozycji wyprostowanej albo jak najbliżej podłogi
 - kierując się symbolami ewakuacyjnymi opuszcza budynek szkolny
 - wie, że nie może samowolnie oddalić się od grupy klasowej bo będzie poszukiwany a wtedy narazi życie strażaka
5. wie, że należy unikać kontaktów z ogniem
 6. podporządkowuje się służbom ratowniczym w przypadku ewakuacji
 7. wie, że nie wszystko gasi się wodą (urządzenia pod napięciem i palący się tłuszcz)
 8. jest gotowy do niesienia pomocy innym w razie pożaru – dbając przede wszystkim o własne bezpieczeństwo

TEMAT 3: POŻAR W LESIE

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że w lesie nie wolno rozpalać ogniska
2. nie wpada w panikę, kiedy stwierdza, że w pobliżu miejsca w którym się znajduje w lesie pali się
3. opuszcza zagrożony teren udając się w kierunku przeciwnym do miejsca w którym widać dym,
4. będąc bezpiecznym, powiadamia służby ratownicze dzwoniąc na numer 112 (informuje gdzie się pali, co się pali, czy zagrożone jest życie ludzkie, podaje numer telefonu z którego dzwoni oraz przedstawia się)

OBSZAR V: OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA

TEMAT 1: PRZED POWODZIĄ

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że w Regionalnym Zarządzie Gospodarki Wodnej można uzyskać informację, czy mieszkasz na terenie zagrożonym powodzią
2. zna sygnał alarmowy obowiązujący w jego miejscowości – ostrzegający przed powodzią
3. zna 3 kolory flag wzywających o pomoc
4. potrafi powiedzieć jakiej pomocy oczekuje powodzianin machając flagą:
 - białą
 - czerwoną
 - niebieską
5. rozumie potrzebę rozmowy i instruktarzu w gronie rodzinnym dotyczącym bezpiecznego zachowania na wypadek powodzi

TEMAT 2: GDY WIADOMO, ŻE POWÓDŹ CIĘ NIE OMINIE

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że należy zabezpieczyć się w większą ilość worków z piaskiem
2. wie, jak zadbać o zwierzęta
3. wie, że należy wyłączyć główne zasilanie elektryczne i dopływ gazu
4. wie, jak przygotować mieszkanie (zabezpieczyć meble i dokumenty)
5. wie, że rodzina powinna się zaopatrzyć w większą ilość wody pitnej oraz jedzenia (głównie konserwy, lub inne produkty hermetycznie zamknięte)
6. wie, co zrobić z samochodem
7. rozumie potrzebę ewakuacji w bezpieczne miejsce, oraz wspólnie z rodziną zna drogę do tego miejsca
8. wie, w jakie niezbędne rzeczy powinien być zaopatrzony na wypadek nadejścia katastrofy

TEMAT 3: W CZASIE POWODZI

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że podczas wystąpienia powodzi nie wolno wpadać w panikę, stara się opanować negatywne emocje
2. wie, że należy słuchać lokalnych komunikatów radiowych (radio na baterie)
3. rozumie konieczność opuszczenia swojego domu, kiedy tak nakazują lokalne władze i zna konsekwencje grożące całej rodzinie w razie niezastosowania się do powyższego nakazu
4. wie, jak należy się zachować, jeżeli samochód, którym się ewakuujecie ugrzęźnie na zalanym obszarze
5. wie, że zwierzęta powinny być uwolnione z pozamykanych pomieszczeń, by mogły same ratować swoje życie
6. wie, że nie wolno korzystać ze zbiorników ujęć wody na terenach zalanych a jedynie z wody pitnej zabezpieczonej wcześniej
7. wie, że jeżeli woda szybko się przemieszcza, nie należy chodzić po terenach zalanych – zna konsekwencje

TEMAT 3: GDY WODA USTĄPI

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że jak najdłużej należy pozostać poza zasięgiem wód powodziowych
2. rozumie konieczność słuchania komunikatów radiowych (telewizyjnych)
3. rozumie konieczność sprawdzenia, czy zalany budynek nie grozi zawaleniem (przed przystąpieniem do sprzątnia)
4. wie, że przed przystąpieniem do usuwania skutków powodzi powinno się sfotografować stan zastany po powodzi – celem dokumentacji
5. wie, że należy pomagać przy sprzątniu popowodziowym i potrafi wymienić jak to robić

przygotowując uczniów z tego tematu można skorzystać z e stron internetowych:

www.zosprp.pl

www.straz.gov.pl

http://www.czkw.wroc.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=57&Itemid=84

OBSZAR VI: BEZPIECZEŃSTWO DNIA CODZIENNEGO

TEMAT 1: ZACHOWANIE W PRZYPADKU KONTAKTU Z OSOBĄ NIEZNAJOMĄ

Umiejętności: uczeń ...

1. ma świadomość zagrożenia wynikającego z kontaktów z nieznaną osobą
2. wie o sposobach w jakich źli ludzie próbują oszukiwać
3. umie odmówić – potrafi zastosować w praktyce komunikat – „nie”
4. rozumie, dlaczego nie może iść z nieznanym i zachowuje w kontakcie z nim bezpieczną odległość
5. potrafi skutecznie bronić się w takich sytuacjach: jeżeli nieznanemu użyje wobec Ciebie przemocy fizycznej, wołaj: *nie jesteś moją mamą (moim tatą), zostaw mnie, ratunku*
6. umie odmówić nieznanemu w konkretnej sytuacji
7. wie, że ma o wszystkim powiadomić rodziców lub opiekunów
8. wie, że może o wszystkim powiadomić funkcjonariusza Policji lub Straży Miejskiej

TEMAT 2: NIEZNAJOMY ZAPRASZAJĄCY DO SAMOCHODU

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, jak powinien zareagować, kiedy ktoś nieznanemu chce czegoś od niego
2. umie odmówić – potrafi zastosować w praktyce komunikat – „nie”
3. wie, że nie może wsiadać z obcymi do samochodu
4. wie, że w razie zaistnienia sytuacji namawiania do wspólnej jazdy z nieznanym, powinien szybko oddalić się, idąc w przeciwną stronę niż ten jadący samochód
5. zna konsekwencje mogące wynikać z zaistniałej sytuacji
6. wie, że ma o zdarzeniu powiadomić rodziców, opiekunów lub inne dorosłe znane osoby

TEMAT 3: ZACHOWANIE W PRZYPADKU ZNALEZIENIA ZWIERZĘCIA

Umiejętności: uczeń ...

1. nie dotyka przypadkowo spotkanych obcych zwierząt
2. jeżeli zwierzę jest ranne lub wygląda na chore, potrafi oznakować miejsce znalezienia, zachowując bezpieczną odległość
3. wie, że należy powiadomić dorosłych o znalezieniu zwierzęcia (chorego, podejrzenie łagodnego, rannego, itp.)

TEMAT 4: ZACHOWANIE W PRZYPADKU ATAKU PSA

Umiejętności: uczeń ...

1. nie ufa nieznanym zwierzętom
2. wie, jak należy zachować się podczas ataku psa (w razie ataku psa możesz rzucić mu to co trzymasz w dłoni ale nie wolno uciekać. Stój z rękoma wciśniętymi pod brodę, nogami ściśle złączonymi i nie patrz na psa. Gdyby pies cię przewrócił przyjmij pozycję „KAMIENIA”, osłaniając rękami swój kark i uszy a palce dłoni spleć na karku „do wewnątrz”
3. rozumie potrzebę natychmiastowego poinformowania dorosłych w razie ukąszenia, zadrapania lub pogryzienia przez zwierzę

TEMAT 5: ZACHOWANIE W PRZYPADKU ZNALEZIENIA DZIWNEGO PAKUNKU

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że rzeczy znalezione mogą stanowić zagrożenie i zanim podniesie coś z ziemi, przygląda się temu dokładnie. Jeżeli ma wątpliwości – nie dotyka
2. zanim podniesie coś z ziemi zastanowi się, czy przedmiot ten może stanowić niebezpieczeństwo dla niego i innych
3. nie bierze do ręki przedmiotów rozpoznanych jako niebezpieczne lub budzących wątpliwości
4. poinformuje jak najszybciej dorosłego (rodzic, nauczyciel, policjant) o tym gdzie leży niebezpieczny przedmiot

TEMAT 6: ZACHOWANIE W PRZYPADKU ZNALEZIENIA PORTMONETKI

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że rzeczy znalezione mogą stanowić zagrożenie
2. zanim podniesie coś z ziemi zastanowi się, czy przedmiot ten może stanowić niebezpieczeństwo dla niego i innych
3. rozumie, że rzeczy należące do kogoś innego powinny jak najszybciej wrócić do właściciela
4. potrafi zredagować ogłoszenie w którym informuje, że znaleziono, na ulicy... , w miejscu ..., kontakt pod numerem telefonu , w godzinach ... (podaje godziny w których na pewno ktoś dorosły jest w domu)
5. wie, że w ogłoszeniu nie podaje się pełnego opisu znalezionej rzeczy, ani jej zawartości
6. wie, że ogłoszenie należy rozwiesić blisko miejsca znalezienia portmonetki
7. szuka pomocy u dorosłych (rodziców lub opiekunów) w celu zredagowania ogłoszenia i odnalezienia właściciela znalezionej rzeczy.

TEMAT 7: BEZPIECZNIE Z PRĄDEM

Umiejętności: uczeń ...

1. zna numer telefonu na pogotowie energetyczne
2. rozpoznaje znak ostrzegający przed urządzeniem pracującym pod napięciem
3. wie jak się zachować, kiedy zobaczy zerwany ze słupa przewód wiszący lub leżący na ziemi
4. zna dobre i złe przewodniki prądu elektrycznego
5. wie czy można a czym nie wolno gasić palących się urządzeń elektrycznych
6. wie jak należy się zachować będąc świadkiem wypadku porażenia prądem elektrycznym
7. zna przykłady niedozwolonego postępowania z urządzeniami działającymi na prąd
8. zna zagrożenia wynikające z zabaw pod liniami wysokiego napięcia
9. wie, dlaczego na słupy wysokiego napięcia nie wolno się wspinać
10. wie, że nie wolno bawić się w pobliżu słupów elektrycznych,
11. wie, że nie wolno wchodzić do stacji transformatorowych,
12. wie, że należy korzystać ze sprzętu i urządzeń elektrycznych tylko z atestem bezpieczeństwa
13. wie, że nie wolno korzystać z urządzeń elektrycznych w zetknięciu z wodą: kąpiel, mokre ręce
14. rozumie, że należy korzystać tylko z nieuszkodzonych instalacji elektrycznych
15. wie, że nie wolno ustawiać grzejników blisko materiałów palnych
16. wie, że nie wolno naprawiać bezpieczników drutem
17. wie, że należy przestrzegać zasad naprawy sprzętu elektrycznego: wyłączenie z prądu

TEMAT 8: NIEBEZPIECZENSTWA ZWIĄZANE Z SURFOWANIEM PO SIECI W INTERNECIE

Umiejętności: uczeń ...

1. zna zagrożenia wynikające z nawiązywania znajomości przez internet
2. wie, że rozmowa z obcym w sieci może być cennym źródłem informacji dla potencjalnego przestępcy
3. wie, że różne rzeczy prezentowane w serwisach aukcyjnych (np. www.allegro.pl) po atrakcyjnych cenach mogą pochodzić z kradzieży i nie należy ich zakupować
4. wie, że bez konsultacji z rodzicami lub opiekunami nie wolno przez internet podawać swoich danych osobowych w formularzach na stronach www.
5. nie zapomina, że w każdej chwili, gdy coś go zdenerwuje, lub sprawi, że poczuje się zakłopotany, może się wylogować z sieci.

adres strony internetowej z której można skorzystać przy omawianiu tematu:

www.dzieckowsieci.pl

TEMAT 9: NIEBEZPIECZEŃSTWA WYNIKAJĄCE Z ZABAW ZE ŚRODKAMI PIROTECHNICZNYMI

Umiejętności: uczeń ...

1. zna konsekwencje wynikające z zabaw z użyciem różnego rodzaju petard
2. wie, że z niektórych petard wolno korzystać tylko w obecności osoby dorosłej
3. zna konsekwencje jakie mogą wynikać kiedy na ulicy środkami pirotechnicznymi straszeni są ludzie – zwłaszcza osoby starsze i dzieci
4. potrafi szybko zareagować, kiedy w jego obecności z powodu użycia środka pirotechnicznego stała się kłopotliwa sytuacja

TEMAT 10: NIEBEZPIECZEŃSTWA ZWIĄZANE Z ZAŻYWANIEM NARKOTYKÓW, ALKOHOLIZMEM I NIKOTYNĄ

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, jak używki wpływają na człowieka
2. zna mechanizmy powodujące uzależnienie od tych środków
3. wie w jakim stanie znajduje się organizm człowieka „na głodzie”
4. zna sposoby rozprowadzania narkotyków i wciągania w nałóg
5. rozumie konieczność poinformowania zaufanej osoby dorosłej w przypadku, gdy jest świadkiem sprzedaży narkotyków, alkoholu lub papierosów osobom nieletnim
6. rozumie konieczność poinformowania zaufanej osoby dorosłej w przypadku, gdy wie, że koledzy lub koleżanki zażywają narkotyki, palą papierosy lub piją alkohol
7. wie, jakie są konsekwencje prowadzenia pojazdu w stanie po spożyciu alkoholu, nietrzeźwości lub będąc pod wpływem środków odurzających

/wiele ciekawych broszur można znaleźć na policji lub posiadają je strażnicy miejscy/

TEMAT 11: PRZEMOC W SZKOLE

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, co oznaczają sformułowania przemoc i agresja w szkole
2. potrafi wyjaśnić, dlaczego należy przeciwstawiać się przemocy
3. rozumie potrzebę poinformowania o fakcie osobę dorosłą
4. wie, do kogo w szkole zgłosić się celem uzyskania pomocy

5. potrafi wskazać osobę, do której można się zwrócić o pomoc

TEMAT 12: PRZEMOC W RODZINIE

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że ma prawo do życia w miłości
2. wie jak powinno wyglądać prawidłowe życie rodzinne
3. wie, co kryje się pod pojęciem przemoc w domu rodzinnym
4. rozumie konieczność poinformowania o tym odpowiednie osoby
5. wie, że może skorzystać z telefonu i zadzwonić na *niebieską linię*
6. zna skutki jakie może wywołać agresja i przemoc skierowana do członków rodziny
7. potrafi – wskazując odpowiednią osobę dorosłą - pomóc innej osobie, która nie umie sobie poradzić ze złą sytuacją w domu

TEMAT 13: ZŁY DOTYK

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że każdy człowiek ma prawo do intymności i prywatności
2. rozumie i szanuje prywatność innych
3. zna pojęcie „złego dotyku”
4. wie, że o wystąpieniu takiego zjawiska należy mówić a nie zatajać
5. wie gdzie można zwrócić się o pomoc w rozwiązaniu problemu
6. nie wini siebie za zaistniałą sytuację

OBSZAR VII: TURYSTYKA I REKREACJA

TEMAT 1: SZLAKI W GÓRACH

Umiejętności: uczeń ...

1. wie jak należy przygotować się do wyjścia w góry, wiedząc że warunki pogodowe często ulegają tam zmianie
2. wie jak należy zachowywać się w górach
3. wie że w górach można poruszać się tylko po wyznaczonych szlakach
4. zna konsekwencje nieprzestrzegania powyższego nakazu
5. wie, że w góry nie powinien iść sam bez opieki dorosłych
6. wie dlaczego przed wyruszeniem na szlak powinno się w schronisku bazowym pozostawić informację: jaki jest cel wyprawy, szlak którym będziecie się poruszać oraz przewidywany czas powrotu
7. wie kto pomaga turystom w górach, oraz jak oznakowany jest pies wspierający ratowników w poszukiwaniach
8. zna kolory szlaków
9. wie jak zachować się jeżeli uczestnik wycieczki uległ kontuzji
10. potrafi zabezpieczyć uszkodzonego w górach, oraz wie jak wezwać pomoc

TEMAT 2: SZLAKI ROWEROWE I PIESZE

Umiejętności: uczeń ...

1. potrafi powiedzieć, co to jest szlak rowerowy
2. zna oznakowania szlaków rowerowych w mieście i poza miastem
3. zna oznakowania szlaków pieszych turystycznych i górskich
4. wie, że na szlaku obowiązuje ruch prawostronny
5. rozumie, że będąc w grupie na szlaku poruszamy się w kolumnie a nie jeden obok drugiego
6. potrafi posłużyć się mapą i zaplanować trasę jednodniowej wycieczki pieszej lub rowerowej z uwzględnieniem przewidywanego czasu jej trwania, warunków geograficznych i stopnia trudności trasy, warunków bezpieczeństwa, atrakcji na trasie, miejsc o dużej wartości historycznej i kulturalnej
7. potrafi wymienić rzeczy, które zabierze ze sobą na taką wycieczkę

adres strony internetowej z której można skorzystać przy omawianiu tematu:

http://pl.wikipedia.org/wiki/Szlak_rowerowy

TEMAT 3: ZABYTKI NA TURYSTYCZNYM SZLAKU

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, jakie budowle określane są mianem zabytków
2. rozpoznaje oznakowanie zabytków
3. wie, że zabytkowe budowle bez względu na ich stan są pod ochroną i nie wolno ich dewastować poprzez zaśmiecanie lub rysowanie na murach
4. wie, że w budowlach sakralnych należy zachowywać się godnie, oraz nie przeszkadzać w trwających w tym czasie nabożeństwach
5. bez względu na to, czy znajduje się w kościele katolickim, kościele prawosławnym, synagodze, meczecie (lub w innej świątyni), swoją postawą powinien wyrażać szacunek dla osób wierzących

6. wie, że chcąc zwiedzać budowle sakralne trzeba być odpowiednio ubranym
7. wie, że zabytkowych rzeźb, malowideł – zarówno na płótnie jak i na ścianach – nie należy dotykać
8. rozumie, że będąc świadkiem niszczenia obiektu stanowiącego zabytek powinien zgłosić to policjantowi lub strażnikowi miejskiemu
9. wie, jak odpowiednio należy się zachować w muzeach – chodzenie w grupie, zachowanie ciszy, nie dotykane eksponatów.

TEMAT 4: BEZPIECZNIE NAD WODĄ

Umiejętności: uczeń ...

1. zna zasady bezpiecznego użytkowania akwenów wodnych
2. wie, że wychodząc nad wodę należy poinformować o tym rodziców lub opiekunów
3. wie, że nie wolno się kąpać na kąpieliskach niestrzeżonych (brak flagi i ratownika), lub oznakowanych jako niebezpieczne
4. wie, że flaga biała oznacza, że kąpiel jest dozwolona
5. wie, że flaga czerwona oznacza zakaz kąpieli w tym czasie
6. wie, że skoki do wody na główkę bez dokładnej znajomości dna mogą się skończyć urazem kręgosłupa
7. zna konsekwencje złych zabaw w wodzie
8. potrafi rozpoznać ratownika
9. potrafi wezwać pomoc do osoby tonącej, rozumiejąc że podpinięcie bliskie do osoby tonącej może stać się zagrożeniem życia własnego
10. potrafi udzielić pomocy osobie porażonej przez słońce
11. rozumie konieczność używania podczas kąpieli słonecznych kremów z wysokimi filtrami
12. wie co to jest kapok, wiosło, koło ratunkowe, gwizdek, rzutka ratunkowa, sprzęt do nurkowania, łódź ratunkowa, tuba słuchowa i do czego służą te rzeczy
13. wie, że podczas przejażdżek wodnych powinien zawsze mieć na sobie kapok

/przygotowując uczniów z tego tematu można skorzystać z broszury „Z wodą za pan brat” wydanej przez wydawnictwo BOG& ART Kajetanów 117, k/Kielc 25 – 050 ZAGNAŃSK

TEMAT 5: BEZPIECZNE PRZETRWANIE PODCZAS ZAGUBIENIA W LESIE

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że nie wolno w lesie oddalać się od swoich opiekunów
2. rozumie, że w przypadku zaginięcia nie można bez celu błąkać się po lesie, ale należy pozostać w wybranym miejscu i oczekiwać pomocy
3. wie, czym może skończyć się ściąganie z siebie odzieży
4. umie wybrać i przygotować sobie odpowiednie i bezpieczne miejsce w lesie i prawidłowo je oznakować
5. wie, że dorośli będą go szukać i słysząc nawoływania potrafi współpracować podczas poszukiwań

Rady do zapamiętania:

- ✓ Kiedy zagubisz się w lesie, nie idź dalej, tylko zatrzymaj się w miejscu
- ✓ Poszukaj i wybierz odpowiednie miejsce przy drzewie
- ✓ Sprawdź, czy to drzewo nie jest najwyższe w okolicy, jeżeli tak, poszukaj niższego drzewa, ponieważ w czasie burzy takie drzewo może ściągnąć piorun
- ✓ Przytul się do wybranego drzewa i wybierz imię dla niego
- ✓ Zbuduj przy tym drzewie szalę z zeschniętych konarów i patyków dostępnych na ziemi w lesie (nie wolno niszczyć środowiska przyrodniczego)

- ✓ Przygotuj ściółkę w szałasie izolującą bezpośrednio od ziemi (mech, patyki, szyszki – układane warstwami)
- ✓ Ułóż 3 rzędową sygnalizację, lub napis SOS przy najbliższej drodze lub terenie odkrytym (użyj materiału przyrodniczego: szyszki, kamienie lub długie patyki)
- ✓ Postaw ogrodzenia wokół szałas (wbijanie patyków)
- ✓ Udekoruj najbliższe drzewka materiałami odpadowymi (chusteczki higieniczne, serwetki papierowe, opakowania po batonikach, reklamówki)
- ✓ Co jakiś czas emituj sygnały dźwiękowe umożliwiających poszukującym lokalizację zagubionego (użycie gwizdka, bądź wołaj)
- ✓ Pozyskaj przyjaciela (robaczek, motylek, itp.) abyś nie czuł się taki samotny

TEMAT 6: BEZPIECZEŃSTWO NA KONCERTACH MUZYKI MŁODZIEŻOWEJ (IMPREZA MASOWA):

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że zgodę na przeprowadzenie imprezy masowej udziela właściwy wójt, burmistrz lub prezydent – w zależności od miejsca przeprowadzenia imprezy masowej.
2. wie, że imprezy masowej mogą być dwojakiego rodzaju: „zwykłe” i „podwyższonego ryzyka”; na imprezach masowych podwyższonego ryzyka obowiązują znacznie surowsze wymogi dotyczące bezpieczeństwa.
3. wie, że przepisy dot. imprez masowych reguluje ustawa *o bezpieczeństwie imprez masowych*.
4. wie, że wnoszenie i posiadanie na imprezie masowej napojów alkoholowych (nawet piwa!) jest zabronione (osoba popełnia wykroczenie - może zostać ukarana karą grzywny nie mniejszą niż 2 tys. zł).
5. wie, że w czasie imprezy masowej musi stosować się do poleceń służby porządkowo-informacyjnej oraz policji, straży pożarnej, straży granicznej i żandarmerii wojskowej.
6. wie, że małoletni uczestnik imprezy masowej na jej terenie imprezy masowej i w czasie jej trwania może przebywać jedynie pod opieką osoby dorosłej.
7. zna konsekwencje nie podporządkowania się poleceniom służby porządkowej (osoba popełnia wykroczenie - może zostać ukarana karą grzywny nie mniejszą niż 2 tys. zł).
8. zna konsekwencje jakie grożą za przebywanie w strefie nie przeznaczonej dla publiczności (osoba popełnia wykroczenie - może zostać ukarana karą grzywny nie mniejszą niż 2 tys. zł).
9. wie, że na imprezie masowej zabronione jest wnoszenie i posiadanie (i używanie!) wyrobów pirotechnicznych i innych materiałów pożarowo niebezpiecznych (osoba która to zrobi popełnia wykroczenie - może zostać ukarana karą grzywny nie mniejszą niż 2 tys. zł).

TEMAT 7: BEZPIECZEŃSTWO NA MASOWYCH IMPREZACH SPORTOWYCH:

Umiejętności: uczeń ...

1. wie, że przepisy dot. bezpieczeństwa na meczach piłkarskich reguluje ustawa *o bezpieczeństwie imprez masowych*.
2. wie, że wnoszenie i posiadanie na imprezie masowej napojów alkoholowych (nawet piwa!) jest zabronione (osoba popełnia wykroczenie - może zostać ukarana karą grzywny nie mniejszą niż 2 tys. zł).
3. wie, że w czasie imprezy masowej musi stosować się do poleceń służby porządkowo-informacyjnej oraz policji, straży pożarnej, straży granicznej i żandarmerii wojskowej.
4. wie, że w czasie meczu (nawet w czasie przerwy) nie można wbiegać na murawę boiska (osoba popełnia przestępstwo, za które może jej zostać wymierzona nawet kara pozbawienia wolności do lat 3).

5. wie, że w czasie meczu (imprezie masowej) zabronione jest wnoszenie i posiadanie (i używanie!) wyrobów pirotechnicznych i innych materiałów pożarowo niebezpiecznych (osoba popełnia wykroczenie - może zostać ukarana karą grzywny nie mniejszą niż 2 tys. zł).
6. zna konsekwencje nie podporządkowania się poleceniom służby porządkowej (osoba popełnia wykroczenie - może zostać ukarana karą grzywny nie mniejszą niż 2 tys. zł).
7. wie o tym, że jeżeli osoba, która popełniał czyny zabronione ustawą i jednocześnie zasłania twarz (np. chustką) to kara jaką wymierzy sąd za ten czyn może zostać znacznie zwiększona.
8. wie, że osoba która złamie przepisy ustawy *o bezpieczeństwie imprez masowych* może zostać ukarana przez sąd powszechny karą zakazu wstępu na imprezy masowe (tzw. „zakaz stadionowy”).
9. wie, że organizator meczy może zastosować tzw. „zakaz klubowy” polegający na zakazie uczestniczenia w kolejnych imprezach masowych przeprowadzanych przez tego samego organizatora (np. klub piłkarski), nakładany przez organizatora na osobę, która dopuściła się naruszenia regulaminu obiektu lub regulaminu imprezy masowej.
10. wie, że sprzedaż biletów na mecz piłkarski (jeśli jest imprezą masową) następuje po okazaniu dokumentu potwierdzającego tożsamość osoby.
11. wie, że organizator meczu (masowej imprezy sportowej) może sprzedawać bilety tylko na (numerowane) miejsca siedzące.
12. zna zasadę fair play stosowaną w sporcie
13. zna pojęcia: rasizm, antysemityzm i ksenofobia, oraz negatywne skutki propagowania tych idei
14. wie, że zachowania rasistowskie, antysemickie i ksenofobiczne na sportowych imprezach masowych mogą stać się przyczyną agresywnych zachowań kibiców

ŹRÓDŁA

Zakres tematyki konkursowej w myśl nowej podstawy programowej wychowania przedszkolnego uwzględnia następujące treści:

pkt 6 Wdrażanie dzieci do dbałości o bezpieczeństwo własne i innych.

Dziecko kończące przedszkole i rozpoczynające naukę w szkole podstawowej:

1. wie, jak trzeba zachować się w sytuacji zagrożenia i gdzie można otrzymać pomoc, umie o nią poprosić;
2. orientuje się w bezpiecznym poruszaniu się po drogach i korzystaniu ze środków transportu;
3. zna zagrożenia płynące ze świata ludzi, roślin oraz zwierząt i unika ich;
4. wie, że nie może samodzielnie zażywać lekarstw i stosować środków chemicznych (na przykład środków czystości);
5. próbuje samodzielnie i bezpiecznie organizować sobie czas wolny w przedszkolu i w domu; ma rozeznanie, gdzie można się bezpiecznie bawić a gdzie nie;

oraz:

pkt 10. 3 interesuje się urządzeniami technicznymi (...) wie jak one działają, i zachowuje ostrożność przy korzystaniu z nich;

pkt 11.1 (.) podejmuje rozsądne decyzje i nie naraża się na niebezpieczeństwo wynikające z pogody, np. nie stoi pod drzewem w czasie burzy, (...)

pkt 12.1 wymienia rośliny i zwierzęta żyjące w różnych środowiskach przyrodniczych, np. na polu, na łące w lesie;

pkt 15.2 zna nazwę miejscowości w której mieszka, zna ważniejsze instytucje i orientuje się w rolach społecznych pełnionych przez ważne osoby, np. policjanta, strażaka;

Zakres tematyki konkursowej w myśl nowej podstawy programowej edukacji wczesnoszkolnej uwzględnia następujące treści:

5. Edukacja społeczna. Wychowanie do zgodnego współdziałania z rówieśnikami i dorosłymi.
Uczeń kończący klasę I:

- 1) potrafi odróżnić, co jest dobre, a co złe w kontaktach z rówieśnikami i dorosłymi; wie, że warto być odważnym, mądrym i pomagać potrzebującym; wie, że nie należy kłamać lub zatajać prawdy;

(...)

- 5) zna zagrożenia ze strony ludzi; wie, do kogo i w jaki sposób należy się zwrócić o pomoc;

- 6) wie, gdzie można bezpiecznie organizować zabawy, a gdzie nie można i dlaczego;

- 7) potrafi wymienić status administracyjny swojej miejscowości (wieś, miasto); wie, czym zajmuje się np. policjant, strażak, lekarz, weterynarz; wie, jak można się do nich zwrócić o pomoc;

Uczeń kończący klasę III:

(...)

- 9) zna zagrożenia ze strony ludzi; potrafi powiadomić dorosłych o wypadku, zagrożeniu, niebezpieczeństwie; zna numery telefonów: pogotowia ratunkowego, straży pożarnej, policji oraz ogólnopolski numer alarmowy 112.

6. Edukacja przyrodnicza. Wychowanie do rozumienia i poszanowania przyrody ożywionej i nieożywionej. Uczeń kończący klasę I:

1) w zakresie rozumienia i poszanowania świata roślin i zwierząt:

a) rozpoznaje rośliny i zwierzęta żyjące w takich środowiskach przyrodniczych, jak: park, las, pole uprawne, sad i ogród (działka),

(...)

e) zna zagrożenia dla środowiska przyrodniczego ze strony człowieka: wypalanie łąk i ściernisk, zatrucie powietrza i wód, pożary lasów, wyrzucanie odpadów i spalanie śmieci itp.; chroni przyrodę: nie śmieci, szanuje rośliny, zachowuje ciszę w parku i w lesie, pomaga zwierzętom przetrwać zimę i upalne lato,

f) zna zagrożenia ze strony zwierząt (niebezpieczne i chore zwierzęta) i roślin (np. trujące owoce, liście, grzyby) i wie, jak zachować się w sytuacji zagrożenia,

g) wie, że należy oszczędzać wodę; wie, jakie znaczenie ma woda w życiu człowieka, roślin i zwierząt,

h) wie, że należy segregować śmieci; rozumie sens stosowania opakowań ekologicznych;

2) w zakresie rozumienia warunków atmosferycznych:

(...)

d) zna zagrożenia ze strony zjawisk przyrodniczych, takich jak: burza, huragan, powódź, pożar, i wie, jak zachować się w sytuacji zagrożenia.

9. Zajęcia techniczne. Wychowanie do techniki (poznawanie urządzeń, obsługiwane i szanowanie ich) i działalność konstrukcyjna dzieci. Uczeń kończący klasę I:

(...)

2) w zakresie dbałości o bezpieczeństwo własne i innych:

(...)

b) zna zagrożenia wynikające z niewłaściwego używania narzędzi i urządzeń technicznych,

c) wie, jak należy bezpiecznie poruszać się na drogach (w tym na rowerze) i korzystać ze środków komunikacji; wie, jak trzeba zachować się w sytuacji wypadku, np. umie powiadomić dorosłych, zna telefony alarmowe.

10. Wychowanie fizyczne. Kształtowanie sprawności fizycznej dzieci i edukacja zdrowotna

Uczeń kończący klasę I:

(...)

5) wie, że nie może samodzielnie zażywać leków i stosować środków chemicznych (np. środków czystości, środków ochrony roślin);

Uczeń kończący klasę III:

(...)

3) w zakresie sportów całego życia i wypoczynku:

(...)

b) jeździ np. na rowerze, wrotkach; przestrzega zasad poruszania się po drogach,

4) w zakresie bezpieczeństwa i edukacji zdrowotnej:

(...)

f) potrafi wybrać bezpieczne miejsce do zabaw i gier ruchowych; wie, do kogo zwrócić się o pomoc w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia.

Zakres tematyki konkursowej w myśl nowej podstawy programowej II etapu edukacyjnego klasy IV – VI, uwzględnia następujące treści:

PRZYRODA

Cele kształcenia – wymagania ogólne

I. Zaciekawienie światem przyrody.

Uczeń stawia pytania dotyczące zjawisk zachodzących w przyrodzie, prezentuje postawę badawczą w poznawaniu prawidłowości świata przyrody przez poszukiwanie odpowiedzi na pytania: „dlaczego?”, „jak jest?”, „co się stanie, gdy?”.

(...)

III. Praktyczne wykorzystanie wiedzy przyrodniczej.

Uczeń orientuje się w otaczającej go przestrzeni przyrodniczej i kulturowej; rozpoznaje sytuacje zagrażające zdrowiu i życiu oraz podejmuje działania zwiększające bezpieczeństwo własne i innych, świadomie działa na rzecz ochrony własnego zdrowia.

IV. Poszanowanie przyrody.

Uczeń zachowuje się w środowisku zgodnie z obowiązującymi zasadami; działa na rzecz ochrony przyrody i dorobku kulturowego społeczności.

(...)

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

(...)

4. Najbliższa okolica. Uczeń:

(...)

8) obserwuje zjawiska zachodzące w cieku wodnym, określa kierunek i szacuje prędkość przepływu wody, rozróżnia prawy i lewy brzeg;

9) rozróżnia i opisuje rodzaje wód powierzchniowych;

(...)

5. Człowiek a środowisko. Uczeń:

1) prowadzi obserwacje i proste doświadczenia wykazujące zanieczyszczenie najbliższego otoczenia (powietrza, wody, gleby);

2) wyjaśnia wpływ codziennych zachowań w domu, w szkole, w miejscu zabawy na stan środowiska;

3) proponuje działania sprzyjające środowisku przyrodniczemu;

4) podaje przykłady miejsc w najbliższym otoczeniu, w których zaszły korzystne i niekorzystne zmiany pod wpływem działalności człowieka;

5) podaje przykłady pozytywnego i negatywnego wpływu środowiska na zdrowie człowieka.

6. Właściwości substancji. Uczeń:

(...)

8) uzasadnia potrzebę segregacji odpadów, wskazując na możliwość ich ponownego przetwarzania (powołując się na właściwości substancji).

7. Krajobrazy Polski i Europy. Uczeń:

(...)

4) wymienia formy ochrony przyrody stosowane w Polsce, wskazuje na mapie parki narodowe, podaje przykłady rezerwatów przyrody, pomników przyrody i gatunków objętych ochroną, występujących w najbliższej okolicy;

5) wymienia najważniejsze walory turystyczne największych miast Polski, ze szczególnym uwzględnieniem Warszawy, Krakowa, Gdańska;

9. Zdrowie i troska o zdrowie. Uczeń:

(...)

7) podaje przykłady właściwego spędzania wolnego czasu, z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa w czasie gier i zabaw ruchowych oraz poruszania się po drodze;

8) opisuje zasady udzielania pierwszej pomocy w niektórych urazach (stłuczenia, zwichnięcia, skaleczenia, złamania, ukąszenia, uśądlenia), potrafi wezwać pomoc w różnych sytuacjach;

- 9) podaje przykłady zachowań i sytuacji, które mogą zagrażać zdrowiu i życiu człowieka (np. niewybuchy i niewypały, pożar, wypadek drogowy, jazda na łyżwach lub kąpiel w niedozwolonych miejscach);
 - 10) wyjaśnia znaczenie symboli umieszczonych np. na opakowaniach środków czystości i korzysta z produktów zgodnie z ich przeznaczeniem;
 - 11) wymienia podstawowe zasady bezpiecznego zachowania się w domu, w tym posługiwanie się urządzeniami elektrycznymi, korzystania z gazu, wody;
 - 12) wyjaśnia negatywny wpływ alkoholu, nikotyny i substancji psychoaktywnych na zdrowie człowieka, podaje propozycje asertywnych zachowań w przypadku presji otoczenia;
10. Zjawiska elektryczne i magnetyczne w przyrodzie. Uczeń:
- (...)
- 4) opisuje skutki przepływu prądu w domowych urządzeniach elektrycznych, opisuje i stosuje zasady bezpiecznego obchodzenia się z urządzeniami elektrycznymi;
- (...)

ZAJĘCIA TECHNICZNE

(...)

4. Sprawne i bezpieczne posługiwanie się sprzętem technicznym. Uczeń:
 - 1) potrafi obsługiwać i regulować urządzenia techniczne znajdujące się w domu, szkole i przestrzeni publicznej, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa; czyta ze zrozumieniem instrukcje obsługi urządzeń;
 - 2) bezpiecznie uczestniczy w ruchu drogowym jako pieszy, pasażer i rowerzysta.
5. Wskazywanie rozwiązań problemów rozwoju środowiska technicznego. Uczeń:
 - 1) opisuje zasady segregowania i możliwości przetwarzania odpadów z różnych materiałów: papieru, drewna, tworzyw sztucznych, metali i szkła;
 - 2) opracowuje projekty racjonalnego gospodarowania surowcami wtórnymi w najbliższym środowisku: w domu, na osiedlu, w miejscowości.

WYCHOWANIE FIZYCZNE

4. Bezpieczna aktywność fizyczna i higiena osobista. Uczeń:
 - 1) omawia sposoby postępowania w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia;

(...)

 - 4) omawia zasady bezpiecznego zachowania się nad wodą i w górach;
 - 5) omawia sposoby ochrony przed nadmiernym nasłonecznieniem;

Zakres tematyki konkursowej w myśl nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego dla gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, uwzględnia następujące treści:

BIOLOGIA

III etap edukacyjny

(...)

IV. Ekologia. Uczeń:

- 1) przedstawia czynniki środowiska niezbędne do prawidłowego funkcjonowania organizmów w środowisku lądowym i wodnym;
- (...)
- 7) wykazuje, na wybranym przykładzie, że symbioza (mutualizm) jest wzajemnie korzystna dla obu partnerów;
 - 8) wskazuje żywe i nieożywione elementy ekosystemu; wykazuje, że są one powiązane różnorodnymi zależnościami;

9) opisuje zależności pokarmowe (łańcuchy i sieci pokarmowe) w ekosystemie, rozróżnia producentów, konsumentów i destruentów oraz przedstawia ich rolę w obiegu materii i przepływie energii przez ekosystem.

VII. Stan zdrowia i choroby. Uczeń:

2) przedstawia negatywny wpływ na zdrowie człowieka niektórych substancji psychoaktywnych (tytoń, alkohol), narkotyków i środków dopingujących oraz nadużywania kofeiny i niektórych leków (zwłaszcza oddziałujących na psychikę);

(...)

7) analizuje informacje dołączane do leków oraz wyjaśnia, dlaczego nie należy bez wyraźnej potrzeby przyjmować leków ogólnodostępnych oraz dlaczego antybiotyki i inne leki należy stosować zgodnie z zaleceniem lekarza (dawka, godziny przyjmowania leku i długość kuracji);

WYCHOWANIE FIZYCZNE

III etap edukacyjny

(...)

4. Bezpieczna aktywność fizyczna i higiena osobista. Uczeń:

1) wymienia najczęstsze przyczyny oraz okoliczności wypadków i urazów w czasie zajęć ruchowych, omawia sposoby zapobiegania im;

(...)

7. Edukacja zdrowotna. Uczeń:

(...)

9) omawia szkody zdrowotne i społeczne związane z paleniem tytoniu, nadużywaniem alkoholu i używaniem innych substancji psychoaktywnych; wyjaśnia, dlaczego i w jaki sposób należy opierać się presji oraz namowom do używania substancji psychoaktywnych i innych zachowań ryzykownych.

EDUKACJA DLA BEZPIECZEŃSTWA

III etap edukacyjny

(...)

2. Ochrona przed skutkami różnorodnych zagrożeń. Uczeń:

1) przedstawia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas powodzi, pożaru itp.;

2) omawia zasady ewakuacji ludności, zwierząt z terenów zagrożonych;

3) wyjaśnia zasady zaopatrzenia ludności ewakuowanej w wodę i żywność;

4) charakteryzuje zagrożenia pożarowe w domu, szkole i najbliższej okolicy;

5) wyjaśnia, jak należy gasić zarzewie ognia;

6) wyjaśnia, jak należy gasić odzież palącą się na człowieku;

7) omawia zasady zachowania się podczas wypadków i katastrof komunikacyjnych, technicznych i innych;

8) uzasadnia potrzebę przeciwdziałania panice.

(...)

4. Oznakowanie substancji toksycznych na środkach transportowych i magazynach. Uczeń:

1) wymienia rodzaje znaków substancji toksycznych i miejsca ich eksponowania;

2) rozpoznaje znaki substancji toksycznych na pojazdach i budowlach;

3) wyjaśnia zasady postępowania w przypadku awarii instalacji chemicznej, środka transportu lub rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznymi;

4) wykorzystuje różne materiały na zastępcze środki ochrony dróg oddechowych i skóry.

5. Ostrzeganie ludności o zagrożeniach, alarmowanie. Uczeń:

1) definiuje i rozpoznaje rodzaje alarmów i sygnałów alarmowych;

2) charakteryzuje zasady zachowania się ludności po ogłoszeniu alarmu;

3) umie zachować się w szkole po ogłoszeniu alarmu.

6. Bezpieczeństwo i pierwsza pomoc. Uczeń:

1) uzasadnia znaczenie udzielania pierwszej pomocy;

- 2) omawia zasady postępowania aseptycznego i bezpiecznego dla ratownika;
- 3) wzywa odpowiednią pomoc;
- 4) rozpoznaje stopień zagrożenia osoby poszkodowanej i wyjaśnia zasady bezpiecznego postępowania w rejonie wypadku;
- 5) omawia zasady zabezpieczenia miejsca wypadku;
- 6) wyjaśnia, jak należy udzielać pomocy w wypadku drogowym, podczas kąpieli, załamania lodu, porażenia prądem;
- 7) omawia sposób wynoszenia poszkodowanego ze strefy zagrożenia;
- 8) rozpoznaje stan przytomności, bada oddech i tętno;
- 9) wymienia zagrożenia dla osoby nieprzytomnej;
- 10) układa osobę nieprzytomną w pozycji bezpiecznej;
- 11) wykonuje samodzielnie resuscytację krążeniowo-oddechową;
- 12) udziela pomocy osobie porażonej prądem;
- 13) wyjaśnia, dlaczego duży krwotok i wstrząs pourazowy zagrażają życiu;
- 14) tamuje krwotok za pomocą opatrunku;
- 15) udziela pomocy przy złamaniach i zwichnięciach;
- 16) udziela pomocy przy zatruciach: pokarmowych, lekami, gazami, środkami chemicznymi;
- 17) omawia skutki działania niskiej i wysokiej temperatury na organizm ludzki;
- 18) udziela pomocy osobie poszkodowanej przy oparzeniu termicznym i chemicznym.

BIBLIOGRAFIA

Klasy 0

- Podręcznik pierwszej pomocy Stebelski M., Mały Ratowniczek
- Filmy wideo do poszczególnych tematów
- strona internetowa www.wielkopolska.policja.gov.pl / Policyjny Program Edukacyjny „Z Pyrkiem bezpieczniej”/
- KWP w Poznaniu – wydział prewencji, Kuratorium Oświaty, Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „Z Pyrkiem bezpieczniej – elementarz dla dzieci w wieku 6 i 7 lat”
- strona internetowa **DODN serwer e-learningowy** – (www.dodn.jgora.pl) – *E-DORADZTWO – Pierwsza pomoc i edukacja dla bezpieczeństwa.*

Klasy I – III

- Podręcznik pierwszej pomocy Stebelski M., Mały Ratowniczek
- Filmy wideo do poszczególnych tematów
- strona internetowa www.wielkopolska.policja.gov.pl / Policyjny Program Edukacyjny „Z Pyrkiem bezpieczniej”/
- KWP w Poznaniu – wydział prewencji, Kuratorium Oświaty, Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „Z Pyrkiem bezpieczniej cz. I – elementarz dla dzieci w wieku 6 i 7 lat”
- KWP w Poznaniu – Wydział Prewencji, Kuratorium Oświaty, Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „Z Pyrkiem bezpieczniej cz. II – elementarz dla dzieci w wieku 8 i 9 lat”
- strona internetowa www.znaki-drogowe.pl
- strona internetowa **DODN serwer e-learningowy** – (www.dodn.jgora.pl) – *E-DORADZTWO – Pierwsza pomoc i edukacja dla bezpieczeństwa.*

Klasy IV – VI

- podręcznik pierwszej pomocy:
 - Mariusz Goniewicz, Anna W. Nowak-Kowal, Zbigniew Smutek, Edukacja dla bezpieczeństwa. Pierwsza pomoc. Podręcznik dla gimnazjum, Wydawnictwo Pedagogiczne OPERON Sp. z o.o.
 - Borowczak A. „I ty możesz pomóc, Centrum Kształcenia i Konsultacji ResQ. Kraków 2007
 - Stebelski M., Przystosowanie obronne cz. I
- Wytyczne 2005 resuscytacji krążeniowo – oddechowej, wyd. PANDIT, Kraków Łokietka 177
- filmy wideo do poszczególnych tematów (są w posiadaniu służb, inspekcji i straży i udostępniane podczas pogadań i prelekcji z ich udziałem)
- broszury i ulotki (są w posiadaniu służb, inspekcji i straży i udostępniane podczas pogadań i prelekcji z ich udziałem)
- Arendarska. Sobą być dobrze żyć. "Toret" Warszawa 2001
- Wolniewicz-Grzelak. Lekcje o zdrowiu i środkach uzależniających, Warszawa 1996
- Klus – Stańska D., Nowicka M., „Bezpieczeństwo dzieci. Scenariusze zajęć dla rodziców i nauczycieli, Kraków 1999
- Biskup M., „Narkotyki” Informator dla nauczycieli i rodziców. KWP w Poznaniu. (informator dostępny również na stronie policji w pliku PDF)
- strona internetowa www.wielkopolska.policja.gov.pl zakładka PREWENCJA

- strona internetowa www.straz.gov.pl
- strona internetowa www.zosprp.pl
- strona internetowa www.duw.gov.pl
- strona internetowa www.wikipedia.pl
- strona internetowa www.dzieckowsieci.pl
- strona internetowa www.znaki-drogowe.pl
- strona internetowa **DODN serwer e-learningowy** – (www.dodn.jgora.pl) – *E-DORADZTWO – Pierwsza pomoc i edukacja dla bezpieczeństwa.*

Gimnazjum

- podręcznik pierwszej pomocy:
 - Mariusz Goniewicz, Anna W. Nowak-Kowal, Zbigniew Smutek, Edukacja dla bezpieczeństwa. Pierwsza pomoc. Podręcznik dla gimnazjum, Wydawnictwo Pedagogiczne OPERON Sp. z o.o.
 - Borowczak A. „I ty możesz pomóc, Centrum Kształcenia i Konsultacji ResQ. Kraków 2007
 - Stebelski M., Przynsposobienie obronne cz. I
- Wytyczne 2005 resuscytacji krążeniowo – oddechowej, wyd. PANDIT, Kraków Łokietka 177
- filmy wideo do poszczególnych tematów (są w posiadaniu służb, inspekcji i straży i udostępniane podczas pogadań i prelekcji z ich udziałem)
- broszury i ulotki (są w posiadaniu służb, inspekcji i straży i udostępniane podczas pogadań i prelekcji z ich udziałem)
- Arendarska. Sobą być dobrze żyć. "Toret" Warszawa 2001
- Wolniewicz-Grzelak. Lekcje o zdrowiu i środkach uzależniających, Warszawa 1996
- Klus – Stańska D., Nowicka M. „Bezpieczeństwo dzieci. Scenariusze zajęć dla rodziców i nauczycieli, Kraków 1999
- Biskup M., „Narkotyki” Informator dla nauczycieli i rodziców. KWP w Poznaniu. (informator dostępny również na stronie policji w pliku PDF)
- strona internetowa www.wielkopolska.policja.gov.pl zakładka PREWENCJA
- strona internetowa www.straz.gov.pl
- strona internetowa www.zosprp.pl
- strona internetowa www.duw.gov.pl
- strona internetowa www.wikipedia.pl
- strona internetowa www.dzieckowsieci.pl
- strona internetowa www.znaki-drogowe.pl
- strona internetowa **DODN serwer e-learningowy** – (www.dodn.jgora.pl) – *E-DORADZTWO – Pierwsza pomoc i edukacja dla bezpieczeństwa.*